

ความคิดเห็นของครู นักเรียนและปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติด
ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี

นางสาวบุษริน เพ็งบุญ

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเวชศาสตร์ชุมชน ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม

คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974 – 17 – 2619 - 8

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

TEACHERS', STUDENTS' OPINION AND RELATED FACTORS ON SUBSTANCES ABUSE
PREVENTION IN SCHOOLS UNDER SINGBURI PROVINCIAL OFFICE
OF PRIMARY EDUCATION

Miss Busarin Pangboon

สถาบันวิทยบริการ

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Science in Community Medicine

Department of Preventive and Social Medicine

Faculty of Medicine

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974 – 17 –2619 – 8

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความคิดเห็นของครู นักเรียนและปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี
โดย	นางสาวบุษริน เพ็งบุญ
สาขาวิชา	เวชศาสตร์ชุมชน
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์นายแพทย์วิโรจน์ เจียมจรังษ์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	อาจารย์นายแพทย์วิฑูรย์ ไล่ห้สุนทร

คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะแพทยศาสตร์
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ภิรมย์ กมลรัตนกุล)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ภิรมย์ กมลรัตนกุล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์นายแพทย์วิโรจน์ เจียมจรังษ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์นายแพทย์วิฑูรย์ ไล่ห้สุนทร)

.....กรรมการ
(อาจารย์สรเสรีณี สุวรรณ)

บุษริน เพ็งบุญ : ความคิดเห็นของครู นักเรียน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี (TEACHERS',STUDENTS' OPINION AND RELATED FACTORS ON SUBSTANCES ABUSE PREVENTION IN SCHOOLS UNDER SINGBURI PROVINCIAL OFFICE OF PRIMARY EDUCATION) อ. ที่ปรึกษา : อ.นพ.วิโรจน์ เจียมจรัสรังษี, อ. ที่ปรึกษาร่วม: อ.นพ.วิฑูรย์ โล่ห์สุนทร 125 หน้า ISBN 974 – 17 – 2619 - 8

ปัจจุบันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในสถานศึกษามีแนวโน้มสูงขึ้น หากนักเรียนใช้สารเสพติดแล้วการช่วยเหลือแก้ไขทำได้ยาก จึงควรมุ่งเน้นการดำเนินการด้านการป้องกันการใช้สารเสพติดเป็นหลัก การศึกษาเชิงพรรณานานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครู นักเรียนและปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และปีที่ 6 จำนวน 412 คนและ 731 คน ตามลำดับที่ได้รับการสุ่มเลือกด้วยวิธี Multistage cluster sampling จากครู และนักเรียนทั้งหมดในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามชนิดตอบเอง ระหว่างเดือนธันวาคม 2545 ถึง เดือนมกราคม 2546 ครูตอบกลับ 324 คน(ร้อยละ87.6) และนักเรียนตอบกลับ 731 คน(ร้อยละ100) วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลโดยใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด-สูงสุด ค่ามัธยฐาน และ Chi-Square test

ผลการศึกษาพบว่า ครูให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาในระดับค่อนข้างมาก ขณะที่การปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลางถึงมากแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($p < 0.05$) ครูส่วนใหญ่ให้ความสำคัญและปฏิบัติมากในด้านการลดปัจจัยเสี่ยงและการบริหารจัดการ ส่วนด้านการช่วยเหลือแก้ไขและด้านระบบข้อมูลมีการให้ความสำคัญและปฏิบัติค่อนข้างน้อย การวิเคราะห์ในรายละเอียดพบว่าปัจจัยส่วนบุคคล คือ ระดับการศึกษา การอบรมเกี่ยวกับสารเสพติด และลักษณะโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของครู โดยครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเห็นว่าโรงเรียนให้ความสำคัญและปฏิบัติสูงกว่าครูโรงเรียนประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($p < 0.05$) เฉพาะการให้ความสำคัญด้านการบริหารจัดการ ด้านระบบข้อมูล ด้านการช่วยเหลือแก้ไข และด้านการบริหารจัดการต่อการปฏิบัติจริง ส่วนนักเรียนพบว่า นักเรียนเห็นว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในระดับปานกลาง โดยด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมและป้องกัน นักเรียนเห็นว่ามีการดำเนินงานมากกว่าด้านจัดกิจกรรมช่วยเหลือนักเรียนสอดคล้องกับความคิดเห็นของครู การวิเคราะห์ในรายละเอียดพบว่าเพศ ผลการศึกษา จำนวนครูและนักเรียน มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เห็นว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานสูงกว่าโรงเรียนประถมศึกษา

การศึกษาค้นคว้านี้ แสดงให้เห็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา โดยการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในสถานศึกษา และควรปรับปรุงหลักสูตรการอบรมเกี่ยวกับสารเสพติดให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม

สาขาวิชาเวชศาสตร์ชุมชน

ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่ออนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

447 53620 30: MAJOR COMMUNITY MEDICINE

KEY WORD : TEACHERS' AND STUDENTS' OPINION, SUBSTANCES ABUSE PREVENTION

BUSARIN PANGBOON : TEACHERS', STUDENTS' OPINION AND RELATED FACTORS ON SUBSTANCES ABUSE PREVENTION IN SCHOOLS UNDER SINGBURI PROVINCIAL OFFICE OF PRIMARY EDUCATION. THESIS ADVISOR : WIROJ JIAMJARASRANGSI, M.D., Ph.D, THESIS COADVISOR: DR. VITTOOL LOHSOONTHORN, M.D., Ms.C. 125 pp. ISBN 974 – 17 – 2619 - 8

As remedying students with substances abuse problem is an onerous task with hopelessly trivial chance of success, preventing them from the problem is thus more promising. This cross-sectional descriptive survey aimed at studying teachers' and students' opinion and its related factors concerning substances abuse prevention in schools under Singburi Provincial Office of Primary Education. Subjects were 412 teachers and 731 5th and 6th grade students who were selected by multistage cluster sampling technique. Data were collected by self-administered questionnaires during December 2002 - January 2003. Totally 324 teachers(87.6% response rate) and 731 students (100% response rate) answered the questionnaires. Data were then analyzed and presented by using percentage, range and median, and Chi-square test.

Study results showed that the teachers' perception scores about the importance of substances abuse prevention program in school (importance scores) were high, while their perception scores about the implementation of the program in their schools (implementation scores) were moderate. The difference between these 2 groups of scores were statistically significant ($p < 0.05$). The importance and implementation scores were high for the risk factor reduction and administrative components of the program, where as those scores for the remedying and data system components were relatively low. Detailed analyses showed that teachers' educational level, their previous training about substances abuse, and school characteristics were significantly related to their perception ($p < 0.05$). Importance and implementation scores of the teachers from urban opportunity schools were higher than those score of the teachers from primary schools, particularly the importance score of the administrative, the data system, and that remedying components, and the implementation scores of the administrative component of the program.

The students' perception scores about the implementation of substances abuse prevention program in their schools were moderate. They perceived that the implementation of promotion and prevention components of the program in their schools were more intense than remedying component, which was in agreement with the teachers' perception. Detailed analyses showed that student's gender and GPA, type and size of school were significantly related to students' opinion. The perception scores of students from urban opportunity schools were higher than those scores of students from primary schools.

In conclusion, present study suggests that community participation should be encouraged and substances abuse training course should be improved in the future development of substances abuse prevention program in schools.

Department of Preventive and Social Medicine
Field of Study Community Medicine
Academic year 2002

Student's Signature.....
Advisor's Signature.....
Co - Advisor's Signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก อาจารย์นายแพทย์วิโรจน์ เจียมจรัสรังษี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์นายแพทย์วิฑูรย์ โฉ่หิ์สุนทร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำช่วยเหลือ และชี้แนะข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่และให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์นายแพทย์ภิรมย์ กมลรัตนกุล ที่กรุณาเป็นประธานในการสอบวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณ อาจารย์สรเสริญ สุวรรณ ที่กรุณาสละเวลามาเป็นกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์กฤษณา จันทร์ตรี ที่กรุณาสับสนุนงบประมาณในการทำวิจัยครั้งนี้
ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลอินทร์บุรี ที่สนับสนุนทุนในการศึกษาครั้งนี้และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่กลุ่มงานจิตเวชทุกท่านที่ให้กำลังใจและสนับสนุนผู้วิจัยในทุกๆด้าน

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์และเจ้าหน้าที่ประจำภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน ที่กรุณาให้คำแนะนำรวมทั้งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการทำวิจัยครั้งนี้

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี ผู้บริหารสถานศึกษาทุกท่าน รวมทั้งขอขอบคุณคณาจารย์ นักเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรีทุกท่านที่กรุณาให้ข้อมูล และตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี เป็นผลให้วิทยานิพนธ์สำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี

สถาบันวิทยบริการ
บุษริน เพ็งบุญ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย.....	1
คำถามในการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	4
นิยามเฉพาะคำศัพท์ในการวิจัย.....	5
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	6
คำสำคัญ.....	6
ปัญหาทางด้านจริยธรรม.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
อุปสรรคที่คาดว่าจะเกิดขึ้นระหว่างการวิจัยและมาตรการแก้ไข.....	7
2. แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
ข้อมูลเกี่ยวกับสารเสพติด.....	8
กรอบแนวคิดในการแก้ไขปัญหายาเสพติด.....	11
แนวคิดและทฤษฎีการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายา	
สารเสพติดในสถานศึกษา.....	13
ทฤษฎีการป้องกันสารเสพติด.....	14
นโยบายการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา.....	15
ความหมายของการป้องกันสารเสพติด.....	16

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
มาตรการป้องกันสารเสพติด.....	17
ภูมิคุ้มกันสารเสพติด.....	18
ลักษณะของโรงเรียนที่มีปัญหาการใช้สารเสพติด.....	19
กลยุทธ์ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติด ในสถานศึกษา.....	20
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น.....	21
การวัดความคิดเห็น.....	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	24
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	29
รูปแบบการวิจัย.....	29
ระเบียบวิธีวิจัย.....	29
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย.....	32
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	33
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	34
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
ส่วนที่ 1 การตอบกลับของข้อมูล.....	37
ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะบุคคลของครู นักเรียน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องอื่นๆ.....	39
ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ความคิดเห็นของครู ต่อการดำเนินงานป้องกัน สารเสพติดในสถานศึกษา.....	48
ส่วนที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติด ในสถานศึกษาตามปัจจัยส่วนบุคคลและลักษณะโรงเรียน.....	60
ส่วนที่ 5 วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียน ต่อการดำเนินงานป้องกัน สารเสพติดในสถานศึกษา.....	67
ส่วนที่ 6 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติด ในสถานศึกษาตามปัจจัยส่วนบุคคลและลักษณะโรงเรียน.....	71

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
ส่วนที่ 7 ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะและ ข้อคิดเห็นอื่นๆ ที่มีต่อการดำเนินงาน ป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา.....	77
5. สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	80
สรุปผลการศึกษา.....	80
อภิปรายผล.....	85
ข้อเสนอแนะ.....	88
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	89
รายการอ้างอิง.....	91
ภาคผนวก.....	97
ภาคผนวก ก. – แบบสอบถามความคิดเห็นครูต่อการดำเนินงานป้องกัน สารเสพติดในสถานศึกษา.....	99
- แบบสอบถามความคิดเห็นนักเรียนต่อการดำเนินงานป้องกัน สารเสพติดในสถานศึกษา.....	105
ภาคผนวก ข. – ตารางที่ 4.19 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของครูระหว่าง ความสำคัญกับการปฏิบัติจริงจำแนกรายข้อเรียงลำดับจากคะแนน มากไปน้อย.....	110
- ตารางที่ 4.20 เปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็น(ร้อยละ)ของนักเรียน ต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาจำแนกตามลักษณะ โรงเรียนรายข้อ.....	113
- ตารางที่ 4.21 ความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างโรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจำแนกรายด้านเรียงตามลำดับ ร้อยละของนักเรียนที่ให้คะแนนมาก.....	115
- ตารางที่ 4.22 จำนวนร้อยละของความคิดเห็นของครูจำแนกรายข้อ.....	117
ภาคผนวก ค. รายงานผู้ทรงคุณวุฒิ.....	124
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	125

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 4.1	จำนวนและร้อยละของการตอบกลับแบบสอบถามจำแนกตามโรงเรียน ประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา.....	37
ตารางที่ 4.2	จำนวนและร้อยละของการตอบกลับแบบสอบถามจำแนกตามโรงเรียน ประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในแต่ละอำเภอ.....	38
ตารางที่ 4.3	จำนวนและร้อยละของโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษาตามลักษณะทั่วไปของโรงเรียน.....	39
ตารางที่ 4.4	ปัจจัยส่วนบุคคลของครูโรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา.....	41
ตารางที่ 4.5	ปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา.....	44
ตารางที่ 4.6	ปัจจัยส่วนบุคคลด้านครอบครัวของนักเรียนโรงเรียน ประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา.....	46
ตารางที่ 4.7	ความคิดเห็นของครู(ร้อยละ)ต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถาน ศึกษาระหว่างความสำคัญและการปฏิบัติจริงจำแนกรายด้าน.....	48
ตารางที่ 4.8	ความคิดเห็นของครูต่อความสำคัญและการปฏิบัติจริงของ การดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษารายข้อกิจกรรม.....	50
ตารางที่ 4.9	ร้อยละความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถาน ศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา.....	54
ตารางที่ 4.10	เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นต่อความสำคัญในระดับมาก และการปฏิบัติจริงในระดับมากของครูต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติด ในสถานศึกษาตามลักษณะโรงเรียนจำแนกรายข้อ.....	56
ตารางที่ 4.11	เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดใน สถานศึกษา ระหว่างความสำคัญและการปฏิบัติจริงตามลักษณะโรงเรียน...	60
ตารางที่ 4.12	ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดโรงเรียนกับความคิดเห็นของครูต่อการดำเนิน งาน ป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาจำแนกเป็นความสำคัญและ การปฏิบัติจริง.....	62
ตารางที่ 4.13	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของครูต่อการ ดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา.....	66

สารบัญตาราง(ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.14	ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติด ในสถานศึกษาจำแนกรายด้าน.....	67
ตารางที่ 4.15	ความคิดเห็นของนักเรียน(ร้อยละ)ต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติด ในสถานศึกษาแต่ละด้านรายชื่อกิจกรรมเรียงลำดับตามความเห็นด้วยมาก...	69
ตารางที่ 4.16	ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการดำเนินงานกับความคิดเห็นของนักเรียน ต่อการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาจำแนกตามลักษณะโรงเรียน.....	71
ตารางที่ 4.17	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างขนาดโรงเรียนกับความคิดเห็นของ นักเรียนต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา.....	73
ตารางที่ 4.18	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็น ของนักเรียนต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา.....	75

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
แผนภูมิที่ 3.1 เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง.....	30

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย (Background and Rationale)

สารเสพติดเป็นปัญหาสังคมที่มีแนวโน้มรุนแรงและขยายตัวมากขึ้น และส่งผลกระทบต่อตัวผู้เกี่ยวข้องกับสารเสพติดเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ จึงเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการแก้ปัญหา ที่ผ่านมารัฐบาลและหน่วยงานต่างๆได้พยายามแก้ไขปัญหามีการปราบปรามและเพิ่มโทษให้รุนแรงมากขึ้น รวมทั้งมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบำบัดรักษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่จากการประเมินผลพบว่ายังไม่สามารถแก้ปัญหาได้สำเร็จ จากการสำรวจข้อมูลการระบาดของสารเสพติดในกลุ่มนักเรียนและนักศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ถึงปริญญาตรี จำนวน 6,092,472 คน เมื่อปี 2544 พบว่ามีนักเรียนนักศึกษาเกี่ยวข้องกับสารเสพติดรวม 374,653 คน คิดเป็น ร้อยละ 6.1⁽¹⁾ และข้อมูลผู้เข้ารับการบำบัดสารเสพติดของศูนย์สุขภาพจิตเขต 2 รายงานว่าในปี 2542 มีผู้เข้ารับการบำบัดสารเสพติดจำนวน 4,259 รายและในปี 2544 เพิ่มขึ้นเป็น 7,756 ราย⁽²⁾ โดยร้อยละ 75 เป็นผู้บำบัดรายใหม่ที่มีแนวโน้มอายุน้อยลงและอยู่ในสถานศึกษา อย่างไรก็ตามการบำบัดเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุซึ่งได้ผลน้อยมากเมื่อเทียบกับทรัพยากรที่ใช้ไป เพราะหากไม่มีการดูแลและมีแนวทางการป้องกันและปราบปรามที่แท้จริงแล้วร้อยละ 90 ของผู้บำบัดจะกลับไปใช้สารเสพติดซ้ำ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 จึงมุ่งเน้นนโยบายที่การสร้างเสริมภูมิคุ้มกัน เพราะเมื่อเด็กสร้างนิสัยการใช้สารเสพติดแล้ว การห้ามปรามจะทำได้ยากเพราะขัดกับหลักพฤติกรรมของมนุษย์ เนื่องจากพฤติกรรมมนุษย์มีการสร้างด้วยกระบวนการ ต้องใช้เวลา ใช้ความเข้าใจในธรรมชาติของวัย ดังนั้นการป้องกันสารเสพติดจึงมุ่งเน้นไปที่สถานศึกษา เพราะว่าเป็นแหล่งรวมของเยาวชนวัยเรียนของชาติ ที่มีบุคลากรและระบบพร้อมที่จะทำการอบรมหล่อหลอมพฤติกรรมของเยาวชน เพื่อให้มีพัฒนาการไปตามแบบแผนของสังคม⁽³⁾

สถานศึกษา จึงเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญสำหรับดำเนินงานป้องกันที่ให้ผลถาวรในระยะยาว การดำเนินการป้องกันสารเสพติดในกลุ่มเยาวชนในสถานศึกษา จึงเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นจุดเริ่มต้นที่เหมาะสมที่สุดเพราะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบการแพร่ระบาดของสารเสพติด กลุ่มที่น่าสนใจยิ่งคือเด็กและเยาวชนด้วยวัยคือกระแสดวงความคิด และความอยากรู้อยากลองโดยการเลียนแบบกัน เด็กและเยาวชนทั้งหลายจึงตกเป็นทาสสารเสพติดมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นควรที่จะต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพราะเป็นที่เข้าใจกันดีว่าผลของการใช้สารเสพติด เกิดความเลวร้ายรุนแรง ทำลายสุขภาพอนามัยของผู้เสพให้ทรุดโทรมอ่อนแอทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาจนไม่

สามารถทำงาน และศึกษาเล่าเรียนได้ ปัญหาไม่ได้มีแต่การใช้สารเสพติดในสถานศึกษาเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงการที่นักเรียน นักศึกษาได้มีส่วนในการเป็นผู้ขายให้กับเพื่อนนักเรียนด้วยกัน มีทั้งลักษณะของการขายเพื่อหารายได้สำหรับการซื้อหาสารเสพติดมาใช้เอง และการขายในลักษณะของการเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการค้าสารเสพติดรายย่อยที่ปลอมตัวมาเป็นนักเรียน เข้าไปในสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งดำเนินงาน ด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530⁽⁴⁾ เป็นต้นมา แต่จากการสำรวจสารเสพติดในสถานศึกษาพบว่าจำนวนนักเรียนที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับสารเสพติดในแต่ละปีมีแนวโน้มสูงขึ้น และจากข้อมูลโดยกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ปี พ.ศ. 2539 พบว่าจากการสุ่มตรวจปัสสาวะหายาบ้าในกลุ่มนักเรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาทั่วประเทศ อัตราการตรวจพบสูงสุด 3 จังหวัดอันดับต้นๆ คือ อ่างทอง (ร้อยละ 12.91) สิงห์บุรี (ร้อยละ 7.39) สุโขทัย (ร้อยละ 6.67) จะเห็นได้ว่าจังหวัดสิงห์บุรีเป็นจังหวัดที่มีปัญหายาเสพติดแพร่ระบาดในกลุ่มนักเรียนสูงเป็นอันดับ 2 ของประเทศ⁽⁴⁾ เนื่องจากสิงห์บุรีเป็นจังหวัดที่มีการคมนาคมและการขนส่งสะดวก รวดเร็ว จึงเป็นเส้นทางลำเลียงของสารเสพติดจากภาคเหนือสู่กรุงเทพฯ จังหวัดชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกและจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการค้าและการแพร่ระบาดของสารเสพติดในบางกลุ่มอาชีพและในกลุ่มนักเรียน นักศึกษา จึงทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ร่วมมือกันพัฒนาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาทุกระดับ ทำให้ปัจจุบันสถานศึกษาสังกัดสามัญศึกษา มีรูปแบบการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่สามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ในระดับหนึ่ง ขณะที่ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษายังมีรูปแบบการดำเนินงานที่ไม่ชัดเจนและต่อเนื่องทั้งที่เป็นส่วนสำคัญมาก เพราะนักเรียนระดับประถมศึกษาเป็นช่วงของการเจริญเติบโตและมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมซึ่งจะเป็นการสร้างนิสัยและบุคลิกภาพเพื่อเป็นฐานของพฤติกรรมของตนเองต่อไป

การที่จะทำให้การดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาบรรลุผลสำเร็จนั้น บุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งคือครูและนักเรียน จะต้องมีความเข้าใจและเห็นความสำคัญ จึงจะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและการสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อป้องกันการเข้าไปเกี่ยวข้องกับสารเสพติดควรริเริ่มตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเสี่ยงที่ยังไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับสารเสพติด ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของครู นักเรียน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และเป็นข้อมูลกำหนดมาตรการอื่นๆที่เหมาะสมกับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษารวมทั้งสามารถปรับใช้กับสถานศึกษาอื่นๆได้ต่อไป

คำถามการวิจัย (Research Questions)

1. ความคิดเห็นของครู และนักเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาเป็นอย่างไร
2. ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันของครู และนักเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาทำให้มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างไร
3. ลักษณะของโรงเรียนที่แตกต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นของครู และนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objective)

วัตถุประสงค์ทั่วไป (General objective)

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครู นักเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี และปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา

วัตถุประสงค์เฉพาะ (Specific objective)

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูและนักเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา ต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาทั้ง 3 ระดับคือ การป้องกันระดับต้น การป้องกันระดับที่ 2 และการป้องกันระดับที่ 3
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นด้านการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาของครูและนักเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา ที่แตกต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นด้านการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาของครูและนักเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา ที่แตกต่างกันตามลักษณะโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย (Hypothesis)

1. ความคิดเห็นของครูและนักเรียนต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแตกต่างกันตามลักษณะส่วนบุคคล
2. ความคิดเห็นของครูและนักเรียนต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแตกต่างกันตามลักษณะของโรงเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

แผนภูมิที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

* และ ** หมายถึง การดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาทั้ง 3 ระดับ คือ การป้องกันระดับต้น การป้องกันระดับที่ 2 และ การป้องกันระดับที่ 3

ตัวแปร (Variable)

1. ตัวแปรอิสระ (Independent variables)

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของครู ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ รายจ่าย สถานภาพสมรส ตำแหน่งทางอาชีพ อายุงาน และการได้รับการอบรมเกี่ยวกับงานสารสนเทศ

1.2 ปัจจัยของนักเรียน ได้แก่ เพศ อายุ สถานที่พักอาศัย อาชีพผู้ปกครอง ระดับการศึกษา ผลการศึกษา มีบุคคลในครอบครัวติดยา และสถานภาพผู้ปกครอง

1.3 ลักษณะโรงเรียน ได้แก่ ระดับการเรียนการสอนแบ่งเป็นโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวนนักเรียนและจำนวนครู

2. ตัวแปรตาม (Dependent variables)

2.1 ความคิดเห็นของครู ต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาทั้ง 3 ระดับ คือ การป้องกันระดับต้น การป้องกันระดับที่ 2 การป้องกันระดับที่ 3 ในด้านการบริหารและจัดการ ด้านระบบข้อมูล ด้านการป้องกัน ด้านการช่วยเหลือแก้ไข การพัฒนาบุคลากร และด้านการลดปัจจัยเสี่ยง

2.2 ความคิดเห็นของนักเรียน ต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาทั้ง 3 ระดับ คือ การป้องกันระดับต้น การป้องกันระดับที่ 2 การป้องกันระดับที่ 3 ในด้านการพัฒนาศักยภาพนักเรียน การจัดกิจกรรมส่งเสริมป้องกัน การจัดกิจกรรมช่วยเหลือนักเรียน

นิยามเฉพาะคำศัพท์ในการวิจัย (Operational Definition)

สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่เปิดทำการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา ที่ทำการสอนระดับก่อนประถมศึกษา และระดับประถมศึกษา โดยเปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่1-2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา ที่ทำการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1-2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3

ครู หมายถึง ครูที่ทำการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ ปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ เนื่องจากการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามด้วยตนเอง จึงมีข้อจำกัดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาบางระดับชั้นไม่สามารถทำแบบสอบถามได้

สถานภาพผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ปกครองอยู่ครบทั้งบิดามารดา ผู้ปกครองคือบิดาหรือมารดาฝ่ายเดียว และผู้ปกครองที่ไม่ใช่บิดามารดา

ความคิดเห็นของครูและนักเรียน หมายถึง ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดตามความเป็นจริงในปัจจุบัน ตามลักษณะโรงเรียนและปัจจัยส่วนบุคคลของครูและนักเรียน

การดำเนินงานป้องกันสารเสพติด หมายถึง กระบวนการที่ดำเนินการล่วงหน้าโดยวิธีการต่างๆ อย่างต่อเนื่องและสัมพันธ์กันในเรื่องคุณภาพชีวิตและสารเสพติด การป้องกันแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ การป้องกันระดับต้นที่ดำเนินการเพื่อให้เกิดผลหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติด การป้องกันระดับที่ 2 เป็นการดำเนินงานเพื่อให้ผู้มีความเสี่ยงสูงหรือเริ่มใช้หยุดการใช้สารเสพติด และการป้องกันระดับ 3 เป็นการให้ผู้ใช้สารเสพติดแล้วหยุดการใช้พร้อมทั้งฟื้นฟูเพื่อป้องกันการกลับไปเสพซ้ำ

ข้อตกลงเบื้องต้น (Assumption)

ในการศึกษาครั้งนี้ ครูที่ทำการศึกษา คือ ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรีอย่างน้อย 6 เดือน

คำสำคัญ (Key Words)

Teachers' and Students' Opinion, Substances Abuse Prevention

ปัญหาทางด้านจริยธรรม (Ethical Considerations)

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา รวบรวมข้อมูลจากครูและนักเรียนในโรงเรียนโดยไม่ได้มีสิ่งใดแทรกแซง หรือการทดลองใดๆ ให้แก่กลุ่มที่ศึกษาจึงคาดว่าไม่มีปัญหาทางจริยธรรม

ข้อจำกัดในการวิจัย (limitation)

เนื่องจากการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามด้วยตนเอง จึงมีข้อจำกัดของการเก็บข้อมูลด้านการปฏิบัติจริงของครู ที่เป็นข้อมูลจากความคิดเห็นของครู ไม่ใช่ข้อมูลจากการสังเกตหรือจากเอกสารการดำเนินงาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (Expected Benefit and Application)

1. นำข้อมูลที่ได้ไปประกอบการวางแผนงานและจัดทำหลักสูตรการอบรมด้านการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นนำไปสู่การแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของสารเสพติด
2. นำผลการวิจัยเสนอต่อผู้บริหารของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี เพื่อนำไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรในสังกัด และกำหนดนโยบายการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา
3. เป็นข้อมูลสำหรับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณาวางแผนปรับเปลี่ยนให้การสนับสนุน และพัฒนา รูปแบบการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของสารเสพติด

อุปสรรคที่คาดว่าจะเกิดขึ้นและมาตรการในการแก้ไข (Obstacles and Strategies to Solve the Problem)

แบบสอบถามของครูอาจจะมีการตอบกลับน้อย แนวทางแก้ไขมีดังนี้ คือ

1. ประสานงานกับศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานด้านการป้องกันสารเสพติด
2. ประสานงานผู้บริหารสถานศึกษาชี้แจงถึงประโยชน์และความสำคัญของข้อมูล
3. แจ้งกำหนดวัน เวลา ในการรับแบบสอบถามคืนไว้ล่วงหน้าอย่างชัดเจน

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของครู นักเรียน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสิงห์บุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดจากวรรณกรรมและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และใช้เป็นแนวทางในการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสารเสพติด
2. แนวคิดและทฤษฎีการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสารเสพติด

1.1 ความหมายของสารเสพติด

องค์การอนามัยโลก (WHO) ⁽⁴⁾ ได้ให้ความหมายของสารเสพติดไว้ว่า หมายถึง ยา สารเคมี หรือวัตถุใดๆ ที่ได้จากรธรรมชาติ หรือสังเคราะห์ขึ้น ซึ่งเมื่อเสพหรือรับเข้าสู่ร่างกาย โดยการกิน สูบ ดม หรือวิธีอื่น ติดต่อกันนานชั่วระยะเวลาหนึ่งแล้ว จะเกิดผลต่อผู้เสพ ดังนี้

1. ผู้เสพมีความต้องการอย่างแรงกล้าที่จะเสพยานั้นต่อเนื่องกันไปและแสวงหายาชนิดนั้นๆ มาเสพให้ได้ ไม่ว่าจะด้วยวิธีใด ๆ ก็ตาม
2. ผู้เสพจะต้องเพิ่มปริมาณของสารเสพติดที่เคยใช้ให้มากขึ้นเรื่อยๆ
3. ผู้เสพตกเป็นทาสของสารเสพติดนั้นทั้งทางจิตใจและทางร่างกาย และถ้าหยุดใช้สารเสพติดจะมีอาการขาดยา
4. ทำให้เกิดผลร้ายต่อผู้เสพและสังคม

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522^(4,6) ระบุว่ายาเสพติดให้โทษ หมายถึงสารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน สูบดม ฉีดหรือด้วยวิธีใดแล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดของยาเสพติดขึ้นเรื่อยๆ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพยาทั้งร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา

และสุขภาพร่างกายโดยทั่วไปทรวดโถมลง และให้รวมถึงสารเคมีที่ใช้ในการผลิตสารเสพติดให้โทษดังกล่าวด้วย

1.2 ประเภทของสารเสพติด

ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และประกาศของกระทรวงสาธารณสุข ได้ระบุประเภท และชื่อสารเสพติดให้โทษชนิดต่างๆ ไว้ทั้งสิ้น 104 ชนิด และวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทอีก 4 ประเภท 42 ชนิด รวมเป็น 146 ชนิด สารเสพติดเหล่านี้ สามารถแบ่งได้ตามลักษณะต่างๆ ดังนี้

1. แบ่งสารเสพติดตามแหล่งที่เกิด ได้แก่

1. สารเสพติดธรรมชาติ (Natural drugs) คือ สารเสพติดที่ผลิตได้มาจากพืช เช่น ฝิ่น กระพ๋อม กัญชา
2. สารเสพติดสังเคราะห์ (Synthetic drugs) คือ สารเสพติดที่ผลิตขึ้นด้วยกรรมวิธีทางเคมี เช่น เฮโรอีน แอมเฟตามีน

2. แบ่งตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ได้แก่

1. ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรงไม่เป็นประโยชน์ทางการแพทย์ เช่น เฮโรอีน แอมเฟตามีน เมทแอมเฟตามีน แอลเอสดี เอ็กซ์ตาซี
2. ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น ฝิ่น มอร์ฟีน โคเคนหรือโคเคอีน โคเคอีน เมทาโดน
3. ยาเสพติดให้โทษที่มียาเสพติดให้โทษประเภท 2 ผสมอยู่ เช่น ยาแก้ไอที่มีโคเคอีนผสมอยู่
4. สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือ ประเภท 2 เช่น อาเซติลคลอไรด์ เอทิลดีนไดอะเซตท ไลเซอร์จิค อาซิค
5. ยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าอยู่ในประเภท 1 ถึง 4 เช่น ฝิ่นกัญชา ฝิ่นกระพ๋อม ฝิ่นฝิ่น ฝิ่นเห็ดขี้ควาย

3. แบ่งตามการออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ได้แก่

1. ยาเสพติดประเภทกดประสาท เช่น ฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอีน ยากล่อมประสาท สารระเหย
2. ยาเสพติดประเภทกระตุ้นประสาท เช่น แอมเฟตามีน กระพ๋อม โคเคอีน
3. ยาเสพติดประเภทหลอนประสาท เช่น แอลเอสดี ดีเอ็มที เห็ดขี้ควาย
4. ยาเสพติดประเภทออกฤทธิ์ผสมผสาน เช่น กัญชา

4. แบ่งตามองค์การอนามัยโลก

องค์การอนามัยโลกได้จัดแบ่งยาเสพติดออกเป็น 9 ประเภท ได้แก่

1. ประเภทฝิ่น หรือ มอร์ฟิน รวมทั้งยาที่มีฤทธิ์คล้ายมอร์ฟิน เช่น ฝิ่น มอร์ฟิน เฮโรอีน
2. ประเภทบาบิทูเรท รวมทั้งยาที่มีฤทธิ์ทำนองเดียวกัน เช่น เซโคบาร์บิทัล อะไมบาบิทัล พาราลดีไฮด์ เมโปรบาเมท ไดอาซีแพม คลอไดอาซีพอกไซด์
3. ประเภทแอลกอฮอล์ เช่น เหล้า เบียร์ วิสกี้
4. ประเภทแอมเฟตามีน เช่น แอมเฟตามีน เดกซ์แอมเฟตามีน
5. ประเภทโคเคน เช่น โคเคน โบโคคา
6. ประเภทกัญชา เช่น ใบกัญชา ยางกัญชา
7. ประเภทคัท เช่น ใบคัท ใบกระท่อม
8. ประเภทหลอนประสาท เช่น แอลเอสดี ดีเอ็มที เมสคาลีน ต้นลำโพง เมล็ดมอร์นิงโกลดี เห็ดเมาบางชนิด
9. ประเภทอื่นๆ เป็นพวกที่ไม่สามารถเข้าประเภทใดได้ เช่น ทินเนอร์ เบนซิน น้ำยาล้างเล็บ ยาแก้ปวด บุหรี่

1.3 สาเหตุของการเสพติด

สาเหตุของการติดสารเสพติด^(4,5) ได้มีนักวิชาการหลายท่านอธิบายด้วยแนวคิดด้านชีวจิตสังคม (Bio-Psycho-Social) ของบุคคลดังนี้

1. ด้านชีว (Biological) มีสาเหตุทางกรรมพันธุ์ เช่น โครงสร้างในระบบประสาทที่ผลิตสารความสุข (Dopamine) มีน้อยส่งผลให้บุคคลมีความเสี่ยงสูงในการลองใช้สารเสพติด ที่ช่วยให้รู้สึกมีความสุขหรือมีโอกาสติดสารเสพติดได้ง่าย

2. ด้านจิตตะ (Psychology) สภาวะทางจิตใจนับเป็นปัจจัยเสี่ยงหรือสาเหตุสำคัญ ที่ทำให้ไปใช้สารเสพติดและติดสารเสพติดของบุคคล ได้แก่ ลักษณะของอารมณ์ นิสัย บุคลิกภาพ การปรับตัว วิธีการคิดและจัดการกับปัญหา การเผชิญปัญหา วิธีแสวงหาความสุข

3. ด้านสังคม (Social) สิ่งแวดล้อมตั้งแต่ครอบครัว โรงเรียน ที่ทำงาน ชุมชน ในกลุ่มวัยรุ่น สังคมมีอิทธิพลมากต่อการกำหนดพฤติกรรม มีรายงานวิจัยกล่าวถึงการเริ่มใช้สารเสพติดที่ไม่ผิดปกติหมาย แต่เป็นสารเสพติดด่านหน้า (Gateway Substance) พบว่า ส่วนใหญ่วัยรุ่นเริ่มจากการเห็นตัวแบบหรืออิทธิพลของครอบครัว เช่น เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่พ่อแม่หรือญาติผู้ใหญ่ดื่มเหล้า สูบบุหรี่ เด็กก็มีแนวโน้มใช้ตาม

Steven R. Gold⁽⁵⁾ ผู้ก่อตั้งทฤษฎี The cap control theory of drug abuse จากความเชื่อที่ว่า เมื่อบุคคลมีปัญหาต่างๆ เกิดขึ้น จะเกิดความกระวนกระวายใจในกรณีที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงหรือควบคุม สภาพแวดล้อมนั้นได้ จะเกิดความรู้สึกว่าตนเองด้อยคุณค่า ขาดอำนาจหรือพลังที่จะทำกิจการใดๆ สารเสพติดจะช่วยให้บุคคลที่อยู่ในสภาพดังกล่าว เกิดความรู้สึกว่าตนเป็นผู้พิชิต มีความสามารถในด้านต่างๆ เมื่อเสพเข้าไป แต่เมื่อหมดฤทธิ์สารเสพติดแล้ว ก็จะกลับสู่สภาพที่อ่อนแออย่างเดิมหรือมากกว่าเดิม จึงทำให้ต้องเพิ่มปริมาณสารเสพติดที่เสพยาเพิ่มขึ้น ใช้ถึงขั้นเกิดปัญหาวนเวียนไม่มีที่สิ้นสุด

David P. Ausubel⁽⁵⁾ ผู้ตั้งทฤษฎี การปฏิสัมพันธ์กับสารเสพติด (An Interaction Approach to Narcotic Addiction) เสนอว่าปัจจัยสำคัญที่สุดที่ทำให้บุคคลติดสารเสพติดนั้นคือการที่บุคคลอยู่ใกล้กับสารเสพติด

Reginal G. Smart⁽⁵⁾ ได้ตั้งทฤษฎี An Availability Pronevess Theory of Illicit Drug Abuse ซึ่งมีแนวความคิดว่า แนวโน้มที่มีการใช้สารเสพติดนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถที่จะหาสารเสพติดได้ (Availability) และความโน้มเอียงของจิตใจที่จะเสพยาเสพติด (Proneness) ปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งใน 2 ปัจจัยนี้ไม่ว่าจะขัดแย้งกันหรือเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เช่น มีสารเสพติดหาได้ง่าย แต่แนวโน้มเอียงที่จะทำให้หายากเสพยาเสพติดต่ำ หรือมีแนวโน้มเอียงที่จะทำให้หายากเสพยาเสพติดสูงและสารเสพติดหาได้ง่ายก็ตาม ปัจจัยในลักษณะเช่นนี้ก็จะก่อให้เกิดผลต่อคนเสพยาเสพติดได้ทั้งนั้น การที่จะแก้ไขปัญหาเหล่านี้ให้สำเร็จได้นั้นก็ด้วยการลดหรือกำจัดทั้งความสามารถที่จะหาซื้อสารเสพติดได้ง่าย และความโน้มเอียงของสภาวะของจิตใจคนเรา และในเรื่องความโน้มเอียงที่จะทำให้หายากเสพยาเสพติดนี้ มักเกิดขึ้นจากคนที่มีปัญหาต่างๆ มาแล้วเป็นส่วนใหญ่

ขั้นตอนการติดสารเสพติด

1.4 กรอบแนวคิดในการแก้ไขปัญหาสารเสพติด⁽⁶⁾

การแก้ไขปัญหาสารเสพติดของประเทศต่างๆ ทั่วโลกประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก คือ

1. การปราบปรามแหล่งผลิต แหล่งค้า (Supply reduction)
2. การป้องกันและรักษาผู้ติดสารเสพติด (Demand reduction)

3. การลดอันตรายจากการใช้สารเสพติดในผู้ที่ยังเลิกไม่ได้ (Harm reduction) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะกำหนดหลักเกณฑ์ ให้เอื้อต่อกิจกรรมที่จะลดอันตรายจากการใช้สารเสพติด ตลอดถึงสื่อมวลชนที่สามารถสื่อข้อมูลจากการศึกษาวิจัย และการดำเนินการของต่างประเทศที่เป็นประโยชน์ไปสู่สาธารณะชนให้เข้าใจ และยอมรับ ผู้ติดยาเสพติดและช่วยประคับประคองให้เขาเหล่านั้นได้พ้นจาก วังวน และอันตรายของการติดยาเสพติดต่อไป

แผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติด ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9

ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ได้กำหนดนโยบายด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นนโยบายเร่งด่วน ภายใต้หลักการการป้องกันนำหน้าการปราบปราม ผู้เสพต้องได้รับการรักษา ผู้ค้าต้องได้รับการลงโทษ จึงได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์รองรับนโยบาย ภายใต้ชื่อ ยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด กำหนดกรอบแนวคิดในการดำเนินงาน โดยเน้นการแก้ไขปัญหาในลักษณะ “องค์รวม-ครบวงจร” ที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา โดยให้ “ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการป้องกันและแก้ไขปัญหา” และยึด “พื้นที่” เป็นเป้าหมายการดำเนินงาน ทั้งด้านการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษา และเน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน และสถาบันทางสังคม ให้มีพลังและบทบาทในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหายาเสพติด และปัญหาสังคมอื่นๆ มากยิ่งขึ้น

ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาหายาเสพติดในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9

1. การปลูกพลังแผ่นดินและการป้องกัน
2. การควบคุมตัวยาและสารเคมี
3. การปราบปราม
4. การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ
5. การข่าว
6. การอำนวยความสะดวกและการประสานงาน
7. การปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม
8. ความร่วมมือระหว่างประเทศ
9. การวิจัย พัฒนา และติดตามประเมินผล

2.แนวคิดและทฤษฎีการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

2.1 แนวคิดของ เฮเลน โนวลิส(Helen Nowlis)กับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด⁽⁷⁾

ภายใต้องค์ประกอบของปัญหายาเสพติดอันได้แก่ คน ยา และสิ่งแวดล้อม เฮเลน โนวลิส นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ได้เสนอรูปแบบการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไว้ 4 รูปแบบ มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

1. รูปแบบทางศีลธรรมและกฎหมาย (The legal-moral model) รูปแบบนี้ได้เสนอให้แบ่งสารเสพติดออกเป็น 2 ชนิด คือ ชนิดที่ปลอดภัยและชนิดที่เป็นอันตราย การดำเนินงานป้องกันตามรูปแบบนี้จึงให้ออกกฎหมายลงโทษผู้ที่ทำการผลิต ค้าและเสพยาเสพติดที่เป็นอันตราย

2. รูปแบบทางสุขภาพอนามัย (The public-health model) รูปแบบนี้ถือว่าสารเสพติดเปรียบเสมือนโรคภัยไข้เจ็บหรือเป็นปัญหาทางสุขภาพอนามัยหรือโรคติดต่อทั่วไป โดยเปรียบเทียบตัวสารเสพติดคือเชื้อโรค คนคือพาหะนำโรคและสิ่งแวดล้อมเปรียบเสมือนแหล่งที่เพาะเชื้อโรค

3. รูปแบบทางจิตวิทยาสังคม (The psycho-social model) รูปแบบทางจิตวิทยาสังคมให้ความสำคัญกับตัวคนหรือพฤติกรรมของคนเป็นหลัก โดยเห็นว่าพฤติกรรมใช้สารเสพติดของคนเป็นเรื่องที่มีความสลับซับซ้อนจึงต้องศึกษาสาเหตุของการใช้สารเสพติดอย่างลึกซึ้ง และถือว่าการติดสารเสพติดเป็นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนของมนุษย์

4. รูปแบบทางสังคมและวัฒนธรรม (The social-culture model) รูปแบบทางสังคมและวัฒนธรรมมุ่งปรับเปลี่ยนสภาวะแวดล้อมในสังคมเพื่อสร้างสภาวะแวดล้อมที่ลดความกดดัน ส่งผลให้การใช้สารเสพติดลดน้อยลง

สำหรับประเทศไทยนั้น ปัจจุบันได้นำเอารูปแบบ จิตวิทยาสังคม มาใช้ในการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติด ซึ่งเป็นการให้ความสำคัญกับคนเป็นหลัก โดยเฉพาะด้านการป้องกันยาเสพติดได้เน้นการที่จะทำให้คนมีภูมิคุ้มกัน สามารถอยู่ท่ามกลางสังคมที่มียาเสพติดได้โดยไม่ต้องไปพึ่งยาหรือติดยาเสพติด และดำเนินการพัฒนาสถาบันสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว ที่มีอิทธิพลต่อการผลักดันให้คนไปพึ่งยาเสพติด เช่น บ้าน โรงเรียน ที่ทำงาน ชุมชนและพัฒนาสถาบันสิ่งแวดล้อมที่จะส่งเสริมสั่งสอน และปลูกฝังให้คนเป็นคนที่มีจิตใจที่มั่นคง เช่น วัด โบสถ์ เป็นต้น

2.1 ทฤษฎีการป้องกันสารเสพติด

1. ทฤษฎีที่เน้นการลดความต้องการในการใช้สารเสพติด ซึ่งแนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันมีลักษณะสำคัญ 2 ประการ คือ การเปลี่ยนแปลงให้มีความสำคัญกับตัวบุคคล และการเปลี่ยนแปลงที่ให้ความสำคัญกับระบบสภาวะแวดล้อมดังนี้⁽⁵⁾

1.1 การเปลี่ยนแปลงตัวบุคคล หลักการของแนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันมาจากทฤษฎี

ก. Socratic-Rational Model ทฤษฎีนี้เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีเหตุผลพร้อมจะตอบสนองข่าวสารใหม่ๆ ทำให้บุคคลสามารถสร้างหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติ อันเป็นผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม แนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันตามทฤษฎีนี้ ได้แก่ การจัดทำข่าวสารแจ้งให้บิดามารดา หรือผู้ปกครองได้เข้าใจปัญหา อันเนื่องมาจากการใช้ยาในทางที่ผิดและการพึ่งสารเสพติด การหาวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพต่างๆ ให้นักเรียน

ข. Social-Psychological Model ทฤษฎีนี้เชื่อว่า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลเกิดจากอิทธิพลของบรรทัดฐานจากกลุ่มที่ตนผูกพันอยู่ แนวการสร้างภูมิคุ้มกันตามทฤษฎีนี้พิจารณาได้จากการที่โรงเรียนได้จัดกิจกรรม โครงการที่สอดคล้องกับทฤษฎี โดยการสร้างเสริมให้นักเรียนเกิดความผูกพันทางอารมณ์กับกลุ่มเพื่อน ครู และโรงเรียน เช่น จัดค่ายพักแรม โรงเรียนริเริ่มการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครูเพื่อร่วมกันพัฒนาเยาวชน

1.2 การเปลี่ยนแปลงระบบสภาวะแวดล้อม

ทฤษฎีนี้เชื่อว่าในสังคมที่ซับซ้อน ศิลธรรมเสื่อม การสร้างความเปลี่ยนแปลงในสภาวะแวดล้อมจำเป็นต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงตัวบุคคล และดำเนินไปพร้อมๆ กัน รูปแบบที่การสร้างภูมิคุ้มกันการพึ่งสารเสพติดนำมาใช้เพื่อการเปลี่ยนแปลงระบบสภาวะแวดล้อม เป็นรูปแบบที่เรียกว่า Liberal Model โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป สำหรับการสร้างภูมิคุ้มกันนี้โรงเรียนได้ดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้วย ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น โรงเรียนได้นำความรู้และวิชาการใหม่ๆ ที่โรงเรียนประสบความสำเร็จออกเผยแพร่แก่ ชุมชน หรือการเชิญผู้แทนจากหน่วยงานในชุมชนเป็นคณะกรรมการร่วมกับโรงเรียน เพื่อหาแนวทางร่วมกันป้องกันและแก้ไขเด็กและเยาวชนที่ใช้สารเสพติดในทางที่ผิดหรือพึ่งสารเสพติด

2. ทฤษฎีการป้องกันสารเสพติดของ ดร.แลงเกอร์ (Langer, I.H.) หัวหน้าฝ่ายโครงการป้องกันของหน่วยปราบปรามยาเสพติดของสหรัฐฯ (U.S.DEA) ได้ชี้ให้เห็นบทบาทความสำคัญของสถานศึกษาในการแก้ไขปัญหาเสพติดได้ชัดเจนขึ้น โดยสรุปว่า ฤกษ์สำคัญที่จะช่วยลดการใช้ยาเสพติดมีอยู่ 2 มาตรการด้วยกัน⁽⁶⁾ คือ

2.1 มาตรการระยะสั้น คือ การลดปริมาณยา (Supply reduction) เพื่อจำกัดปริมาณยาเสพติดที่ผู้ติดยาต้องการใช้ให้น้อยลง

2.2 มาตรการระยะยาว คือ การให้การศึกษาแก่ประชาชนกลุ่มที่ไม่ได้ใช้ยาเพื่อไม่ให้ใช้ยานอกวัตถุประสงค์ทางการแพทย์ เพื่อลดความต้องการยาในสังคม

2.3 นโยบายการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา⁽⁶⁾

กระทรวงศึกษาถือว่าการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา เป็นนโยบายสำคัญและเร่งด่วน ที่สถานศึกษาและหน่วยงานในสังกัดจะต้องดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง และได้กำหนดให้ดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดรวม 10 ประการด้วยกัน คือ

1. หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษา จะต้องให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษและพิษภัยของสารเสพติด แก่นักเรียนและนักศึกษาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยให้กำหนดกิจกรรมเพื่อป้องกันสารเสพติดไว้ในแผนงานและกิจกรรมของสถานศึกษา และให้นำกิจกรรมด้านดนตรี กีฬา ศิลปะและวัฒนธรรมมาใช้ในการต่อต้านด้วย

2. ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ทุกคน ต้องมีจิตสำนึกและจิตวิญญาณมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง

3. ครู อาจารย์ บุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาที่มีผลงานและได้ดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจังจนสำเร็จตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการจะได้รับพิจารณาความดีเป็นกรณีพิเศษ

4. ให้หน่วยงานทางการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา ดำเนินการลงโทษตามขั้นตอนของวินัยและกฎหมาย อย่างเด็ดขาดทันทีที่พบ บุคลากรในหน่วยงานและสถานศึกษา มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติด

5. ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ และบุคลากรในสถานศึกษา หากพบข้อมูลหรือเบาะแสที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติดในสถานศึกษา ต้องรายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นทันที

6. สถานศึกษาต้องกำหนดให้ ครู อาจารย์ รับผิดชอบดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด โดยกำหนดสัดส่วนที่เหมาะสมระหว่างครู อาจารย์ต่อจำนวนนักเรียน และครอบครัวของนักเรียน

7. ให้สถานศึกษาถือว่านักเรียน นักศึกษา ที่ใช้สารเสพติดเป็นเสมือนผู้ป่วยจะต้องไม่ได้ออก ต้องให้การช่วยเหลือดูแลและส่งไปบำบัด กรณีที่นักเรียนบำบัดแล้วหากมีความประสงค์ไม่กลับมาเรียนสถานศึกษาเดิมให้สถานศึกษาจัดสถานศึกษาใหม่ให้ โดยสถานศึกษาใหม่ต้องให้ความร่วมมือรับนักเรียนและไม่ทอดทิ้งนักเรียน

8. สถานศึกษาต้องประสานงานและขอความร่วมมือ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในรูปแบบคณะกรรมการประจำสถานศึกษา

9. หน่วยงานในระดับกรม ต้องให้ความสำคัญในการควบคุม กำกับดูแลสนับสนุนสถานศึกษาในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดอย่างใกล้ชิดจริงจัง

10. ให้กรมและหน่วยงานทางการศึกษาตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างน้อย ปีละ 2 ครั้ง และรายงานผลตามลำดับชั้น

2.4 ความหมายของการป้องกันสารเสพติด

การป้องกันสารเสพติด^(6,7) หมายถึงกระบวนการที่ดำเนินการล่วงหน้าโดยการอบรมเลี้ยงดู ให้การศึกษา ข้อมูลข่าวสาร และความรู้ ทั้งในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัยแก่กลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง และสัมพันธ์กันในเรื่องคุณภาพชีวิตและสารเสพติด การป้องกันตนเอง ครอบครัว และชุมชนให้รอดพ้นจากสารเสพติดด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันแก่บุคคลให้มีความสามารถที่จะเผชิญหน้ากับปัญหา อุปสรรค และเหตุการณ์ต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาในช่วงชีวิต ด้วยการส่งเสริมให้บุคคลใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข รวมทั้งการปรับปรุงแก้ไขสภาพแวดล้อมใกล้ตัวที่มีส่วนผลักดันให้กลุ่มเป้าหมายไปใช้สารเสพติด

ระดับของการป้องกันสารเสพติด จำแนกออกได้เป็น 3 ระดับ คือ

1) การป้องกันขั้นต้น (Primary prevention)

การป้องกันขั้นต้นเป็นมาตรการป้องกันสารเสพติด ที่ดำเนินการเพื่อให้บุคคลหลีกเลี่ยงจากสภาพปัญหา อันนำไปสู่การเริ่มทดลองใช้สารเสพติด ด้วยการจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดและผลกระทบของสารเสพติดที่มีต่อพฤติกรรมของคน ตลอดจนมุ่งเสริมสร้างกิจกรรมทางเลือกที่เหมาะสมเพื่อเบี่ยงเบนบุคคลออกจากการใช้สารเสพติด

2) การป้องกันระดับที่ 2 (Secondary prevention)

การป้องกันระดับที่ 2 หมายถึง การทำกิจกรรมใดๆ ที่จะแทรกเข้ามาในช่วงเวลาที่คนได้ทดลองใช้ยาแล้วแต่ยังไม่ติด เป็นผู้ที่มีความเสี่ยงในการติดสารเสพติดสูง การจัดกิจกรรมในระดับนี้เป็นการให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้ยา การให้คำปรึกษา ตลอดจนการเฝ้าระวังรักษาอาการป่วยไข้ที่เป็นผลจากการใช้สารเสพติด

3) การป้องกันระดับที่ 3 (Tertiary prevention)

การป้องกันระดับที่ 3 หมายถึง การดำเนินการหยุดพฤติกรรม และผลร้ายจากการติดสารเสพติด โดยกระบวนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายและจิตใจของผู้ติดสารเสพติด กระบวนการดังกล่าวยังหมายความรวมถึงการป้องกันการติดสารเสพติดซ้ำด้วย

2.5 มาตรการป้องกันสารเสพติด⁽⁶⁾

ในการหล่อหลอมบุคลิกภาพเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมนุษย์ ไปในทางที่พึงประสงค์ เราจำเป็นต้องอาศัยการเห็นวนำให้เกิดขึ้นด้วยมาตรการทางสังคมจิตวิทยา มากกว่าการบังคับ หรือขู่ให้กลัว สำหรับการป้องกันการใช้สารเสพติดนั้นเราจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการพัฒนาองค์ประกอบหลักของสังคม ซึ่งได้แก่ การพัฒนาคน กับ การพัฒนาสิ่งแวดล้อม เป็นหลัก

การพัฒนาคน ในกรอบงานป้องกันพฤติกรรมเบี่ยงเบนด้านการใช้สารเสพติดและการใช้ยาในทางที่ผิดนั้น มีงานหลักอยู่ 3 อย่าง คือ

1. การทำให้เกิดการรู้แจ้ง - รู้จริง ซึ่งหมายถึง การพัฒนาให้มีความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดเกี่ยวกับตนเอง และเกี่ยวกับสังคม
2. การช่วยให้เกิดการรู้จัก - รู้จำ หมายถึงการพัฒนาคน เพื่อให้รู้จักเลือกพฤติกรรมที่เหมาะสม
3. การฝึกการรู้เท่า - รู้ทัน หมายถึง การหล่อหลอมบุคลิกภาพโดยอาศัยกระบวนการฝึกทักษะชีวิต

การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1. การพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางสังคม หรือทางกายภาพ หมายถึงการปรับปรุงสภาพสิ่งแวดล้อมภายในบ้าน ชุมชน และโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนสามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้ เผชิญปัญหาและแก้ปัญหาได้ โดยไม่ต้องพึ่งพาสารเสพติดและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญสิ่งแรกที่ต้องพัฒนา คือ ครอบครัว
2. การพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางจิตวิทยา งานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาเน้นการรณรงค์ป้องกันขั้นพื้นฐาน จึงต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมทางจิตวิทยาด้วย เพราะสิ่งแวดล้อมทางจิตวิทยาเป็นองค์ประกอบสำคัญที่กำหนดความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของงานป้องกัน สิ่งแวดล้อมทางจิตวิทยาในที่นี้หมายถึง บรรยากาศในการทำงานที่ให้ความรู้สึกในทางบวก ในทางชี้ชวนให้ผู้เกี่ยวข้องอยากมีส่วนร่วมด้วยความรู้สึกที่ว่าตนหรือหน่วยงานของตนเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการและมีความรู้สึก

เป็นเจ้าของงาน ไม่ใช่ส่วนเกินหรือจำเป็นต้องรับฝากงานจากหน่วยงานอื่นมา และทำตามนโยบายเบื้องต้น

2.6 ภูมิคุ้มกันสารเสพติด^(4,6,7)

วัตถุประสงค์ของมาตรการป้องกันสารเสพติด คือ การสร้างภูมิคุ้มกันสารเสพติดให้แก่บุคคล ภูมิคุ้มกันสารเสพติด หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่ได้รับจากการอบรมเลี้ยงดู การได้รับการศึกษา และการได้รับข้อมูลข่าวสาร ในอันที่จะดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพแม้ว่าจะต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิต แต่ก็สามารถตัดสินใจตอบสนองต่อปัญหาที่มากกระทบได้อย่างมีคุณภาพ โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาสารเสพติดที่มีการแพร่ระบาดอยู่ในสังคม

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ใช้มาตรการทางการศึกษา และการปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม ในการสร้างภูมิคุ้มกันให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน นักศึกษา ให้รู้จักการป้องกันตนเองเพื่อรอดพ้นจากปัญหาสารเสพติด ภูมิคุ้มกันสารเสพติดตามแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ มีองค์ประกอบพื้นฐานในการดำเนินชีวิตที่ปราศจากการพึ่งพาสารเสพติด 6 ประการ คือ

1. การส่งเสริมความนับถือตนเอง (Self esteem) คือ การส่งเสริมให้บุคคลสามารถวินิจฉัยคุณค่าของตนเองที่มีต่อสังคม รู้ว่าตนเองมีคุณค่า มีประโยชน์ มีความสามารถ มีความสำคัญต่อผู้อื่น
2. การส่งเสริมความสัมฤทธิ์ผล (Achievement) คือ การส่งเสริมให้บุคคลประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน การทำงาน การทำกิจกรรมทั้งโดยตนเองและการร่วมมือกับผู้อื่น
3. การส่งเสริมให้มีความรู้สึกรุ่งมั่น (Sense of purpose) คือ การส่งเสริมให้บุคคลสำนึกในคุณค่าของงาน รู้จักสร้างสรรค์เป้าหมายในชีวิต รู้จักที่จะต่อสู้ฟันฝ่าอุปสรรคเพื่อบรรลุเป้าหมายของชีวิต
4. การส่งเสริมความเคารพตนเองและเกียรติภูมิของผู้อื่น (Respect for self and other individuals' dignity) คือ การส่งเสริมให้บุคคลมีประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสนใจ มีความรับผิดชอบตามบทบาท รู้จักเคารพสิทธิของตนเอง และผู้อื่น และควรยกย่องบุคคลอื่นอย่างเหมาะสม
5. การพัฒนาทักษะส่วนตัวและทักษะทางสังคม(Personal skills and social skills) คือ การพัฒนาความสามารถส่วนตัวและสังคมที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน และการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคม

6. ทักษะในการประกอบอาชีพ (Employable skill) คือการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเลือกแนวทางในการดำเนินชีวิต และเตรียมตัวที่จะทำงานตามความถนัด รู้จักช่องทางในการดำรงชีวิตอย่างสุจริต

2.7 ลักษณะของโรงเรียนที่มีปัญหาการใช้สารเสพติด^(6,7)

1. โรงเรียนตั้งอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีสารเสพติดแพร่ระบาด เช่น ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีการผลิต การขาย ตั้งอยู่ในชุมชนแออัด หรือใกล้เคียงกับชุมชนที่เป็นแหล่งของการขายสารเสพติด
2. มีนักเรียนติดสารเสพติด เป็นผู้จำหน่ายสารเสพติดให้กับเพื่อนๆ ในโรงเรียนโดยหวังหารายได้ เพื่อนำไปซื้อสารเสพติดมาใช้จึงจำเป็นต้องแสวงหาลูกค้าที่เป็นนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี
3. มีขบวนการค้าสารเสพติดอยู่ในโรงเรียน นอกเหนือจากนักเรียนติดสารเสพติดเป็นผู้ขายให้เพื่อนแล้ว ยังมีขบวนการค้าสารเสพติดเข้าไปขายสารเสพติดให้นักเรียน โดยอาจจะเป็นนักเรียนที่ปลอมตัวเข้ามาในโรงเรียน พ่อค้า แม่ค้าในโรงเรียน นักการภารโรง หรือบางโรงเรียนพบว่าครู อาจารย์บางคนมีส่วนในขบวนการค้าสารเสพติดในโรงเรียนนั้น
4. โรงเรียนมีขนาดใหญ่เกินกว่าที่จะควบคุมให้นักเรียนอยู่ในวินัยที่เหมาะสมทำให้นักเรียนถูกปล่อยปละละเลย
5. โรงเรียนขาดความเอาใจใส่จริงจังต่อปัญหาสารเสพติดที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ครู อาจารย์ และผู้บริหารเกรงกลัวว่าจะเสียชื่อเสียงของโรงเรียน ครู อาจารย์มีภาระงานสอนมากเกินไปจนจะคอยดูแลความประพฤติของนักเรียนให้อยู่ในกรอบอันเหมาะสม
6. ครูอาจารย์และผู้บริหารโรงเรียนขาดความตระหนักต่อปัญหาสารเสพติด ขาดความรู้ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นในโรงเรียน
7. โรงเรียนขาดความร่วมมือจากผู้ปกครอง และชุมชนในการร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน ปล่อยให้โรงเรียนแบกภาระอยู่ตามลำพัง ทุกคนถือว่าธุระไม่ใช่
8. ไม่มีแผนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาในโรงเรียน โดยคิดว่าไม่มีปัญหานักเรียนติดสารเสพติดในโรงเรียนแล้วไม่ต้องทำงานในเชิงป้องกัน

2.8 บทบาทของโรงเรียนต่อการป้องกันสารเสพติด

ในภาวะสังคมปัจจุบันปัญหายาเสพติดได้แพร่ระบาดไปถึงเยาวชนในสถานศึกษามากขึ้น แม้ในระดับประถมศึกษาจะยังไม่ถึงกับติดยาโดยตรง แต่เด็กบางส่วนจะถูกใช้เป็นเครื่องมือในการ

แพร่ระบาดของสารเสพติด จากผลการวิจัยของหน่วยงานป้องกันและปราบปรามสารเสพติดในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปรากฏว่าระดับอายุของผู้ติดสารเสพติดลดลงมาอยู่ระหว่าง 14 – 25 ปี และมีแนวโน้มว่าอายุลดลงไปอีก ซึ่งแสดงว่าโอกาสที่เด็กวัยประถมศึกษาจะติดยามีนี้อาจมีมากขึ้น ดังนั้นโรงเรียนประถมศึกษาจึงควรมีบทบาทในการรณรงค์เพื่อป้องกันการใช้สารเสพติดและผู้ที่มิบทบาทสำคัญ คือครูที่จะต้องตระหนักในบทบาทของตน เพื่อไม่ให้เด็กนักเรียนไปใช้สารเสพติดและนักเรียนจะมีภูมิคุ้มกันสารเสพติดอย่างตลอดไป โดยบทบาทของครู คือ การรู้วิธีจัดหลักสูตร ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาสื่อในการป้องกันสารเสพติดในโรงเรียน ต้องร่วมมือกับผู้ปกครองในการอบรมสั่งสอนเอาใจใส่ให้นักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานตามวัยของแต่ละวัย สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน เข้าร่วมกิจกรรมการป้องกันการใช้สารเสพติด และเฝ้าหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาสารเสพติดต่างๆ ให้คำปรึกษาและแนะแนวทางการศึกษา การประกอบอาชีพ และการปรับตัวแก่นักเรียน รวมถึงร่วมมือร่วมใจประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา

2.9 กลยุทธ์ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษา ^(6,7)

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษา จำเป็นต้องดำเนินการด้วยวิธีการเหมาะสมสำหรับกลุ่มเป้าหมาย โดยระดมทรัพยากรทางการศึกษาและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการดำเนินงาน ดังนี้

1. ให้มีการจำแนกกลุ่มเป้าหมายที่จะดำเนินการ โดยการจำแนกนักเรียนออกตามลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงออก โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มหลัก ดังนี้
 - ก.กลุ่มนักเรียนที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการใช้สารเสพติด จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติดเป็นอย่างดีและมีเจตคติที่ต่อต้านสารเสพติด
 - ข.กลุ่มนักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้สารเสพติดมาแล้วจะหยุดพฤติกรรมการใช้สารเสพติด จะได้รับการแนะนำและช่วยเหลือในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ให้อยู่ในบรรทัดฐานที่เหมาะสม
 - ค.กลุ่มนักเรียนที่ติดสารเสพติดจะได้รับการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายและจิตใจให้สมบูรณ์เข้มแข็ง และกลับมาศึกษาเล่าเรียนดังเดิม
 - ง.กลุ่มนักเรียน และนักศึกษาที่มีส่วนในขบวนการค้าสารเสพติดในโรงเรียนจะได้รับการลงโทษตามกฎหมายหากไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
2. ผสมผสานมาตรการที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติด โดยใช้มาตรการทั้ง 3 มาตรการ คือ

ก. การป้องกันสารเสพติด โดยดำเนินการทั้งให้การศึกษา การแทรกแซง พฤติกรรมการใช้สารเสพติด การแนะแนวหรือการให้การศึกษาและการจัดกิจกรรมต่างๆ

ข. การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ

ค. การปราบปรามสารเสพติด

การที่จะเลือกใช้มาตรการใด ในการดำเนินงานขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาจากภาวะวิกฤตของกลุ่มเป้าหมาย

3. ระดมทรัพยากรของโรงเรียนและชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกัน และ แก้ไขปัญหาสารเสพติด

4. การให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในโรงเรียน

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น

3.1 ความหมายของความคิดเห็น

นักวิชาการและผู้รู้หลายท่านได้ให้ความเห็น และคำจำกัดความของคำว่า “ความคิดเห็น” ไว้ต่างๆ ดังนี้

Kolesnik (1970)⁽⁹⁾ ได้ให้คำนิยามของความคิดเห็นว่า “ เป็นการแสดงออกซึ่งการตัดสินใจจากการประมาณค่า หรือทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะและความคิดเห็นย่อมได้รับอิทธิพลจากเจตคติ

Feldman (1982)⁽¹⁰⁾ กล่าวว่า การสำรวจความคิดเห็นเป็นการศึกษาความรู้สึกของบุคคล กลุ่มคนที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด แต่ละคนจะมีความเชื่อความรู้สึกใดออกมาเป็นคำพูด การเขียน เป็นต้น การสำรวจความคิดเห็นจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนนโยบายต่างๆ การเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือการเปลี่ยนแปลงระบบงาน รวมทั้งฝึกหัดการทำงาน เพราะจะทำให้การดำเนินงานต่างๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเป็นไปตามความพอใจของผู้ร่วมงาน

พจนานุกรมเว็บสเตอร์ (Webster New Word Dictionary)⁽¹¹⁾ ให้ความหมายของ ความคิดเห็น (Opinion) หมายถึง การตัดสินใจ คำวิจารณ์ ความเห็น หรือรูปแบบของการประเมินผล ในจิตใจเกี่ยวกับข่าวสารที่ได้รับ เป็นความเชื่อของบุคคลที่มีต่อเหตุการณ์ หรือข่าวสารโดยความเชื่อนั้นจะขึ้นกับประสบการณ์ และการสังเกตของแต่ละบุคคล หรือความคิดเห็น การแสดงออกทางความคิด ความสนใจ ความรู้สึกของผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยาไทย – อังกฤษฉบับราชบัณฑิตยสถาน⁽¹²⁾ ให้ความหมายของความคิดเห็นว่าเป็นข้อพิจารณาเห็นว่าเป็นความจริงจากการใช้ปัญญา และความคิดเห็นประกอบ ถึงแม้จะไม่ได้หลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอไปก็ตาม และอีกความหมายหนึ่ง คือ ทักษะหรือประมาณการเกี่ยวกับปัญหาหรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520)⁽¹³⁾ กล่าวว่า ความคิดเห็นถือได้ว่าเป็นการแสดงออกทางด้านทัศนคติอย่างหนึ่ง แต่การแสดงออกทางความคิดเห็นมักจะมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบและเป็นส่วนหนึ่งที่พร้อมที่จะมีปฏิกิริยา เฉพาะอย่างยิ่งต่อสถานการณ์ภายนอก

สุชา จันทรโสม และสุรางค์ จันทรโสม (2520)⁽¹⁴⁾ กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นส่วนหนึ่งของ ทัศนคติ (Attitude) เราไม่สามารถแยกความคิดเห็นและทัศนคติออกจากกันได้ เพราะความคิดเห็นและทัศนคตินั้นมีลักษณะคล้ายๆกัน แต่ความคิดเห็นแตกต่างจากทัศนคติตรงที่ทัศนคติเป็นความพร้อมทางจิตใจ ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่อาจแสดงออกมาได้ทั้งคำพูดและการกระทำ ทัศนคติไม่เหมือนกับความคิดเห็นตรงที่ไม่ใช่สิ่งเร้าที่จะแสดงออกได้อย่างเปิดเผย หรือตอบสนองอย่างตรงๆ และลักษณะความคิดเห็นไม่ลึกซึ้งเหมือนทัศนคติ

อุทัย หิรัญโต (2519)⁽¹⁵⁾ ให้ความเห็นว่า ความคิดเห็นของคนเรามีหลายระดับ คือ อย่างผิวเผินก็มี อย่างลึกซึ้งก็มี สำหรับความคิดเห็นที่เป็นทัศนคตินั้นเป็นความคิดเห็นที่ลึกซึ้งและติดตัวไปนานเป็นความคิดเห็นทั่วไปซึ่งมีประจำตัวของบุคคลทุกคน ความคิดเห็นที่ไม่ลึกซึ้งและเป็นความคิดเห็นเฉพาะอย่างและมีอยู่ระยะสั้นเรียกว่า Opinion เป็นความคิดเห็นประเภทหนึ่งที่ไม่ตั้งอยู่บนรากฐานของพยานหลักฐานที่เพียงพอแก่การพิสูจน์ มีความรู้สึกแห่งอารมณ์น้อยและเกิดได้ง่ายและสลายตัวเร็ว

สมชาติ กิจยรรยง⁽¹⁶⁾ กล่าวว่า ความคิดเห็นหรือทัศนคติดี้อยู่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการทำงานด้านบริการและมีส่วนเกี่ยวข้องกับขวัญกำลังใจในการทำงาน

ความหมายของความคิดเห็น ตามที่ประมวลจากคำจำกัดความต่างๆที่กล่าวมา สรุปได้ว่าความคิดเห็น คือ การแสดงออกด้านความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดแล้วสะท้อนความรู้สึกออกมาโดยการพูด การเขียน อาจเป็นการแสดงออกในทางบวกหรือลบก็ได้ ซึ่งต้องอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมของบุคคลนั้นๆ ทั้งนี้บุคคลอื่นอาจเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้

การศึกษาครั้งนี้ให้ความหมายของ **ความคิดเห็น** คือ การแสดงออกด้านความรู้สึก ความคิด ต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาของครูด้านการบริหารและจัดการ ด้านระบบข้อมูล ด้านการป้องกัน ด้านการช่วยเหลือแก้ไข ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านลด ปัจจัยเสี่ยง และความคิดเห็นของนักเรียนในด้านการพัฒนาศักยภาพนักเรียน ด้านการจัด กิจกรรมส่งเสริมและป้องกัน และด้านการจัดกิจกรรมช่วยเหลือและแก้ไข

ความสำคัญของความคิดเห็น คือการนำเรื่องความคิดเห็นมาใช้ประโยชน์นั้น จะมองในแง่ที่ว่าความคิดเห็นจะเป็นตัวบ่งชี้หรือทำนายพฤติกรรม ดังนั้นการสำรวจความคิดเห็นจะเป็นประโยชน์ต่อการวางนโยบายต่างๆ การเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือการเปลี่ยนแปลงระบบงาน รวมทั้งการฝึกหัดในการทำงานด้วย เพราะจะทำให้การดำเนินงานต่างๆเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และเป็นไปตามความพึงพอใจของผู้ร่วมงาน รวมทั้งความคิดเห็นที่วัดออกมาได้จะทำให้ผู้บริหารสามารถคาดเดาความสำเร็จของการดำเนินงานนั้นๆด้วย

3.2 สิ่งที่มีอิทธิพลทำให้ความคิดเห็นแตกต่างกัน

1. การอบรมของครอบครัว อิทธิพลของครอบครัวมีมากกว่าปัจจัยอื่นๆ เพราะครอบครัว เป็นสถาบันแรกของคน
2. การศึกษา ระดับการศึกษาเป็นสิ่งที่มีความอิทธิพลต่อความคิดเห็น เพราะเป็นการจัดสถาน การณ์ให้แก่บุคคล
3. วัฒนธรรมและประเพณี บุคคลเมื่อได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมและประเพณีย่อม ปฏิบัติตามวัฒนธรรมและประเพณีในทางที่ได้รับมา
4. กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้องของบุคคล เมื่ออยู่ในกลุ่มใดหรือสังคมใด ก็จะมีความคิดเห็น ไปในทางเดียวกับกลุ่มหรือสังคมนั้นๆเป็นส่วนผลักดันให้บุคคลเรียนรู้ได้โดยตรง
5. สื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น เพราะเป็นสื่อที่สร้างความคิด ทางด้านบวกและด้านลบได้

3.3 การวัดความคิดเห็น

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ⁽¹⁷⁾ ได้เขียนบรรยายในเอกสารของคณะสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง การวัดทัศนคติ หรือความคิดเห็นมีหลายวิธี แต่ที่แพร่หลายมี 4 วิธี คือ

1. วิธีของเทอร์สตัน (Thurston's Method) เป็นวิธีที่สร้างมาตรวัดออกเป็นปริมาณแล้วเปรียบเทียบตำแหน่งของความคิดเห็น หรือทัศนคติไปในทางเดียวกัน และเป็นเสมือนว่าเป็น Scale ที่มีช่วงห่างเท่ากัน (Equal Appearing Intervals)

2. วิธีของกัตต์แมน (Guttman's Scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติ หรือความคิดเห็นในแนวทางเดียวกัน และสามารถจัดอันดับต่ำสุดหรือสูงสุดได้ และแสดงถึงการสะสมของความคิดเห็น

3. วิธีจำแนกแบบ S-D Scale (Semantic Different Scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นโดยอาศัยคู่คำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงข้าม (Bipolar Adjective) เช่น ดี - เลว ชยัน - ชี้เกียจ เป็นต้น

4. วิธีแบบลิเคิท (Likert's Method) เป็นวิธีสร้างมาตรวัด ความคิดเห็นที่นิยมแพร่หลายที่มีชื่อว่ามาตรวัดรวม ผู้ตอบสามารถแสดงความคิดเห็นในทางที่ชอบหรือไม่ชอบ โดยการสร้างข้อความขึ้นให้มีลักษณะเป็นบวกและลบพอๆกัน จำนวนไม่น้อยกว่า 20 ข้อความ แล้วกำหนดคำตอบซึ่งอาจมีคำตอบให้เลือก 3 คำตอบ 5 คำตอบ หรือ 7 คำตอบก็ได้ แต่ส่วนมากใช้ 5 คำตอบ ได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยน้อยที่สุด ส่วนการให้คะแนนขึ้นอยู่กับใจความว่าเป็นเชิงบวก (Positive) หรือเชิงลบ (Negative)

ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีแบบลิเคิท (Likert's Method) มาใช้ในการวัดความคิดเห็น โดยพิจารณากำหนดให้มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยน้อยที่สุด

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา

อุทัยศรี แสงคล้าย⁽²⁵³⁹⁾⁽¹⁸⁾ ได้ศึกษาความคิดเห็นของต่อการป้องกัน แก้ไขปัญหา ยาแอมเฟตามีนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้ประชากรเป็นครูโรงเรียนมัธยมศึกษา มีครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,244 คน คิดเป็นร้อยละ 20 ของครูทั้งหมด โดยใช้แบบสอบถามพบว่า ด้านการป้องกัน 1) ครูควรนำจิตวิทยามาใช้กับนักเรียนเพื่อหาสาเหตุทำให้เกิดปัญหา 2) ควรเพิ่มกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนได้แสดงออกถึงความสามารถมากขึ้น 3) ครูในโรงเรียนยังขาดความร่วมมือกัน 4) ครูควรเอาใจใส่กับ

เรียนในเรื่องความประทุติมากขึ้น ในด้านการส่งเคราะห์นักเรียนที่ติดยาบ้าพบว่า 1)ครูที่ผ่านการอบรมเรื่องยาบ้ามาควรจัดสัมมนาร่วมกับผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหายาบ้า 2)ครูควรมีส่วนร่วมในการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อแก้ไขปัญหายาบ้า 3)ครูควรหาวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพต่างๆให้นักเรียน 4)ควรจัดอบรมผู้ปกครอง บุคลากรในชุมชน และ 5)ควรจัดสถานที่ให้บิดามารดา ผู้ปกครอง ได้มีส่วนร่วมหาแนวทางแก้ไขปัญหายาบ้า

กรีช เถาว์โท (2545)⁽¹⁹⁾ ศึกษาบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการป้องกันการใช้สารเสพติดในโรงเรียน: ศึกษาเฉพาะกรณีในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 64 โรงเรียน รวม 152 คน โดยใช้แบบสอบถาม พบว่าบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการป้องกันการใช้สารเสพติดในโรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้าน พบว่าบทบาทด้านวางแผนอยู่ในระดับมาก ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ด้านการส่งเสริมการออกกำลังกายอยู่ในระดับน้อย ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมากและด้านความร่วมมือกับชุมชนอยู่ในระดับน้อย

รัศมี วิศทเวทย์(2545)⁽²⁰⁾ ศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาศักยภาพครูให้สามารถบำบัดรักษานักเรียน นักศึกษาที่ติดยาบ้า พบว่ากระบวนการฝึกอบรมเป็นช่องทางสำคัญในการสร้างแนวทางและความมั่นใจให้กับครู – อาจารย์ในการทำงาน แต่การอบรมเพียง 1 ครั้ง สามารถให้ความรู้และสร้างความตระหนักในบทบาทของการให้ความช่วยเหลือนักเรียนแต่เพียงเบื้องต้นเท่านั้น ครูอาจารย์ยังไม่สามารถเกิดทักษะการทำกลุ่มชั้นปฏิบัติจริงได้ และเกือบทั้งหมดระบุว่าไม่มั่นใจในการพูดคุยหรือให้คำปรึกษานักเรียน ประกอบกับครู อาจารย์มีภาระงานการสอนมากอยู่แล้ว ทำให้ไม่มีเวลาในการให้คำปรึกษานักเรียน และรู้สึกไม่มั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน

ธวัชชัย เกษรสุคนธ์ (2542)⁽²¹⁾ ได้ศึกษาปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการป้องกันปราบปรามสิ่งเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดลพบุรีกลุ่มที่ 3 โดยกลุ่มตัวอย่าง คือผู้บริหาร ครูแนะแนว และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 จำนวน 400 คน จาก 27 โรงเรียน โดยใช้แบบสอบถามพบว่า การปฏิบัติของโรงเรียนที่ใช้บริการแนะแนวในการป้องกันและปราบปรามปัญหาสิ่งเสพติดในโรงเรียน ด้านบริการสำรวจและศึกษาข้อมูลบริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคล และบริการติดตามผลการปฏิบัติ ผลการศึกษาไม่น่าพอใจทุกด้าน

เชษฐี ปรีชารัตน์(2541)⁽²²⁾ ศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพเกี่ยวกับการป้องกันการเข้ายาบ้าในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานงานสามัญศึกษา จังหวัดสิงห์บุรี เป็นการวิจัยรูปแบบ one group pretest – postest design ประชากรที่ใช้ศึกษาเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานงานสามัญศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี สุ่มหาตัวอย่างโดยคัดเลือกโรงเรียนที่สำรวจพบว่ามีปัญหาเสพยาบ้าสูงมาอำเภอละ 1 โรงเรียน รวม 6 แห่งจากนั้นแต่ละโรงเรียนสุ่มอย่างง่ายเป็น 3 ระดับ ชั้น ม.1 ม.2 และ ม.3 อย่างละ 1 ห้องเรียน รวมกลุ่มตัวอย่าง 648 คน พบว่าสามารถทำให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีการเปลี่ยนแปลงในด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาบ้าด้านทักษะในการปฏิเสธที่จะไม่เสพยาบ้าและด้านการมีส่วนร่วมในการป้องกันยาบ้า

กลุ่มวิจัยส่งเสริมพลศึกษา สุขภาพและนันทนาการกรมพลศึกษากระทรวงศึกษาธิการ (2542)⁽²³⁾ ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการติดยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย เป็นการวิจัยแบบสำรวจ ประชากรตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 5 จากทั่วประเทศ จำนวน 4815 คน พบว่า ปัจจัยนำ คือ ทศนคติ การรับรู้ภาวะสุขภาพ ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด เพศ ปัจจัยเอื้อ คือ รายได้ของนักเรียน ประวัติการมีโรคประจำตัว การเข้าถึงสถานบริการ และปัจจัยเสริม คือ การมีครอบครัวอบอุ่น เพื่อน ข่าวสารจากสื่อต่างๆ ครู ล้วนแล้วแต่มีผลต่อพฤติกรรมในการป้องกันสารเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายทั้ง 4 ภาค

รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา วิหคโต และคณะ(2542)⁽²⁴⁾ ศึกษาสภาพการเข้ายาเสพติดของนักเรียนระดับประถมศึกษา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยกรอบความคิดเป็นไปตามทฤษฎีโดมิโน ซึ่งประกอบด้วยภูมิหลังทางครอบครัว เพื่อน ลักษณะของนักเรียน สถานการณ์และสาเหตุที่ทำให้เข้ายาเสพติด และรูปแบบการเข้ายาเสพติด ประชากรเป็นนักเรียนระดับประถมศึกษาทั่วประเทศ ทุกสังกัดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2,506 คน และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2,907 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วนและแบ่งชั้น รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม พบว่ามีนักเรียนที่เคยเข้ายาเสพติดจำนวน 2,185 คน (ร้อยละ 40.3) ส่วนใหญ่เคยเข้ายาเสพติดเพียง 1 ชนิดและปัจจุบันเลิกใช้แล้ว ด้านความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด พบว่าส่วนใหญ่รู้เรื่องยาเสพติดจากสื่อโทรทัศน์ และคิดว่ายาเสพติดที่อันตรายสูงสุดคือยาบ้า และปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ายาเสพติดของนักเรียน คือ ครอบครัวตัวนักเรียนเอง และสิ่งแวดล้อม

เกษม จันทศร(2544)⁽²⁵⁾ ได้ศึกษาปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการต้านทานการเสพยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น(ม.1 และ ม.2) มุ่งศึกษาปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับ

พฤติกรรมด้านทานการเสพยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 จาก 4 โรงเรียนในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 560 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบวัดและแบบสอบถาม จากการศึกษาวิธีปฏิบัติที่มีผลต่อความต้านทานสารเสพติดของนักเรียน คือ

1) นักเรียนต้องอยู่ในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการเสพยาบ้าให้น้อยที่สุด โดยสถานศึกษาทุกแห่งควรดำเนินมาตรการจัดเป็นเขตปลอดยาบ้าและยาเสพติดทุกประเภท พัฒนาครูและบุคลากรของโรงเรียนให้มีความรู้ความสามารถในการเข้ามารับผิดชอบ โดยเฉพาะมีการประสานงานและดำเนินงานร่วมกับผู้ปกครอง ตลอดจนมีการรณรงค์ให้ครอบครัวและชุมชนเกิดความตระหนักและเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา

2) สถานศึกษาควรมีการจัดกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างจิตลักษณะให้กับนักเรียน โดยเฉพาะในด้านทัศนคติที่ไม่ดีต่อยาบ้า ความเชื่ออำนาจในตนเองด้านสุขภาพและความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับยาบ้า

3) ผู้ใหญ่ที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนทั้งฝ่ายผู้ปกครองและครู ควรมีบทบาทในการดูแลเอาใจใส่เป็นที่ปรึกษาและให้การสนับสนุนทางด้านสังคมแก่นักเรียน ตลอดจนเป็นผู้นำในการให้เด็กได้ร่วมกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ และจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการไม่ใช้สารเสพติดซึ่งรวมทั้งบุหรี่ และสุราด้วย

ศรีประกาย ทัดตานนท์(2543)⁽²⁶⁾ ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันปัญหาเสพยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสามัญศึกษา จังหวัดลำปาง โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 376 คน เป็นหญิงและชายจำนวนเท่ากันร้อยละ 50 ผลการศึกษาพฤติกรรมการป้องกันปัญหาเสพยาเสพติดของนักเรียนพบว่า ร้อยละ 54.8 มีพฤติกรรมในระดับไม่ดี ร้อยละ 45.2 มีพฤติกรรมระดับดี การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมการป้องกันปัญหาเสพยาเสพติดกับข้อมูลทั่วไปพบว่า เพศ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ขนาดครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน/ครู การมีพฤติกรรมเสี่ยง แหล่งความรู้ การมีส่วนร่วมและการส่งเสริมกิจกรรมในโรงเรียน ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันปัญหาเสพยาเสพติด ส่วนประสิทธิผลการใช้ยาเสพติด การส่งเสริมจากหน่วยงานท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและการประสานสัมพันธ์ชุมชนพบว่ามีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันปัญหาเสพยาเสพติดของนักเรียน

ไพโรจน์ แบนมาก (2545)⁽²⁷⁾ ศึกษาบทบาทของครูในการป้องกันปัญหาเสพยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ศึกษา คือ ครู จำนวน 1424 คน พบว่า ครูมีบทบาทในการป้องกันปัญหาเสพยาเสพติดในโรงเรียนในภาพรวมค่อนข้างสูง

และ เพศ อายุ การเข้ารับการอบรมด้านยาเสพติด ประสพการณ์ในการป้องกัน การได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา และระยะเวลาในการรับราชการ มีผลต่อบทบาทของครูในการดำเนินงาน

แก่น้อย ฤทธิภักดี (2545)⁽²⁸⁾ ศึกษาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขการแพร่ระบาดของยาบ้าในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ศึกษา คือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูแนะแนว จำนวน 306 คนและนักเรียน จำนวน 384 คน พบว่า ด้านการให้การศึกษาและเผยแพร่ความรู้ ครู และนักเรียนเห็นว่ามี การดำเนินการในระดับปานกลาง ด้านการพัฒนาสภาพแวดล้อมและกิจกรรมทางเล็อก ครูและนักเรียนมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน ด้านพัฒนาการบริหารและการจัดการ เฉพาะครูเห็นว่ามี การดำเนินการในระดับปานกลาง ด้านการพัฒนาบุคลากร ครู และนักเรียนเห็นว่ามี การดำเนินการในระดับน้อย ด้านการจัดทำและพัฒนาระบบข้อมูล – ข่าวสาร เฉพาะครูเห็นว่ามี การดำเนินการในระดับน้อย ด้านการรณรงค์ป้องกัน ครู และนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันเป็นบางกิจกรรม และด้านการติดตามและประเมินผล ครู และนักเรียนมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน โดยครูเห็นว่ามี การดำเนินงานในระดับมากแต่นักเรียนเห็นว่าบางโรงเรียนยังไม่มี การดำเนินงาน

เกียรติชัย บุรพชนก(2544)⁽²⁹⁾ ศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมสุขศึกษา ในการป้องกันการเสพยาบ้าในโรงเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กิ่งอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง จำนวน 120 คน เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 60 คน กลุ่มเปรียบเทียบ จำนวน 60 คน ได้จัดกิจกรรมเป็นระยะ 8 สัปดาห์ รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และเก็บตัวอย่างตรวจหาสารแอมเฟตามีน 2 ครั้งคือก่อนและหลังการทดลอง พบว่า การจัดโปรแกรมสุขศึกษา โดยประยุกต์ทฤษฎีแรงจูงใจป้องกันโรคร่วมกับการได้รับแรงสนับสนุนจากบุคคลทำให้กลุ่มตัวอย่างมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ถูกต้องมากขึ้น ดังนั้น ในการวางแผนเกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาบ้าของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ควรเน้นการมีกิจกรรมเกี่ยวกับการสร้างการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเสพยาบ้า และความคาดหวังในผลประโยชน์จากการไม่เสพยาบ้าของตนเอง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย (Research Design)

การศึกษาเชิงพรรณนา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง (Cross-sectional descriptive study)

3.2 ระเบียบวิธีวิจัย (Research Methodology)

3.2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

- ประชากรเป้าหมาย (Target population) หมายถึง ครูและนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี

- ประชากรศึกษา (Study population) หมายถึง ครูและนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี ในปี พ.ศ. 2545 จำนวน 136 แห่ง โดยแบ่งเป็นโรงเรียนประถมศึกษา 87 แห่ง โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 49 แห่ง มีครูจำนวน 1,901 คน นักเรียนจำนวน 21,956 คน

- ตัวอย่าง (Sample) หมายถึง ครูและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรีที่สุ่มเลือกโดยวิธี Multistage cluster sampling ตามเทคนิคการสุ่มตัวอย่าง

- หน่วยการเลือก (Sampling unit) เป็นโรงเรียน

- หน่วยการศึกษา (Study unit) หมายถึง ครูทุกท่านและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรีในโรงเรียนที่ได้รับการสุ่มเลือก

3.2.2 เทคนิคการเลือกตัวอย่าง (Sampling techniques) มีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จังหวัดสิงห์บุรีแบ่งเป็น 6 อำเภอ และแบ่งเป็นอำเภอขนาดเล็ก 2 อำเภอ, อำเภอขนาดกลาง 2 อำเภอ, อำเภอขนาดใหญ่ 2 อำเภอ ตามจำนวนประชากร

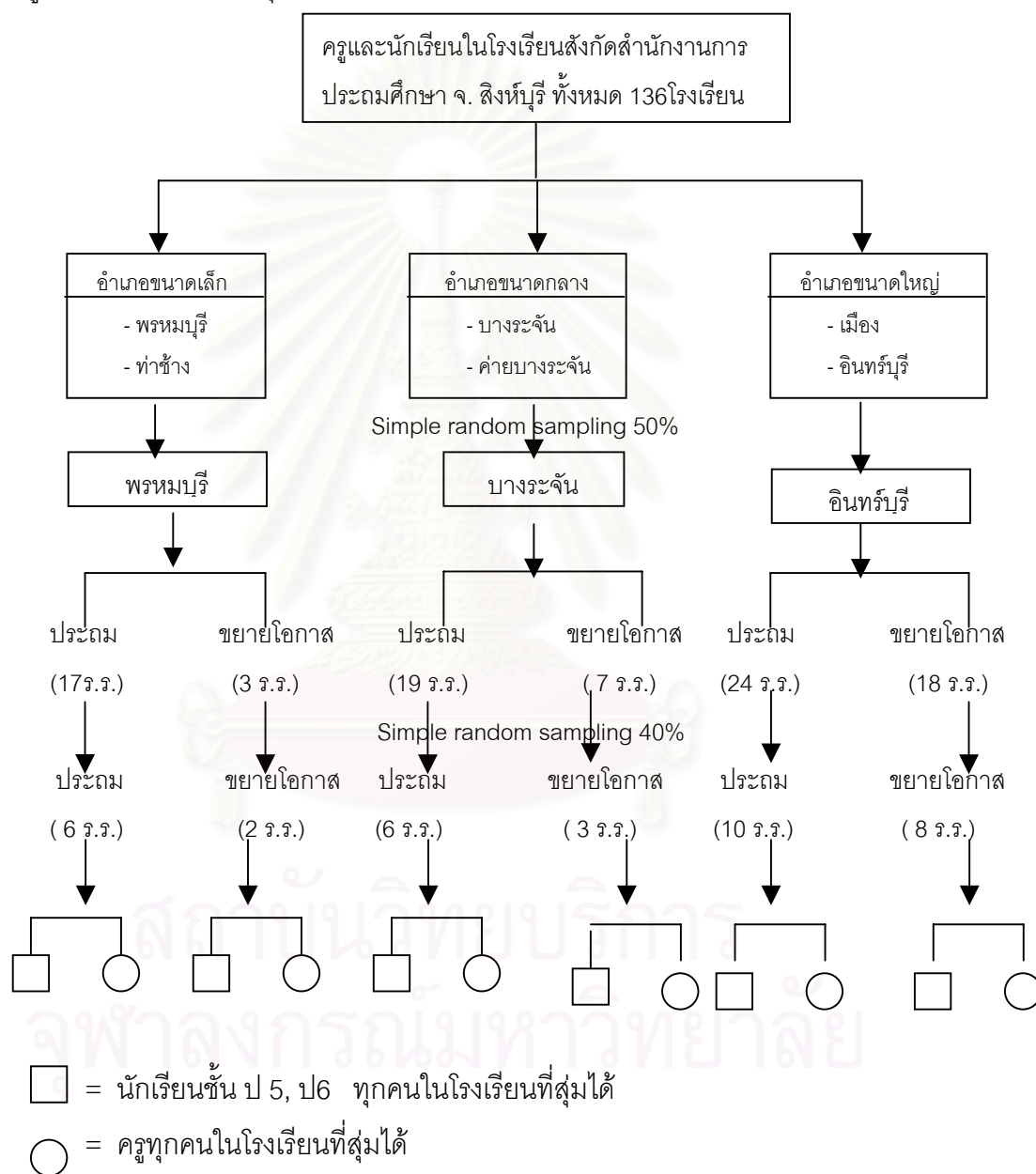
ขั้นตอนที่ 2 สุ่มเลือก ร้อยละ 50 จะได้อำเภอขนาดเล็ก อำเภอขนาดกลาง และ อำเภอขนาดใหญ่ อย่างละ 1 อำเภอ

ขั้นตอนที่ 3 สุ่มเลือก ร้อยละ 40 ของโรงเรียนทั้งหมดในแต่ละอำเภอที่สุ่มได้ ซึ่งจะได้โรงเรียนประถมศึกษา 6 แห่ง โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 2 แห่ง ในอำเภอขนาดเล็ก โรงเรียนประถมศึกษา 6 แห่ง โรงเรียนขยายโอกาส 3 แห่ง ในอำเภอขนาดกลาง และโรงเรียนประถมศึกษา

10 แห่ง โรงเรียนขยายโอกาส 8 แห่ง ในอำเภอขนาดใหญ่ รวมเป็นโรงเรียนทั้งหมด 35 แห่ง โดยกำหนดให้นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5,6 และครูทุกคนในโรงเรียนที่สุ่มได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

สุ่มเลือกโดยวิธี Multistage cluster sampling และ Simple random sampling ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 3.1 เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง

ขนาดตัวอย่าง (Sample size)

นักเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี มีจำนวน 21,956 คน มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2,547 คน ประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2,561 คน รวม 5,108 คน

$$\text{คำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรประมาณค่า}^{(30)} \quad n = \frac{Z^2_{\alpha} NPQ}{Z^2_{\alpha} PQ + d^2 N}$$

N = ขนาดประชากร , n = ขนาดตัวอย่าง , d = ค่าความคลาดเคลื่อน 5%, $Z_{\alpha} = 1.96$

เนื่องจากยังไม่เคยมีการศึกษา สํารวจความคิดเห็นด้านการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษามาก่อน จึงกำหนดให้ p = สัดส่วนความคิดเห็นของครู นักเรียนที่เห็นด้วยต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาร้อยละ 50 $q = 1-p$

ดังนั้นขนาดตัวอย่างของนักเรียน (จำนวนนักเรียนทั้งหมด หรือ $N = 5,108$ คน)

$$n = \frac{5,108 \times 1.96^2 \times 0.5 \times 0.5}{(1.96)^2 \times 0.5 \times 0.5 + (.05)^2 \times 5,108} = 357 \text{ คน}$$

ครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จ. สิงห์บุรี(จำนวนครูทั้งหมด หรือ $N = 1,901$ คน)

$$n = \frac{1,901 \times 1.96^2 \times 0.5 \times 0.5}{(1.96)^2 \times 0.5 \times 0.5 + (.05)^2 \times 1,901} = 320 \text{ คน}$$

เนื่องจากตัวอย่าง คือ ครูและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 , 6 ทุกคนในโรงเรียน 35 แห่ง ที่ได้รับการสุ่มเลือก โดยมีจำนวน ครูประมาณ 400 คน และนักเรียน ประมาณ 800 คน ดังนั้นจึงได้ตัวอย่างมากกว่าจำนวนที่คำนวณได้

ตารางที่ 3.1 จำนวน(ร้อยละ)ของโรงเรียนจำแนกตามการสุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่าง	จำนวน(ร้อยละ)		
	โรงเรียนประถมศึกษา	โรงเรียนขยายโอกาส	รวม
โรงเรียนที่ถูกสุ่มตัวอย่าง	22 (25.3)	13 (26.5)	35 (25.7)
โรงเรียนที่ไม่ถูกสุ่มตัวอย่าง	65 (74.7)	36 (73.5)	101 (74.3)
รวม	87(100.0)	49 (100.0)	136(100.0)

ระยะเวลาดำเนินการวิจัย

ตั้งแต่ เมษายน 2545 ถึง มีนาคม 2546

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย (Instrument)

ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งครอบคลุมตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบมีข้อให้เลือกตอบ (Check list) และเติมข้อความ

ส่วนที่ 2.1 ความคิดเห็นของครู ต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาทั้ง 3 ระดับ คือ การป้องกันระดับต้น (Primary prevention) การป้องกันระดับที่ 2 (Secondary prevention) และการป้องกันระดับที่ 3 (Tertiary prevention) ประกอบด้วย การดำเนินงานด้านบริหารและจัดการ ด้านระบบข้อมูล ด้านการป้องกัน ด้านการช่วยเหลือแก้ไข ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านลดปัจจัยเสี่ยง เป็นข้อคำถามแบบให้เลือกตอบ แต่ละข้อมี 5 ระดับของความคิดเห็น ได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยน้อยที่สุด โดยกำหนดให้แต่ละระดับ มีค่าตามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) ดังนี้

5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

ส่วนที่ 2.2 ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาศักยภาพนักเรียน ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมและป้องกัน และด้านการจัดกิจกรรมช่วยเหลือแก้ไข เป็นข้อคำถามให้เลือกตอบมี 3 ระดับของความคิดเห็น ดังนี้

3 = มาก 2 = ปานกลาง 1 = น้อย

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา ลักษณะคำถามเป็นแบบเติมข้อความแสดงความคิดเห็น

3.4 การวัดผล (Measurement)

นำวิธีของ ลิเคอร์ท (Likert's Method) มาใช้ในการวัดความคิดเห็นโดยพิจารณากำหนดคำตอบเป็น 5 คำตอบในการวัดความคิดเห็นของครู โดยกำหนดค่าคำตอบดังนี้

คำตอบ	Positive statement
มากที่สุด	5 คะแนน
มาก	4 คะแนน
ปานกลาง	3 คะแนน
น้อย	2 คะแนน
น้อยที่สุด	1 คะแนน

กำหนดคำตอบเป็น 3 คำตอบในการวัดความคิดเห็นของนักเรียน โดยกำหนดคำตอบดังนี้

<u>คำตอบ</u>	<u>Positive statement</u>	<u>Negative statement</u>
มาก	3 คะแนน	1 คะแนน
ปานกลาง	2 คะแนน	2 คะแนน
น้อย	1 คะแนน	3 คะแนน

เนื่องจากแบบสอบถามได้ถามเกี่ยวกับความคิดเห็น ซึ่งเป็นความคิดและความรู้สึกของผู้ตอบ มีลักษณะข้อมูลเป็นสเกลอันดับ (Ordinal Scale) ดังนั้นการตอบในแต่ละระดับคะแนนจึงบอกได้ว่ากลุ่มใดมากกว่าหรือน้อยกว่ากลุ่มอื่นๆ แต่บอกไม่ได้ว่ามากหรือน้อยกว่าเท่าใด เพราะระยะห่างระหว่างคะแนนแต่ละช่วงไม่จำเป็นต้องเท่ากัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการจัดกลุ่มระดับคะแนนใหม่ให้กว้างขึ้น เพื่อลดความคลาดเคลื่อนในแต่ละช่วงของข้อมูล และค่าคะแนนใหม่ที่ได้ยังคงอยู่ในกลุ่มคะแนนเดิม ดังนี้

แบบวัดความคิดเห็นของครูจัดกลุ่มใหม่เป็น 3 กลุ่ม คือ

- ระดับคะแนนมากที่สุด(5) และ ระดับคะแนนมาก(4) รวมเป็นกลุ่มคะแนนมาก (3 คะแนน)
- ระดับคะแนนปานกลาง(3) ยังคงเป็นระดับคะแนนปานกลางเพียงแต่เปลี่ยนค่าคะแนนเป็น (2 คะแนน)
- ระดับคะแนนน้อยที่สุด(1) และ ระดับคะแนนน้อย(2) รวมเป็นกลุ่มคะแนนน้อย (1 คะแนน)

การรวมคะแนนรายด้านของกิจกรรมการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา มีเกณฑ์การแปลผลดังนี้

นำคะแนนแต่ละข้อกิจกรรมรวมกันหารด้วยจำนวนข้อ และใช้เกณฑ์แปลผลคะแนน คือ

- ระดับคะแนน 1.00 ถึง ระดับคะแนน 1.49 แปลผลคะแนนเท่ากับ 1
- ระดับคะแนน 1.50 ถึง ระดับคะแนน 2.49 แปลผลคะแนนเท่ากับ 2
- ระดับคะแนน 2.50 ถึง ระดับคะแนน 3.00 แปลผลคะแนนเท่ากับ 3

3.5 การตรวจความสมบูรณ์ และความถูกต้องของแบบสอบถาม

1) ความถูกต้องตามเนื้อหา (Content validity) โดยนำแบบสอบถามที่เรียบเรียงแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม หัวหน้ากลุ่มงานจิตเวชโรงพยาบาลอินทร์บุรี นักวิชาการสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี นักวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ

นักวิชาการกรมสุขภาพจิต และผู้อำนวยการโรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์ เป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและรายละเอียดของข้อความคำถาม ความครอบคลุม ความเหมาะสมของภาษาในข้อความคำถาม เพื่อขอคำแนะนำในการตรวจสอบ แก้ไขก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง

2) ความน่าเชื่อถือ (Reliability) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาแล้วไปทดสอบ(Pretest) กับประชากรที่ลักษณะคล้ายกันประชากรที่ศึกษา จำนวน 30 ราย และนำไปแก้ไขข้อบกพร่องก่อนนำไปใช้จริงและหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของ ครอนบาค (Cronbach 's alpha coefficient) ด้วยโปรแกรม SPSS for Windows เมื่อทดสอบความน่าเชื่อถือแล้วนำมาแก้ไขข้อบกพร่อง และทำการทดสอบอีกครั้งก่อนนำไปใช้จริง

แบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือที่คำนวณได้คือ

- แบบสอบถามความคิดเห็นครู มีความน่าเชื่อถือ เท่ากับ 0.959
- แบบสอบถามความคิดเห็นนักเรียน มีความน่าเชื่อถือ เท่ากับ 0.823

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection)

ขั้นเตรียมการ

1. เตรียมอุปกรณ์การวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นของครูและนักเรียน
2. ผู้วิจัยประสานงานกับผู้บริหารสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และผู้บริหารสถานศึกษา พร้อมทั้งขอให้ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคมออกหนังสือ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
3. จัดทำทะเบียนรายชื่อโรงเรียนที่ทำการศึกษารายลำดับ และลงรหัสในแบบสอบถาม เพื่อให้ตรวจสอบการได้แบบสอบถามกลับคืน

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองทุกโรงเรียน โดยนำแบบสอบถามไปให้และผู้วิจัยจะติดตามเก็บแบบสอบถามของครูคืนตามวันเวลาที่กำหนดไว้ และนำแบบสอบถามนักเรียนไปทำการเก็บข้อมูลในวันไปเก็บแบบสอบถามครูคืน
2. ผู้วิจัยจะติดตามทางโทรศัพท์เป็นระยะสำหรับโรงเรียนที่ยังไม่ได้ส่งคืนแบบสอบถาม
3. ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ ของแบบสอบถามที่ได้กลับมา
4. สร้างคู่มือการลงรหัส และ แปลงข้อมูลที่ได้เป็นรหัสตามคู่มือการลงรหัสที่จัดเตรียมไว้ พร้อมทั้งจะนำไปบันทึกข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS for Windows

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

นำข้อมูลที่ได้แปลงรหัส ตามคู่มือที่จัดเตรียมไว้มาสร้างแฟ้มข้อมูล บันทึกลงในเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ ในส่วนของข้อมูลความคิดเห็นประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows โดยมีแนวทางวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา(Descriptive statistics)

1.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative data) ได้แก่ อายุงาน รายได้/รายจ่าย อายุ จำนวนครู/นักเรียน สรุปรโดยใช่ ค่ามัธยฐาน ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด ตามความเหมาะสม

1.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative data) ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา การได้รับการอบรมเกี่ยวกับงานยาเสพติด อาชีพผู้ปกครอง และความคิดเห็นของครูและนักเรียนต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติด สรุปรและนำเสนอโดยใช้ ความถี่และร้อยละตามความเหมาะสม

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

2.1 ทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของครูในโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาด้านการบริหารและจัดการ ด้านระบบข้อมูล ด้านการป้องกัน ด้านการช่วยเหลือแก้ไข ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านลดปัจจัยเสี่ยง โดยใช้สถิติ Chi – Square test

2.2 ทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมและป้องกัน และด้านการจัดกิจกรรมช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้สถิติ Chi – Square test

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครู นักเรียนและปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี ศึกษาลักษณะส่วนบุคคลของครู นักเรียนและปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา กับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี โดยการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะเสนอเป็น 7 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 การตอบกลับของข้อมูล
- ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของครู นักเรียนและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง
- ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ความคิดเห็นของครู ต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา
- ส่วนที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครู ต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาตามปัจจัยส่วนบุคคลและลักษณะโรงเรียน
- ส่วนที่ 5 วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียน ต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา
- ส่วนที่ 6 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียน ต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาตามปัจจัยส่วนบุคคลและลักษณะโรงเรียน
- ส่วนที่ 7 ข้อมูลความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นอื่น ๆ ที่มีต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 1 การตอบกลับของข้อมูล

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างครูตอบแบบสอบถามกลับจำนวน 324 คน (ร้อยละ 78.6) โดยครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตอบกลับ 170 คน(ร้อยละ 80.9) มากกว่าโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งตอบกลับ 154 คน(ร้อยละ 76.2) กลุ่มตัวอย่างนักเรียนตอบแบบสอบถามกลับจำนวน 731 คน(ร้อยละ 100.0) โดยโรงเรียนประถมศึกษาตอบกลับ 417 คน และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตอบกลับ 314 คน (ตารางที่4.1)

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของการตอบกลับแบบสอบถามจำแนกตามโรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ประเภทโรงเรียน	จำนวนรวม	ตอบกลับ	
		จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา			
ครู	202	154	76.2
นักเรียน	417	417	100.0
ขยายโอกาสทางการศึกษา			
ครู	210	170	80.9
นักเรียน	314	314	100.0
รวม			
ครู	412	324	78.6
นักเรียน	731	731	100.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างพบว่า การตอบกลับแบบสอบถามของนักเรียนทุกอำเภอตอบกลับร้อยละ100 ส่วนของครูพบว่าในภาพรวมโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตอบกลับมากกว่าโรงเรียนประถมศึกษา และอำเภอพรหมบุรีมีครูตอบกลับแบบสอบถามมากที่สุด โดยโรงเรียนประถมศึกษาตอบกลับร้อยละ 89.1 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตอบกลับร้อยละ 84.6 และอำเภออินทร์บุรีตอบกลับแบบสอบถามน้อยที่สุด โดยโรงเรียนประถมศึกษาตอบกลับร้อยละ 62.5 และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตอบกลับร้อยละ 82.8 (ตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละผู้ตอบกลับแบบสอบถามจำแนกตามตามโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในแต่ละอำเภอ

อำเภอ	ประถมศึกษา			ขยายโอกาสทางการศึกษา		
	จำนวนรวม	จำนวน	(ร้อยละ)	จำนวนรวม	จำนวน	(ร้อยละ)
อินทร์บุรี						
ครู	96	60	(62.5)	128	106	(82.8)
นักเรียน	185	185	(100.0)	136	136	(100.0)
บางระจัน						
ครู	51	45	(88.2)	56	42	(75.0)
นักเรียน	99	99	(100.0)	130	130	(100.0)
พรหมบุรี						
ครู	55	49	(89.1)	26	22	(84.6)
นักเรียน	133	133	(100.0)	48	48	(100.0)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของครู นักเรียนและปัจจัยที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 100 คน มากที่สุดในโรงเรียนประถมศึกษา (ร้อยละ 68.1) และจำนวนนักเรียนระหว่าง 100 – 200 คน มากที่สุดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา(ร้อยละ 61.5) โรงเรียนประถมศึกษาที่มีจำนวนครู/อาจารย์ต่ำกว่า 10 คน มากที่สุด (ร้อยละ 68.1) และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีจำนวนครู/อาจารย์ 10 – 20 คน มากที่สุด (ร้อยละ 84.6) (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามลักษณะทั่วไปของโรงเรียน

ลักษณะทั่วไปของโรงเรียน	ประถมศึกษา		ขยายโอกาสทางการศึกษา	
	จำนวน(N=22)	(ร้อยละ)	จำนวน(N=13)	(ร้อยละ)
จำนวนนักเรียน				
ต่ำกว่า 100 คน	15	(68.1)	2	(15.3)
100 – 200 คน	6	(27.2)	8	(61.5)
201 – 300 คน	0	(0.0)	1	(7.6)
มากกว่า 300 คน	1	(4.5)	2	(15.3)
จำนวนครู/อาจารย์				
ต่ำกว่า 10 คน	15	(68.1)	0	(0.0)
10 – 20 คน	6	(27.3)	11	(84.6)
21 - 30 คน	1	(4.5)	1	(7.6)
มากกว่า 30 คน	0	(0.0)	1	(7.6)

ปัจจัยส่วนบุคคลของครูที่ทำการศึกษาคือ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา สถานะทางการเงิน ตำแหน่งทางอาชีพ อายุราชการและการอบรมเกี่ยวกับสารเสพติด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เพศ ครูกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงมากกว่าเพศชายคิดเป็นสัดส่วนเพศหญิงต่อเพศชายเท่ากับ 2:1 ทั้ง โรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยโรงเรียนประถมศึกษาเป็นเพศหญิงร้อยละ 68.9 เพศชาย ร้อยละ 31.1 และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นเพศหญิงร้อยละ 67.7 เพศชาย ร้อยละ 32.4

อายุ ครูกลุ่มตัวอย่างอายุน้อยที่สุด 25 ปี อายุมากที่สุด 60 ปี ค่ามัธยฐาน คือ 47 ปีโดยอายุระหว่าง 41 – 50 ปี มากที่สุดร้อยละ 67.8 ในโรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาร้อยละ 62.9

สถานภาพสมรส ครูกลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพสมรสส่วนใหญ่ โดยโรงเรียนประถมศึกษาครูมีสถานภาพสมสร้อยละ 86.5 และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีสถานภาพสมสร้อยละ 80.9

ระดับการศึกษา ครูกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 94.2 มากกว่าโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งครูมีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 85.6

สถานะทางการเงิน ครูกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนประถมศึกษามีหนี้สินร้อยละ 49.7 มากกว่าโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีหนี้สินร้อยละ 43.9 และครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีเงินออมร้อยละ 44.5 มากกว่าโรงเรียนประถมศึกษาร้อยละ 38.9

ตำแหน่งทางอาชีพ ครูกลุ่มตัวอย่างมีตำแหน่งเป็นครูผู้สอนมากที่สุดทั้งโรงเรียนประถมศึกษา ร้อยละ 60.0 และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาร้อยละ 62.4 และโรงเรียนประถมศึกษาไม่มีครูแนะแนว ส่วนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาไม่มีครูพี่เลี้ยงเด็กในกลุ่มตัวอย่าง ผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุราชการ ครูกลุ่มตัวอย่างมีอายุราชการเป็นครูระยะเวลา 20 – 29 ปี มากที่สุดทั้งโรงเรียนประถมศึกษาร้อยละ 65.8 และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาร้อยละ 63.5 อายุราชการต่ำสุด 1 ปี สูงสุด 40 ปี และค่ามัธยฐานคือ 26 ปี

การสัมมนาหรืออบรมเกี่ยวกับสารเสพติด ครูกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับสารเสพติดมาแล้วทั้งโรงเรียนประถมศึกษาร้อยละ 69.3 และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาร้อยละ 71.7 (ตารางที่ 4.4)

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละปัจจัยส่วนบุคคลของครูโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา

ปัจจัยส่วนบุคคลของครู	ประถมศึกษา		ขยายโอกาส		รวม	
	จำนวน	(ร้อยละ)	จำนวน	(ร้อยละ)	จำนวน	(ร้อยละ)
เพศ						
ชาย	47	(31.1)	56	(32.4)	103	(31.7)
หญิง	104	(68.9)	117	(67.6)	221	(68.3)
อายุ						
20 – 30 ปี	6	(4.0)	11	(6.6)	17	(5.3)
31 – 40 ปี	6	(4.0)	13	(7.8)	19	(5.9)
41 – 50 ปี	101	(67.8)	105	(62.8)	206	(65.3)
51 – 60 ปี	31	(24.2)	38	(22.8)	69	(23.5)
	ค่ามัธยฐาน = 47 ปี		ค่าต่ำสุด = 25 ปี		ค่าสูงสุด = 60 ปี	
สถานภาพสมรส						
โสด	9	(6.1)	19	(11.0)	28	(8.5)
สมรส	128	(86.5)	140	(80.9)	268	(83.7)
ม้าย/หย่า/แยก	11	(7.4)	14	(8.1)	25	(7.8)
ระดับการศึกษา						
ต่ำกว่าปริญญาตรี	19	(13.0)	4	(2.3)	23	(7.2)
ปริญญาตรี	125	(85.6)	163	(94.2)	288	(90.3)
สูงกว่าปริญญาตรี	2	(1.4)	6	(3.5)	8	(2.5)
สถานะทางการเงิน						
มีเงินออม	58	(38.9)	77	(44.5)	135	(41.9)
ไม่มีเงินออม	17	(11.4)	20	(11.6)	37	(11.5)
มีหนี้สิน	74	(49.7)	76	(43.9)	150	(46.6)
ตำแหน่งทางอาชีพ						
ผู้บริหาร	15	(10.0)	10	(5.8)	25	(7.9)
ครูผู้สอน	90	(60.0)	108	(62.4)	198	(61.2)
ครูแนะแนว	0	(0.0)	2	(1.2)	2	(0.6)
ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น	43	(28.7)	53	(30.6)	96	(29.7)
ครูพี่เลี้ยงเด็ก	2	(1.3)	0	(0.0)	2	(0.6)

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละปัจจัยส่วนบุคคลของครูโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา(ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคลของครู	ประถมศึกษา		ขยายโอกาส		รวม	
	จำนวน	(ร้อยละ)	จำนวน	(ร้อยละ)	จำนวน	(ร้อยละ)
อายุราชการ						
ต่ำกว่า10 ปี	9	(6.0)	15	(8.9)	24	(7.5)
10 – 20 ปี	6	(4.0)	17	(10.0)	23	(7.0)
21 – 30 ปี	98	(65.8)	108	(63.5)	206	(64.6)
31 - 40 ปี	36	(24.2)	30	(17.6)	66	(20.9)
	ค่ามัธยฐาน = 26 ปี		ค่าต่ำสุด = 1 ปี		ค่าสูงสุด = 40 ปี	
การสัมมนาหรืออบรมเกี่ยวกับสารเสพติด						
เคย	104	(69.3)	120	(71.7)	224	(70.5)
ไม่เคย	46	(30.7)	49	(28.3)	95	(29.5)
จำนวนรวม	154	(100.0)	170	(100.0)	324	(100.0)

* ข้อมูลที่นำมาคำนวณได้ตัดค่าสูญหายออก

ปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนที่ศึกษา คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และผลการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

เพศ นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งเพศชายและเพศหญิงมีจำนวนใกล้เคียงกัน โดยมีเพศชาย ในโรงเรียนประถมศึกษาร้อยละ 51.6 และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาร้อยละ 46.6 ส่วน นักเรียนหญิง โรงเรียนประถมศึกษาร้อยละ 48.4 และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาร้อยละ 53.4

อายุ นักเรียนกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนประถมศึกษามีอายุ 11ปี มากที่สุดร้อยละ 46.3 รองลงมา คือ อายุ 12 ปี ร้อยละ 34.5 ส่วนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มตัวอย่างอายุ 12 ปี มากที่สุดร้อยละ 49.0 รองลงมาคือ อายุ 11 ปี ร้อยละ 39.5

ระดับการศึกษา นักเรียนกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนประถมศึกษา กำลังศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 52.3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีร้อยละ 47.7 ส่วนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษานักเรียนกำลังศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 57.9 มากกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีร้อยละ 42.1

ผลการศึกษา นักเรียนกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนประถมศึกษามีผลการศึกษาระหว่าง 3.01 – 3.50 มากที่สุด ร้อยละ 40.8 ส่วนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีผลการศึกษาระหว่าง 2.50 – 3.00 มากที่สุด ร้อยละ 36.7 (ตารางที่ 4.5)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา

ปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียน	ประถมศึกษา		ขยายโอกาส		รวม	
	จำนวน	(ร้อยละ)	จำนวน	(ร้อยละ)	จำนวน	(ร้อยละ)
เพศ						
ชาย	213	(51.6)	145	(46.6)	358	(49.1)
หญิง	200	(48.4)	166	(53.4)	366	(50.9)
อายุ						
10 ปี	62	(15.3)	28	(9.2)	90	(12.2)
11 ปี	188	(46.3)	121	(39.5)	309	(43.0)
12 ปี	140	(34.5)	150	(49.0)	290	(41.7)
มากกว่า 12 ปี	16	(3.9)	7	(2.3)	23	(3.1)
ระดับการศึกษา						
ประถมศึกษาปีที่ 5	216	(52.3)	131	(42.1)	347	(47.2)
ประถมศึกษาปีที่ 6	195	(47.7)	182	(57.9)	377	(52.8)
ผลการศึกษา						
ต่ำกว่า 2.50	52	(12.7)	30	(9.7)	82	(11.2)
2.50 – 3.00	124	(30.3)	113	(36.7)	237	(33.5)
3.01 – 3.50	167	(40.8)	102	(33.1)	269	(36.9)
มากกว่า 3.50	66	(16.2)	63	(20.5)	129	(18.4)
จำนวนรวม	417	(100.0)	314	(100.0)	731	(100.0)

ปัจจัยส่วนบุคคลด้านครอบครัวของนักเรียน คือ สถานภาพสมรสของบิดามารดา ความสัมพันธ์ของบิดามารดา บุคคลที่ดูแลนักเรียน อาชีพของบุคคลที่ดูแลนักเรียน มีบุคคลในครอบครัวเกี่ยวข้องกับสารเสพติดและประเภทสารเสพติดที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดดังนี้

สถานภาพสมรสของบิดามารดา นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สถานภาพสมรสของบิดามารดาอยู่ด้วยกันทั้งโรงเรียนประถมศึกษาร้อยละ 67.1 และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาร้อยละ 64.5

ความสัมพันธ์ของบิดามารดา นักเรียนกลุ่มตัวอย่างความสัมพันธ์ของบิดามารดาอยู่ด้วยกันทะเลาะกันเป็นบางครั้งมากที่สุดทั้งโรงเรียนประถมศึกษาร้อยละ 48.9 และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาร้อยละ 50.8 รองลงมา คือ บิดามารดาอยู่ด้วยกันราบรื่นทั้งโรงเรียนประถมศึกษาร้อยละ 32.4 และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาร้อยละ 32.4

บุคคลที่ดูแลนักเรียน นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีบิดามารดาเป็นผู้ดูแลมากที่สุดทั้งโรงเรียนประถมศึกษาร้อยละ 52.5 และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาร้อยละ 53.4 และมีญาติเป็นผู้ดูแลรองลงมาทั้งโรงเรียนประถมศึกษาร้อยละ 31.2 และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาร้อยละ 30.4

อาชีพของผู้ดูแลนักเรียน นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พบว่าอาชีพของบุคคลผู้ดูแลนักเรียน คือ รับจ้างทั้งโรงเรียนประถมศึกษาร้อยละ 58.7 และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาร้อยละ 58.7 อาชีพรองลงมา คือ ค้าขายทั้งโรงเรียนประถมศึกษาร้อยละ 17.8 และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาร้อยละ 21.3

บุคคลในครอบครัวนักเรียนเกี่ยวข้องกับสารเสพติด นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีบุคคลในครอบครัวเกี่ยวข้องกับสารเสพติดทั้งโรงเรียนประถมศึกษาร้อยละ 78.9 และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาร้อยละ 70.6 โดยสารเสพติดที่เกี่ยวข้องมากที่สุด ของบุคคลในครอบครัวนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา คือ บุหรี่และสุรา ร้อยละ 57.1 ส่วนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา คือ บุหรี่ ร้อยละ 54.0 โดยมีสุราร้อยละ 46.9 เป็นอันดับรองลงมา และโรงเรียนประถมศึกษายังมีบุคคลในครอบครัวเกี่ยวข้องกับยาบ้าร้อยละ 1.9 กัญชา ร้อยละ 0.2 และสารระเหย ร้อยละ 0.2 ส่วนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีบุคคลในครอบครัวเกี่ยวข้องกับยาบ้าร้อยละ 5.1 สารระเหย ร้อยละ 0.6 ไม่มีเกี่ยวข้องกับกัญชา (ตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละปัจจัยส่วนบุคคลด้านครอบครัวนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา (N = 731)

ปัจจัยส่วนบุคคลด้านครอบครัว	ประถมศึกษา		ขยายโอกาส		รวม	
	จำนวน	(ร้อยละ)	จำนวน	(ร้อยละ)	จำนวน	(ร้อยละ)
สถานภาพสมรสบิดา-มารดา						
อยู่ด้วยกัน	277	(67.3)	200	(64.6)	477	(65.9)
แยกกันอยู่	61	(14.9)	54	(17.5)	115	(16.2)
มารดาหรือบิดาเสียชีวิต	34	(8.3)	32	(10.4)	66	(9.4)
หย่าร้าง	39	(9.5)	23	(7.5)	62	(8.5)
ความสัมพันธ์ของบิดามารดา						
อยู่ด้วยกันราบรื่น	134	(32.4)	100	(32.4)	234	(32.4)
อยู่ด้วยกันทะเลาะกันเป็นบางครั้ง	202	(48.9)	157	(50.8)	359	(49.9)
อยู่ด้วยกันทะเลาะกันเป็นประจำ	14	(3.4)	6	(1.9)	20	(2.6)
ไม่ได้อยู่ด้วยกัน	63	(15.3)	46	(14.9)	109	(15.1)
บุคคลที่ดูแลนักเรียน						
บิดาและมารดา	217	(52.5)	165	(53.4)	382	(52.9)
บิดาหรือมารดา	63	(15.3)	43	(13.9)	106	(14.6)
ญาติ	129	(31.2)	94	(30.4)	223	(30.8)
อื่นๆ(พระ,เพื่อนบ้าน)	4	(1.0)	7	(2.3)	11	(1.7)
อาชีพของบุคคลที่ดูแลนักเรียน						
รับจ้าง	242	(58.7)	182	(58.7)	424	(58.7)
ค้าขาย	77	(18.7)	66	(21.3)	143	(20.0)
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	14	(3.4)	17	(5.5)	31	(4.5)
เกษตรกรรม	66	(16.0)	38	(12.3)	104	(14.1)
ไม่ได้ทำงาน(ลูกเลี้ยงดู)	13	(3.2)	7	(2.3)	20	(2.7)
บุคคลในครอบครัวเกี่ยวข้องกับ						
สารเสพติด						
มี	326	(78.9)	219	(70.6)	545	(74.7)
ไม่มี	87	(21.1)	91	(29.4)	178	(25.3)
จำนวนรวม	417	(100.0)	314	(100.0)	731	(100.0)

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลด้านครอบครัวของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา (N = 731)(ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคลด้าน ครอบครัว	ประถมศึกษา		ขยายโอกาสฯ		รวม	
	จำนวน	(ร้อยละ)	จำนวน	(ร้อยละ)	จำนวน	(ร้อยละ)
ประเภทสารเสพติดที่บุคคล ในครอบครัวเกี่ยวข้อง						
บุหรี่	236	(56.6)	168	(53.5)	404	(55.5)
สุรา	236	(56.6)	146	(46.5)	382	(52.0)
กัญชา	1	(0.2)	0	(0.0)	1	(0.1)
ยาบ้า	8	(1.9)	16	(5.1)	24	(3.5)
สารระเหย	1	(0.2)	2	(0.6)	3	(0.4)
จำนวนรวม	417	(100.0)	314	(100.0)	731	(100.0)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา

3.1 ภาพรวมความคิดเห็นของครู ต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา ระหว่างการให้ความสำคัญและการปฏิบัติจริง

จากการศึกษาพบว่าครูให้ความสำคัญมากกว่าการปฏิบัติจริงทุกด้าน และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านดังรายละเอียดต่อไปนี้

ด้านการบริหารจัดการ ครูส่วนใหญ่ให้ความสำคัญมาก (ร้อยละ 75.6) มากกว่าการปฏิบัติจริงมาก (ร้อยละ 58.0)

ด้านระบบข้อมูล ครูส่วนใหญ่ให้ความสำคัญมาก (ร้อยละ 70.9) มากกว่าการปฏิบัติจริงมาก (ร้อยละ 53.0)

ด้านกิจกรรมป้องกัน ครูส่วนใหญ่ให้ความสำคัญมาก (ร้อยละ 76.9) มากกว่าการปฏิบัติจริงมาก (ร้อยละ 64.8)

ด้านการช่วยเหลือแก้ไข ครูส่วนใหญ่ให้ความสำคัญมาก (ร้อยละ 59.8) ส่วนการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด (ร้อยละ 44.4)

ด้านการพัฒนาบุคลากร ครูส่วนใหญ่ให้ความสำคัญมาก (ร้อยละ 63.9) มากกว่าการปฏิบัติจริงมาก (ร้อยละ 47.5)

ด้านการลดปัจจัยเสี่ยง ครูส่วนใหญ่ให้ความสำคัญมาก (ร้อยละ 82.4) มากกว่าการปฏิบัติจริงมาก (ร้อยละ 74.1) (ตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.7 ความคิดเห็นของครู(ร้อยละ)ต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา ระหว่างการให้ความสำคัญและการปฏิบัติจริงจำแนกในแต่ละด้าน (N = 324)

กิจกรรมการดำเนินงาน	ความสำคัญ(ร้อยละ)			การปฏิบัติจริง(ร้อยละ)		
	น้อย	ปานกลาง	มาก	น้อย	ปานกลาง	มาก
ด้านการบริหารจัดการ	5.6	18.8	75.6	8.9	33.1	58.0
ด้านระบบข้อมูล	4.6	24.4	70.9	8.9	38.1	53.0
ด้านกิจกรรมป้องกัน	1.2	21.9	76.9	2.5	32.7	64.8
ด้านการช่วยเหลือแก้ไข	8.7	31.5	59.8	13.6	44.4	32.0
ด้านการพัฒนาบุคลากร	5.6	30.5	63.9	9.0	43.5	47.5
ด้านการลดปัจจัยเสี่ยง	1.9	15.7	82.4	2.2	23.7	74.1

3.2 รายละเอียดเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูต่อความสำคัญและการปฏิบัติจริงของการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา

ด้านการบริหารและจัดการ เมื่อพิจารณาร้อยละของครูที่แสดงความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากเรียงตามลำดับแล้ว พบว่า มีครูร้อยละ 67.6 – 80.6 ที่เห็นด้วยต่อการให้ความสำคัญมาก และมีครูร้อยละ 53.4 – 68.2 ที่เห็นด้วยต่อการปฏิบัติจริงมาก

ด้านระบบข้อมูล เมื่อพิจารณาร้อยละของครูที่แสดงความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากเรียงตามลำดับแล้ว พบว่า มีครูร้อยละ 56.5 – 81.8 ที่เห็นด้วยต่อการให้ความสำคัญมาก และมีครูร้อยละ 39.5 – 72.2 ที่เห็นด้วยต่อการปฏิบัติจริงมาก โดยครูให้ความสำคัญและมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการติดตามปรับพฤติกรรม และจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนที่เคยใช้สารเสพติดที่ได้ลด เลิกแล้วค่อนข้างน้อย

ด้านกิจกรรมป้องกัน เมื่อพิจารณาร้อยละของครูที่แสดงความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากเรียงตามลำดับแล้ว พบว่า มีครูร้อยละ 59.0 – 87.0 ที่เห็นด้วยต่อการให้ความสำคัญมาก และมีครูร้อยละ 41.0 – 78.7 ที่เห็นด้วยต่อการปฏิบัติจริงมาก โดยครูให้ความสำคัญและมีการปฏิบัติในเรื่องการฝึกอาชีพตามภูมิปัญญาท้องถิ่นน้อยที่สุด

ด้านการช่วยเหลือแก้ไข เมื่อพิจารณาร้อยละของครูที่แสดงความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากเรียงตามลำดับแล้ว พบว่า มีครูร้อยละ 53.4 – 70.4 ที่เห็นด้วยต่อการให้ความสำคัญมาก และมีครูร้อยละ 41.4 – 56.5 ที่เห็นด้วยต่อการปฏิบัติจริงมาก โดยครูให้ความสำคัญ และมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการประชุมผู้ปกครองเพื่อขอความร่วมมือ การจัดกิจกรรมค่ายต่างๆ และไม่ให้นักเรียนเปลี่ยนโรงเรียนเมื่อมีปัญหาสารเสพติดค่อนข้างน้อย

ด้านการพัฒนาบุคลากร เมื่อพิจารณาร้อยละของครูที่แสดงความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากเรียงตามลำดับแล้ว พบว่า มีครูร้อยละ 54.3 – 73.2 ที่เห็นด้วยต่อการให้ความสำคัญมาก และมีครูร้อยละ 40.4 – 58.3 ที่เห็นด้วยต่อการปฏิบัติจริงมาก โดยครูให้ความสำคัญและมีการปฏิบัติในเรื่องการให้ความรู้แก่ชุมชนเกี่ยวกับสารเสพติดน้อยที่สุด

ด้านการลดปัจจัยเสี่ยง เมื่อพิจารณาร้อยละของครูที่แสดงความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากเรียงตามลำดับแล้ว พบว่า มีครูร้อยละ 77.5 – 86.4 ที่เห็นด้วยต่อการให้ความสำคัญมาก และมีครูร้อยละ 68.9 – 80.2 ที่เห็นด้วยต่อการปฏิบัติจริงมาก (ตารางที่ 4.8)

ตารางที่ 4.8 ความคิดเห็นของครู(ร้อยละ)ต่อความสำคัญและการปฏิบัติจริงของการดำเนินงาน
ป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษารายข้อกิจกรรม

กิจกรรมการดำเนินงาน	ความสำคัญ(ร้อยละ)			การปฏิบัติจริง(ร้อยละ)		
	1	2	3	1	2	3
ด้านการบริหารและการจัดการ						
1) โรงเรียนมีนโยบายป้องกันสารเสพติดอย่างชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษร	3.7	17.3	79.0	8.6	26.5	64.9
2) โรงเรียนมีแผนงานป้องกันสารเสพติดอยู่ในแผนพัฒนาสถานศึกษา	4.0	18.5	77.5	7.0	29.6	62.7
3) โรงเรียนมีโครงสร้างการประสานงานและกำหนดบทบาทของผู้ปฏิบัติงานชัดเจน	7.4	21.6	71.0	12.0	33.4	54.6
4) โรงเรียนมีการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและเอกชนในการปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติด	6.8	22.8	70.4	9.2	35.2	55.6
5) ผู้บริหารให้การสนับสนุนทั้งกำลังคนงบประมาณวัสดุอุปกรณ์ ขวัญ และกำลังใจ	9.3	23.1	67.6	15.4	31.2	53.4
6) โรงเรียนมีแผนระยะยาวต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา	6.2	20.0	73.8	11.7	30.9	57.4
7) โรงเรียนมีการประสานความร่วมมือกับชุมชนด้านการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา	6.5	20.0	73.5	12.0	31.2	56.8
8) ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา	4.3	15.1	80.6	7.7	24.1	68.2
9) โรงเรียนนำผลการติดตามการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดมาพัฒนางานต่อไป	5.5	23.5	71.0	9.9	33.0	57.1
ด้านระบบข้อมูล						
10) โรงเรียนจัดให้มีการสำรวจจำนวนนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติด	4.6	13.6	81.8	8.0	19.8	72.2
11) โรงเรียนมีการคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มต้องช่วยเหลือ	12.7	16.0	71.3	19.8	25.6	54.6
12) โรงเรียนจัดครูที่ปรึกษาดูแลนักเรียนแต่ละกลุ่ม	14.8	20.1	65.1	21.9	28.7	49.4
13) อาจารย์ประจำชั้นที่ปรึกษา บันทึกพฤติกรรมผลในระเบียบสะสมของนักเรียนเป็นรายบุคคล	13.0	20.7	66.3	19.4	30.6	50.0

หมายเหตุ 1 = เห็นด้วยน้อย 2 = เห็นด้วยปานกลาง 3 = เห็นด้วยมาก

ตารางที่ 4.8 ความคิดเห็นของครู(ร้อยละ)ต่อความสำคัญและการปฏิบัติจริงของการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษารายชื่อกิจกรรม (ต่อ)

กิจกรรมการดำเนินงาน	ความสำคัญ(ร้อยละ)			การปฏิบัติจริง(ร้อยละ)		
	1	2	3	1	2	3
14) โรงเรียนมีการติดตามผลการปรับพฤติกรรมของนักเรียนที่เคยใช้สารเสพติดและได้ลด ละ เลิกอย่างเป็นระบบ	18.8	22.2	59.0	28.7	30.6	40.7
15) โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนที่เลิกเสพสารเสพติดแล้ว เพื่อไม่ให้หันไปหาสารเสพติดอีก	18.8	24.7	56.5	30.9	29.6	39.5
16) โรงเรียนมีการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาสารเสพติดตามความเป็นจริง	6.8	13.6	79.6	11.4	20.1	68.5
17) ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา	5.9	13.9	80.2	10.5	20.4	69.1
ด้านจัดกิจกรรมป้องกัน						
18)โรงเรียนจัดอบรมจริยธรรม และหลักธรรมทางศาสนาให้นักเรียน	3.7	11.7	84.6	5.9	17.9	76.2
19) ครูจัดการเรียนรู้การป้องกันสารเสพติดให้นักเรียน โดยการสอดแทรกเข้าไปในเนื้อหาวิชาที่สอน	2.2	10.8	87.0	2.5	18.8	78.7
20) โรงเรียนจัดให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดโดยใช้เสียงตามสายและการจัดป้ายนิเทศ	6.4	20.1	73.5	8.4	29.9	61.7
21) โรงเรียนเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดแก่ครูและนักเรียน	12.0	21.6	66.4	17.6	31.5	50.9
22) โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมกีฬาอย่างต่อเนื่อง	4.6	19.2	76.2	9.3	24.7	66.0
23) โรงเรียนมีการจัดฝึกอาชีพตามภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้นักเรียนมีความรู้และรายได้เสริม	16.3	24.7	59.0	26.5	32.5	41.0
ด้านการช่วยเหลือแก้ไข						
24) โรงเรียนจัดกิจกรรมเข้าค่ายเยาวชนต่างๆ เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาตนเอง	17.9	27.5	54.6	27.8	29.9	42.3
25) โรงเรียนจัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง เพื่อขอความร่วมมือในการป้องกันสารเสพติด	18.5	24.1	57.4	26.8	30.9	42.3
26)โรงเรียนจัดกิจกรรมการให้การปรึกษาและแนะแนว	8.6	25.0	66.4	15.4	32.7	51.9
27) เมื่อพบนักเรียนใช้สารเสพติดครูช่วยเหลือนำไปรักษาและติดตามดูแลอย่างต่อเนื่อง	18.5	19.8	61.7	29.3	24.1	46.6

หมายเหตุ 1 = เห็นด้วยน้อย 2 = เห็นด้วยปานกลาง 3= เห็นด้วยมาก

ตารางที่ 4.8 ความคิดเห็นของครู(ร้อยละ)ต่อความสำคัญและการปฏิบัติจริงของการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษารายข้อกิจกรรม (ต่อ)

กิจกรรมการดำเนินงาน	ความสำคัญ(ร้อยละ)			การปฏิบัติจริง(ร้อยละ)		
	1	2	3	1	2	3
28) นักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับสารเสพติดจะไม่ให้เปลี่ยนโรงเรียน	19.7	26.9	53.4	26.5	32.1	41.4
29) นักเรียนกลุ่มเสี่ยงเป็นกลุ่มที่ครูให้ความสนใจและคอยให้คำปรึกษาดูแลใกล้ชิด	12.0	17.6	70.4	17.9	25.6	56.5
ด้านการพัฒนาบุคลากร						
30) โรงเรียนจัดส่งครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา	5.2	21.6	73.2	10.5	31.2	58.3
31) โรงเรียนส่งนักเรียนร่วมอบรมแกนนำ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติด	9.9	23.5	66.7	15.4	33.3	51.2
32) โรงเรียนให้ความรู้ชุมชนเกี่ยวกับสารเสพติด	14.2	31.5	54.3	22.5	37.1	40.4
33) โรงเรียนจัดให้มีการประชุมปรึกษาเพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหานักเรียน	9.3	30.6	60.2	18.8	36.4	44.8
34) โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่น่าสนใจ ทำให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมที่เหมาะสม	4.3	26.2	69.5	8.6	35.5	55.9
ด้านการลดปัจจัยเสี่ยง						
35) โรงเรียนจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบการทำงาน เช่น ทำความสะอาดห้องเรียน	2.2	11.4	86.4	3.4	16.4	80.2
36) โรงเรียนจัดกิจกรรมให้นักเรียนบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อเสริมสร้างคุณค่าในตัวนักเรียน เช่น ทำความสะอาดถนน ปลูกต้นไม้ ฯลฯ	3.4	14.8	81.8	4.0	21.9	74.1
37) โรงเรียนให้นักเรียนได้แสดงความสามารถทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในตนเอง	4.0	15.4	80.6	5.9	21.3	72.8
38) โรงเรียนจะคอยดูแลสถานที่ลับตาที่เอื้อต่อการใช้สารเสพติด	4.3	18.2	77.5	8.3	21.3	70.4
39) ครูสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่น่าสนใจไม่เครียด	1.8	17.3	80.9	3.7	26.2	70.1
40) โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมได้เหมาะสมต่อการเรียนการสอน	2.7	16.4	80.9	3.1	25.6	71.3
41) ครูควร ละ เลิก การสูบบุหรี่ ดื่มสุรา ในโรงเรียน เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน	3.7	13.3	83.0	8.6	22.5	68.9

หมายเหตุ 1 = เห็นด้วยน้อย 2 = เห็นด้วยปานกลาง 3 = เห็นด้วยมาก

3.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาด้านการให้ความสำคัญกับการปฏิบัติจริงระหว่างโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

จากการศึกษาในภาพรวม ครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเห็นว่าการดำเนินงานสูงกว่าโรงเรียนประถมศึกษา ทั้งในด้านการความสำคัญและด้านการปฏิบัติจริง โดยครูเห็นว่าการดำเนินงานมากที่สุดในด้านการลดปัจจัยเสี่ยง รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการ ส่วนด้านการช่วยเหลือแก้ไขครูเห็นว่าการดำเนินงานน้อยที่สุด ทั้งการให้ความสำคัญและการปฏิบัติจริง และเมื่อศึกษาตามลักษณะโรงเรียน พบว่ามีความแตกต่างของความคิดเห็นด้านการให้ความสำคัญและการปฏิบัติจริง ดังนี้

ความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษา ต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาระหว่างการให้ความสำคัญและการปฏิบัติจริง พบว่า ครูให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานสูงกว่าการปฏิบัติจริง ในทุกด้านของกิจกรรมการดำเนินงาน โดยด้านการบริหารจัดการมีค่าผลต่างระหว่างการให้ความสำคัญและการปฏิบัติจริงมากที่สุด(ร้อยละ17.3) รองลงมา คือ ด้านระบบข้อมูล(ร้อยละ17.2) และด้านการลดปัจจัยเสี่ยงมีค่าผลต่างระหว่างการให้ความสำคัญและการปฏิบัติจริงน้อยที่สุด(ร้อยละ 8.6)

สำหรับความคิดเห็นของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาระหว่างการให้ความสำคัญและการปฏิบัติจริง พบว่า ครูให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานสูงกว่าการปฏิบัติจริง ในทุกด้านของกิจกรรมการดำเนินงาน โดยด้านการช่วยเหลือแก้ไขมีค่าผลต่างระหว่างการให้ความสำคัญและการปฏิบัติจริงมากที่สุด (ร้อยละ21.4) รองลงมา คือ ด้านระบบข้อมูล(ร้อยละ 21.3) และ ด้านการลดปัจจัยเสี่ยงมีค่าผลต่างระหว่างการให้ความสำคัญและการปฏิบัติจริงน้อยที่สุด(ร้อยละ 8.1) (ตารางที่ 4.9)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.9 ความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาในโรงเรียน
ประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

กิจกรรมการดำเนินงาน	ประถมศึกษา (ร้อยละ)			ขยายโอกาส (ร้อยละ)		
	สำคัญมาก	ปฏิบัติมาก	ผลต่าง	สำคัญมาก	ปฏิบัติมาก	ผลต่าง
ด้านการบริหารจัดการ	70.9	53.6	17.3	79.8	61.8	18.0
ด้านระบบข้อมูล	53.0	35.8	17.2	69.9	48.6	21.3
ด้านกิจกรรมป้องกัน	68.9	53.6	15.3	72.3	55.5	16.8
ด้านการช่วยเหลือแก้ไข	45.7	34.4	11.3	60.7	39.3	21.4
ด้านการพัฒนาบุคลากร	62.9	48.3	14.6	64.7	46.8	17.9
ด้านการลดปัจจัยเสี่ยง	82.1	73.5	8.6	83.2	75.1	8.1

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.4 ความแตกต่างการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาระหว่างโรงเรียน ประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของครูต่อการให้ความสำคัญ และการปฏิบัติการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาพบว่าในภาพรวมโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ให้ความสำคัญและปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนประถมศึกษา มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 4.10)

ด้านการบริหารจัดการ ครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้ความสำคัญและการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนประถมศึกษา เช่น การประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและเอกชนในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ส่วนการกำหนดนโยบายและมีแผนงานที่ชัดเจนในการดำเนินงาน รวมทั้งให้ครูทุกคนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานมีการให้ความสำคัญมากทั้งโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา แต่ในทางปฏิบัติแล้วครูโรงเรียนประถมศึกษา จะมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากกว่าครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ด้านระบบข้อมูล ครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้ความสำคัญและการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนประถมศึกษา เช่น การคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มต่างๆ มีการให้ความสำคัญต่างกันค่อนข้างมาก ส่วนการสำรวจจำนวนนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติดและการให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานนั้น ครูส่วนใหญ่ทั้งโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาและโรงเรียนประถมศึกษาให้ความสำคัญมาก แต่ในทางปฏิบัติพบว่าเมื่อสำรวจพบนักเรียนที่เคยใช้สารเสพติดแต่ได้ ลด หรือเลิกแล้ว ครูยังมีการช่วยเหลือและติดตามค่อนข้างน้อย

ด้านการจัดกิจกรรมป้องกัน ครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้ความสำคัญและการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนประถมศึกษา โดยครูส่วนใหญ่ให้ความสำคัญและปฏิบัติเกี่ยวกับการให้ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด และอบรมจริยธรรม หลักสูตรแก่นักเรียน แต่ในด้านการเรียนรู้ตามภูมิปัญญาท้องถิ่น ครูให้ความสำคัญและมีการปฏิบัติค่อนข้างน้อย

ด้านการช่วยเหลือแก้ไข ครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้ความสำคัญและการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนประถมศึกษา เช่นการจัดกิจกรรมการให้การปรึกษาและแนะแนวมีการให้ความสำคัญแตกต่างกันค่อนข้างมาก แต่กรณีนักเรียนเกี่ยวข้องกับสารเสพติดแล้วให้เปลี่ยนโรงเรียนครูโรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้ความสำคัญค่อนข้างน้อยเหมือนกัน และโดยภาพรวมแล้วการดำเนินงานด้านการช่วยเหลือแก้ไขครูทั้งโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้ความสำคัญ และมีการปฏิบัติน้อยกว่าการดำเนินงานด้านอื่นๆ

ด้านการพัฒนาบุคลากร ครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้ความสำคัญและการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนประถมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ เช่น การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่น่าสนใจ ทำให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมที่เหมาะสม มีการให้ความสำคัญแตกต่างกันค่อนข้างมาก ส่วนการให้ความรู้ชุมชนเกี่ยวกับสารเสพติด ทั้งโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้ความสำคัญและปฏิบัติค่อนข้างน้อยเหมือนกัน

ด้านลดปัจจัยเสี่ยง ครูโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้ความสำคัญและปฏิบัติค่อนข้างมากใกล้เคียงกัน โดยเฉพาะการให้นักเรียนได้แสดงความสามารถ และมีส่วนร่วมรับผิดชอบงาน รวมทั้งครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน โดยไม่สูบบุหรี่ ดื่มสุรา ในโรงเรียนครูให้ความสำคัญสูงมากเหมือนกัน แต่ในเรื่องการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ได้น่าสนใจไม่เครียด ครูให้ความสำคัญแตกต่างกันค่อนข้างมาก

ตารางที่ 4.10 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นต่อความสำคัญในระดับมากและการปฏิบัติจริงในระดับมากของครูต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา ตามลักษณะโรงเรียนจำแนกรายข้อ

กิจกรรมการดำเนินงาน	ความสำคัญมาก(ร้อยละ)		ปฏิบัติจริงมาก(ร้อยละ)	
	ประถม	ขยายโอกาส	ประถม	ขยายโอกาส
ด้านการบริหารและการจัดการ				
1) โรงเรียนมีนโยบายป้องกันสารเสพติดอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร	75.5	82.1	64.9	64.7
2) โรงเรียนมีแผนงานป้องกันสารเสพติดอยู่ในแผนพัฒนาสถานศึกษา	74.8	79.8	60.9	64.2
3) โรงเรียนมีโครงสร้างการประสานงานและกำหนดบทบาทของผู้ปฏิบัติงานชัดเจน	62.9	78.0	46.4	61.8
4) โรงเรียนมีการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและเอกชนในการปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	66.9	73.4	55.0	56.1
5) ผู้บริหารให้การสนับสนุนทั้งกำลังคนงบประมาณวัสดุอุปกรณ์ ขวัญ และกำลังใจ	60.9	73.4	49.0	57.2
6) โรงเรียนมีแผนระยะยาวต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา	70.2	76.9	53.0	61.3
7) โรงเรียนมีการประสานความร่วมมือกับชุมชนด้านการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา	70.9	75.7	58.3	55.5

ตารางที่ 4.10 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นต่อความสำคัญในระดับมากและการปฏิบัติจริงในระดับมากของครูต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา ตามลักษณะโรงเรียนจำแนกรายข้อ(ต่อ)

กิจกรรมการดำเนินงาน	ความสำคัญมาก(ร้อยละ)		ปฏิบัติจริงมาก(ร้อยละ)	
	ประถม	ขยายโอกาส	ประถม	ขยายโอกาส
8) ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา	80.8	80.3	72.2	64.7
9) โรงเรียนนำผลการติดตามการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดมาพัฒนางานต่อไป	65.6	75.7	57.6	56.6
ด้านระบบข้อมูล				
10) โรงเรียนจัดให้มีการสำรวจจำนวนนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติด	79.5	83.8	72.2	72.3
11) โรงเรียนมีการคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มต้องช่วยเหลือ	62.9	78.6	47.7	60.7
12) โรงเรียนจัดครูที่ปรึกษาดูแลนักเรียนแต่ละกลุ่ม	58.3	71.1	45.7	52.6
13) อาจารย์ประจำชั้น/ที่ปรึกษา บันทึกพฤติกรรมลงในระเบียบสนทนาของนักเรียนเป็นรายบุคคล	61.6	70.5	45.0	54.3
14) โรงเรียนมีการติดตามผลการปรับพฤติกรรมของนักเรียนที่เคยใช้สารเสพติดและได้ ลด ละ เลิกอย่างเป็นระบบ	53.6	63.6	33.1	47.4
15) โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนที่เลิกเสพสารเสพติดแล้ว เพื่อไม่ให้หันไปหาสารเสพติดอีก	51.0	60.7	32.5	45.7
16) โรงเรียนมีการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาสารเสพติดตามความเป็นจริง	74.8	83.8	65.6	71.1
17) ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา	78.1	82.1	68.2	69.9
ด้านจัดกิจกรรมป้องกัน				
18) โรงเรียนจัดอบรมจริยธรรม และหลักสูตรทางศาสนาให้นักเรียน	79.5	89.0	72.8	79.2
19) ครูจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติดให้แก่ นักเรียน โดยการสอดแทรกเข้าไปในเนื้อหาวิชาที่สอน	84.8	89.0	78.8	78.6

ตารางที่ 4.10 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นต่อความสำคัญในระดับมากและการปฏิบัติจริงในระดับมากของครูต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาตามลักษณะโรงเรียนจำแนกรายข้อ(ต่อ)

กิจกรรมการดำเนินงาน	ความสำคัญมาก(ร้อยละ)		ปฏิบัติจริงมาก(ร้อยละ)	
	ประถม	ขยายโอกาส	ประถม	ขยายโอกาส
20) โรงเรียนจัดให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดโดยใช้เสียงตามสายและการจัดป้ายนิเทศ	71.5	75.1	58.3	64.7
21) โรงเรียนเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดแก่ครูและนักเรียน	63.6	68.8	47.7	53.8
22) โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมกีฬาอย่างต่อเนื่อง	73.5	78.6	66.9	65.3
23) โรงเรียนมีการจัดฝึกอาชีพตามภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อให้นักเรียนมีความรู้และรายได้เสริม	55.6	61.8	39.7	42.2
ด้านการช่วยเหลือแก้ไข				
24) โรงเรียนจัดกิจกรรมเข้าค่ายเยาวชนชนต่างๆ เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาตนเอง	47.0	61.3	37.7	46.2
25) โรงเรียนจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองเพื่อขอความร่วมมือในการป้องกันสารเสพติด	49.0	64.7	33.8	49.7
26) โรงเรียนจัดกิจกรรมการให้การปรึกษาและแนะแนว	56.3	75.1	43.0	59.5
27) เมื่อพบนักเรียนใช้สารเสพติดครูช่วยเหลือนำไปรักษาและติดตามดูแลอย่างต่อเนื่อง	59.6	63.6	45.7	47.4
28) นักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับสารเสพติดจะไม่ให้เปลี่ยนโรงเรียน	50.3	56.1	42.4	40.5
29) นักเรียนกลุ่มเสี่ยงเป็นกลุ่มที่ครูให้ความสนใจและคอยให้คำปรึกษาดูแลใกล้ชิด	65.6	74.3	55.6	57.2
ด้านการพัฒนาบุคลากร				
30) โรงเรียนจัดส่งครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา	71.8	73.4	58.9	57.8
31) โรงเรียนส่งนักเรียนร่วมอบรมแกนนำเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติด	61.6	71.1	46.4	55.5
32) โรงเรียนให้ความรู้ชุมชนเกี่ยวกับสารเสพติด	51.7	56.6	42.4	38.7
33) โรงเรียนจัดให้มีการประชุมปรึกษาเพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหานักเรียน	57.0	63.0	43.0	46.2
34) โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่น่าสนใจทำให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมที่เหมาะสม	64.2	74.0	52.3	59.0

ตารางที่ 4.10 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นต่อความสำคัญในระดับมากและการปฏิบัติในระดับจริงมากของครูต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาตามลักษณะโรงเรียนจำแนกรายข้อ(ต่อ)

กิจกรรมการดำเนินงาน	ความสำคัญมาก(ร้อยละ)		ปฏิบัติจริงมาก(ร้อยละ)	
	ประถม	ขยายโอกาส	ประถม	ขยายโอกาส
ด้านการลดปัจจัยเสี่ยง				
35) โรงเรียนจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบการทำงาน เช่น ทำความสะอาดห้องเรียน	84.8	87.9	79.5	80.9
36) โรงเรียนจัดกิจกรรมให้นักเรียนบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อเสริมสร้างคุณค่าในตัวนักเรียน เช่น ทำความสะอาดถนน ปลูกต้นไม้ ฯลฯ	79.5	83.8	72.2	75.7
37) โรงเรียนให้นักเรียนได้แสดงความสามารถ ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในตนเอง	80.8	80.9	67.5	77.5
38) โรงเรียนจะคอยดูแลสถานที่ลับตาที่เอื้อต่อการใช้สารเสพติด	76.2	78.6	67.5	72.8
39) ครูสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนได้น่าสนใจไม่เครียด	75.5	85.0	68.9	71.1
40) โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมได้เหมาะสมต่อการเรียนการสอน	82.8	79.2	74.2	68.8
41) ครูควร ละ เลิก การสูบบุหรี่ ดื่มสุรา ในโรงเรียน เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน	80.8	85.0	68.2	69.4

ส่วนที่ 4 เปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานป้องกัน สารเสพติดในสถานศึกษาตามลักษณะโรงเรียนและปัจจัยส่วนบุคคล

4.1 เปรียบเทียบตามลักษณะโรงเรียน

4.1.1 โรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาระหว่างโรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ในด้านการบริหารจัดการ ด้านระบบข้อมูล และด้านการช่วยเหลือแก้ไข ส่วนในด้านกิจกรรมป้องกัน ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านการลดปัจจัยเสี่ยงไม่พบว่ามี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การปฏิบัติจริงต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา ระหว่างโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ในด้านการบริหารและจัดการเพียงด้านเดียว ส่วนในด้านระบบข้อมูล ด้านกิจกรรมป้องกัน ด้านการช่วยเหลือแก้ไข ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านการลดปัจจัยเสี่ยงไม่พบว่ามี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 4.11)

ตารางที่ 4.11 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา
ระหว่างการให้ความสำคัญและการปฏิบัติจริงตามลักษณะโรงเรียน (N = 324)

กิจกรรมการดำเนินงาน	ความสำคัญมาก(ร้อยละ)			การปฏิบัติมาก(ร้อยละ)		
	ประถมศึกษา	ขยายโอกาส	p-value	ประถมศึกษา	ขยายโอกาส	P-value
ด้านการบริหารจัดการ	70.9	79.8	.005*	53.6	61.8	.001*
ด้านระบบข้อมูล	53.0	69.9	.007*	35.8	48.6	.054
ด้านกิจกรรมป้องกัน	68.9	72.3	.800	53.6	55.5	.744
ด้านการช่วยเหลือแก้ไข	45.7	60.7	.025*	34.4	39.3	.059
ด้านการพัฒนาบุคลากร	62.9	64.7	.733	48.3	46.8	.153
ด้านการลดปัจจัยเสี่ยง	82.1	83.2	.716	73.5	75.1	.523

* มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $p < 0.05$

4.1.2 ขนาดโรงเรียน โดยแบ่งตามจำนวนนักเรียนและจำนวนครู

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดโรงเรียนกับความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

จำนวนนักเรียน

การให้ความสำคัญ พบว่า จำนวนนักเรียนมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) ดังจะเห็นได้ว่า จำนวนนักเรียนมากขึ้นการให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานฯ จะมากขึ้นด้วย โดยโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน มากกว่า 200 คน ครูให้ความสำคัญมากร้อยละ 78.8 ซึ่งมากกว่าเมื่อเทียบกับโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 100 – 200 คน และต่ำกว่า 100 คน ร้อยละ 74.1 และร้อยละ 46.5 ตามลำดับ

การปฏิบัติจริง พบว่า จำนวนนักเรียนมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) ดังจะเห็นได้ว่า จำนวนนักเรียนมากขึ้นการปฏิบัติจริงของการดำเนินงานฯ จะมากขึ้นด้วย โดยโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน มากกว่า 200 คน ครูให้คะแนนปฏิบัติจริงมากร้อยละ 57.3 ซึ่งมากกว่าเมื่อเทียบกับโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 100 – 200 คน และต่ำกว่า 100 คน ร้อยละ 56.3 และร้อยละ 31.6 ตามลำดับ

จำนวนครู

การให้ความสำคัญ พบว่า จำนวนครูมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) ดังจะเห็นได้ว่า จำนวนครูมากขึ้นการให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานฯ จะมากขึ้นด้วย โดยโรงเรียนที่มีจำนวนครู มากกว่า 20 คน ครูให้ความสำคัญมากร้อยละ 76.6 ซึ่งมากกว่าเมื่อเทียบกับโรงเรียนที่มีจำนวนครู 10 – 20 คน และต่ำกว่า 10 คน ร้อยละ 73.9 และ ร้อยละ 43.2 ตามลำดับ

การปฏิบัติจริง พบว่า จำนวนครูมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) ดังจะเห็นได้ว่า จำนวนครูมากขึ้นการปฏิบัติจริงของการดำเนินงานฯ จะมากขึ้นด้วย โดยโรงเรียนที่มีจำนวนครู มากกว่า 20 คน ครูให้คะแนนปฏิบัติจริงมากร้อยละ 57.8 ซึ่งมากกว่าเมื่อเทียบกับโรงเรียนที่มีจำนวนครู 10 – 20 คน และต่ำกว่า 10 คน ร้อยละ 53.3 และ ร้อยละ 31.6 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.12)

ตารางที่ 4.12 ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดโรงเรียนกับความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาจำแนกเป็นความสำคัญและการปฏิบัติจริง (N = 324)

ขนาดโรงเรียน	ความสำคัญ(ร้อยละ)				การปฏิบัติจริง(ร้อยละ)			
	มาก	กลาง	น้อย	P-value	มาก	กลาง	น้อย	P-value
จำนวนนักเรียน								
ต่ำกว่า 100 คน	46.5	43.9	9.6	< 0.001*	31.6	56.1	12.3	< 0.001*
100 - 200 คน	74.1	25.2	0.7		56.3	43.0	0.7	
มากกว่า 200 คน	78.8	21.3	0.0		57.3	40.0	2.7	
จำนวนครู								
ต่ำกว่า 10 คน	43.2	45.3	11.6	< 0.001*	31.6	55.8	12.6	< 0.001*
10 - 20 คน	73.9	25.5	0.6		53.3	44.8	1.8	
มากกว่า 20 คน	76.6	23.4	0.0		57.8	39.1	3.1	

* มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $p < 0.05$

4.2 เปรียบเทียบตามลักษณะส่วนบุคคล

จากการศึกษา สามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลของครูกับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา โดยจำแนกเป็นการให้ความสำคัญและการปฏิบัติจริง มีรายละเอียดดังนี้

เพศ

ด้านการให้ความสำคัญ พบว่าเพศไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเพศชายให้ความสำคัญมาก ร้อยละ 69.9 เพศหญิงให้ความสำคัญมาก ร้อยละ 63.3

ด้านการปฏิบัติจริง พบว่าเพศไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเพศชายปฏิบัติจริงมาก ร้อยละ 52.4 เพศหญิงปฏิบัติจริงมาก ร้อยละ 45.7

อายุ

ด้านการให้ความสำคัญ พบว่าได้แบ่งกลุ่มอายุออกเป็น 4 กลุ่ม คือ อายุ 20 – 30 ปี 31 – 40 ปี 41 – 50 ปี และ 51 – 60 ปี เนื่องจากจำนวนตัวอย่างในบางกลุ่มมีน้อย ผู้วิจัยจึงได้จัดกลุ่มอายุใหม่ เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานได้ ดังนั้นจึงได้จัดกลุ่มอายุ 20 – 30 ปี และ 31 – 40 ปี เข้าเป็นกลุ่มเดียวกัน คือกลุ่มอายุ 20 – 40 ปี และจัดกลุ่มอายุ 41 – 50 ปี และ 51 – 60 ปี เข้าเป็นกลุ่มเดียวกัน คือกลุ่มอายุ 41 – 60 ปี ผลการทดสอบ พบว่า อายุของครูไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงาน ป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยอายุ 20 - 40 ปี ให้ความสำคัญมาก ร้อยละ 63.9 กลุ่มอายุ 40 - 60 ปี ให้ความสำคัญมาก ร้อยละ 65.0

ด้านการปฏิบัติจริง พบว่าอายุของครูไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงาน ป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยอายุต่ำกว่าหรือเท่ากับ 40 ปี ปฏิบัติจริงมาก ร้อยละ 44.4 กลุ่มอายุสูงกว่า 40 ปี ปฏิบัติจริงมาก ร้อยละ 47.9

ระดับการศึกษา

ด้านการให้ความสำคัญ พบว่าระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงาน ป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ให้ความสำคัญมากที่สุด ร้อยละ 75.0 รองลงมา คือ ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ให้ความสำคัญมาก ร้อยละ 69.9 และ ระดับการศึกษาปริญญาตรี ให้ความสำคัญมากน้อยที่สุด ร้อยละ 65.6

ด้านการปฏิบัติจริง พบว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงาน ป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p -value < 0.05) แสดงว่าระดับการศึกษามีผลต่อการปฏิบัติจริงของการดำเนินงาน โดยระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความเห็นต่อการปฏิบัติจริงมากที่สุด ร้อยละ 62.5 รองลงมา คือ ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 56.5 และ ร้อยละ 47.6 ตามลำดับ

สถานะทางการเงิน

ด้านการให้ความสำคัญ พบว่าสถานะทางการเงินไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงาน ป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยสถานะทางการเงินที่มีเงินออม ให้ความสำคัญมาก สูงที่สุด ร้อยละ 70.4 รองลงมา คือ ไม่มีเงินออม และมีหนี้สิน ร้อยละ 70.3 และ 60.0 ตามลำดับ

ด้านการปฏิบัติจริง พบว่าสถานะทางการเงินไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยสถานะทางการเงินที่ไม่มีเงินออมปฏิบัติจริงมาก ร้อยละ 54.1 รองลงมา คือ มีเงินออม และมีหนี้สิน ร้อยละ 48.9 และ 45.3 ตามลำดับ

สถานภาพสมรส

ด้านการให้ความสำคัญ พบว่าสถานภาพสมรสไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยสถานภาพโสดให้ความสำคัญมากที่สุดร้อยละ 67.9 รองลงมา คือ สมรส และหม้าย/หย่า/แยก ร้อยละ 66.8 และ 56.0 ตามลำดับ

ด้านการปฏิบัติจริง พบว่าสถานภาพสมรสไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยสถานะภาพสมรสที่ปฏิบัติจริงมากที่สุดคือสมรส ร้อยละ 49.6 รองลงมา คือ โสด ม้าย/หย่า /แยก ร้อยละ 42.9 และ 40.0 ตามลำดับ

ตำแหน่งทางอาชีพ

ด้านการให้ความสำคัญ จากการศึกษาค้นคว้าได้จำแนกตำแหน่งทางอาชีพออกเป็น ผู้บริหาร ครูผู้สอน ครูที่ปรึกษา และครูพี่เลี้ยงเด็ก เนื่องจากครูพี่เลี้ยงเด็กมีจำนวนน้อยจึงไม่นำมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ ผลการวิเคราะห์พบว่าตำแหน่งทางอาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้บริหารให้ความสำคัญมากที่สุดร้อยละ 84.0 รองลงมา คือ ครูผู้สอน และครูที่ปรึกษา ร้อยละ 66.0 และ 60.2 ตามลำดับ

ด้านการปฏิบัติจริง พบว่าตำแหน่งทางอาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้บริหารปฏิบัติจริงมากที่สุดร้อยละ 60.0 รองลงมา คือ ครูผู้สอน และครูที่ปรึกษา ร้อยละ 48.0 และ 44.9 ตามลำดับ จากการศึกษาค้นคว้าไม่พบความสัมพันธ์ของตำแหน่งทางอาชีพ กับความคิดเห็นการดำเนินงาน แต่เมื่อพิจารณารายละเอียดตามตำแหน่ง จะพบว่าผู้บริหารมีความคิดเห็นค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่นๆ

อายุราชการ

ด้านการให้ความสำคัญ พบว่าได้แบ่งกลุ่มอายุราชการออกเป็น 4 กลุ่ม คือ ต่ำกว่า 10 ปี 10 – 20 ปี 21 – 30 ปี และ 31 – 40 ปี เนื่องจากจำนวนตัวอย่างในบางกลุ่มมีน้อย ผู้วิจัยจึงได้จัดกลุ่มอายุราชการใหม่ เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุราชการกับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานได้ ดังนั้นจึงได้จัดกลุ่มเป็นอายุราชการต่ำกว่า 10 ปี และ 10– 20 ปี เข้าเป็นกลุ่มเดียวกัน คือกลุ่มอายุราชการต่ำกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี และจัดกลุ่มอายุ 21 – 30 ปี และ 31 – 40 ปี เข้าเป็นกลุ่มเดียวกัน คือกลุ่มอายุ 21 - 40 ปี ผลการทดสอบ พบว่า อายุราชการของครู ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยอายุราชการต่ำกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี ให้ความสำคัญมาก ร้อยละ 69.1 กลุ่มอายุ 21 - 40 ปี ให้ความสำคัญมาก ร้อยละ 64.4

ด้านการปฏิบัติจริง พบว่า อายุราชการของครูไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยอายุราชการต่ำกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี ปฏิบัติจริงมาก ร้อยละ 47.3 กลุ่มอายุราชการสูงกว่า 20 ปี ปฏิบัติจริงมาก ร้อยละ 47.7

การอบรมเกี่ยวกับสารเสพติด

ด้านการให้ความสำคัญ ผลการวิเคราะห์พบว่า การอบรมเกี่ยวกับสารเสพติดมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) โดยผู้ผ่านการอบรมให้ความสำคัญมาก ร้อยละ 68.9 ผู้ที่ไม่ผ่านการอบรมให้ความสำคัญมาก ร้อยละ 57.9

ด้านการปฏิบัติจริง ผลการวิเคราะห์พบว่า การอบรมเกี่ยวกับสารเสพติดมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) โดยผู้ผ่านการอบรมให้คะแนนปฏิบัติจริงมาก ร้อยละ 54.4 ผู้ที่ไม่ผ่านการอบรมให้คะแนนปฏิบัติจริงมาก ร้อยละ 32.6 (ตารางที่ 4.13)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.13 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของครูต่อการดำเนินงานป้องกัน
 สارسเซฟติดในสถานศึกษา (N = 324)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ความสำคัญ(ร้อยละ)				การปฏิบัติจริง(ร้อยละ)			
	มาก	กลาง	น้อย	p-value	มาก	กลาง	น้อย	p-value
เพศ								
ชาย	69.9	26.2	3.9	.465	52.4	42.7	4.9	.529
หญิง	63.3	33.0	3.6		45.7	48.9	5.4	
อายุ								
20 – 40 ปี	63.9	36.1	0.0	.475	44.4	55.6	0.0	.129
41 – 60 ปี	65.0	30.7	4.3		47.9	46.4	5.7	
ระดับการศึกษา								
ต่ำกว่าปริญญาตรี	69.6	17.4	13.0	.114	56.5	26.1	17.4	.039*
ปริญญาตรี	65.6	31.3	3.1		47.6	47.9	4.5	
สูงกว่าปริญญาตรี	75.0	25.0	0.0		62.5	37.5	0.0	
สถานะการเงิน								
มีเงินออม	70.4	25.2	4.4	.229	48.9	45.2	5.9	.830
ไม่มีเงินออม	70.3	29.7	0.0		54.1	43.2	2.7	
มีหนี้สิน	60.0	36.0	4.0		45.3	49.3	5.3	
สถานะภาพสมรส								
โสด	67.9	32.1	0.0	.551	42.9	57.1	0.0	.284
สมรส	66.8	29.5	3.7		49.6	45.1	5.2	
ม่าย/หย่า/แยก	56.0	36.0	8.6		40.0	48.0	12.0	
ตำแหน่งทางอาชีพ								
ผู้บริหาร	84.0	16.0	0.0	.164	60.0	40.0	0.0	.521
ครูผู้สอน	66.0	31.0	3.0		48.0	47.0	5.0	
ครูที่ปรึกษา	60.2	33.7	6.1		44.9	48.0	7.1	
อายุราชการ								
≤ 20 ปี	69.1	25.5	5.5	.515	47.3	17.3	5.5	.998
21 – 40 ปี	64.4	32.2	3.4		47.7	17.0	5.3	
การอบรมเกี่ยวกับสารเซฟติด								
เคยอบรม	68.9	28.9	2.2	.033*	54.4	43.0	2.6	< 0.001*
ไม่เคยอบรม	57.9	34.7	7.4		32.6	55.8	11.6	

* มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ P < 0.05

ส่วนที่ 5 วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติด ในสถานศึกษา

จากการศึกษา พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ โดยนักเรียนเห็นว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานด้านการพัฒนาศักยภาพนักเรียนในระดับมากที่สุด ร้อยละ 29.6 รองลงมา คือ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมและป้องกันนักเรียน ร้อยละ 16.5 ส่วนด้านการจัดกิจกรรมช่วยเหลือนักเรียน นักเรียนเห็นว่ายังมีการดำเนินงานน้อยสูงกว่าด้านอื่นๆ คือ ร้อยละ 19.6 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.14)

ตารางที่ 4.14 ความคิดเห็นของนักเรียน(ร้อยละ)ต่อการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาจำแนกรายด้าน (N = 731)

กิจกรรมการดำเนินงาน	ความคิดเห็น(ร้อยละ)		
	น้อย	ปานกลาง	มาก
ด้านการพัฒนาศักยภาพนักเรียน	0.3	70.1	29.6
ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมและป้องกัน	16.0	67.5	16.5
ด้านการจัดกิจกรรมช่วยเหลือนักเรียน	19.6	75.8	4.6

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา พบว่าในภาพรวมนักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่ามี การดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาในระดับปานกลาง ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (ตารางที่ 4.15)

ด้านการพัฒนาศักยภาพนักเรียน นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานในระดับปานกลางถึงมาก โดยเฉพาะการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการดำเนินงานที่มีการดำเนินงานค่อนข้างมาก ส่วนการส่งนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่อต้านสารเสพติดกับหน่วยงานอื่น ๆ และให้นักเรียนที่อบรมแล้วกลับมาทำกิจกรรมการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา นักเรียนเห็นว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานค่อนข้างน้อย

ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมและป้องกัน นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานในระดับปานกลางในทุกกิจกรรม ส่วนการได้รับความรู้เกี่ยวกับโทษของสารเสพติดจากกิจกรรมหน้าเสาธงและการจัดบอร์ด และโรงเรียนมีการช่วยเหลือนักเรียนที่เสี่ยงต่อการใช้สารเสพติด นักเรียนเห็นว่ามี การดำเนินงานน้อยกว่ากิจกรรมอื่น ๆ

ด้านการจัดกิจกรรมช่วยเหลือนักเรียน นักเรียนเห็นว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานในระดับค่อนข้างมากในบางกิจกรรม เช่น การให้นักเรียนได้แสดงความสามารถตามความสมัครใจ การฝึกอาชีพให้นักเรียน ส่วนการสำรวจนักเรียนกลุ่มเสี่ยงต่อสารเสพติด การเยี่ยมบ้านนักเรียน และการจัดวีดิทัศน์เกี่ยวกับโทษของสารเสพติดให้นักเรียนได้ดู นักเรียนเห็นว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานค่อนข้างน้อย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.15 ความคิดเห็นของนักเรียน ต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา
แต่จะด้านรายชื่อกิจกรรมเรียงลำดับตามความเห็นด้วยมาก

กิจกรรมการดำเนินงาน	ความคิดเห็น(ร้อยละ)		
	น้อย	ปานกลาง	มาก
ด้านการพัฒนาศักยภาพนักเรียน			
22) โรงเรียนมีการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ในการดำเนินงานป้องกันสารเสพติด	6.5	11.1	82.4
1) โรงเรียนจัดให้นักเรียนทำกิจกรรม เช่น ทำความสะอาดห้องเรียน ปลูกต้นไม้ ฯลฯ	1.9	31.4	66.7
13) โรงเรียนจัดให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา เช่น ค่ายพุทธบุตร ทำบุญ ฟังพระเทศน์ ฯลฯ	11.1	37.1	51.8
3) โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านสารเสพติด	12.9	38.0	49.1
24) ครูเป็นแบบอย่างการไม่ยุ่งเกี่ยวกับ สารเสพติด เช่น ไม่สูบบุหรี่ ไม่ดื่มสุรา ในโรงเรียน	23.4	32.7	43.9
14) โรงเรียนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านและป้องกันสารเสพติดในโรงเรียน	14.9	44.8	40.3
5) ในชั่วโมงเรียนวิชาต่างๆ ครูมีการให้ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดแก่นักเรียน	11.8	50.8	37.4
12) โรงเรียนจัดส่งนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่อต้านสารเสพติดที่หน่วยงานอื่นๆ จัดขึ้น	34.7	42.9	22.4
11) โรงเรียนจัดให้นักเรียนแกนนำที่ผ่านการอบรมแล้ว กลับมาทำกิจกรรมการป้องกันสารเสพติด	37.9	43.7	18.4
ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมและป้องกัน			
6) โรงเรียนเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับสารเสพติด	19.5	43.2	37.3
10) โรงเรียนประชาสัมพันธ์นโยบายการป้องกันสารเสพติดให้นักเรียนได้รับรู้	14.8	54.1	31.1
20) ชุมชนและผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในโรงเรียน	24.5	46.0	29.5
19) โรงเรียนมีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เสี่ยงต่อการใช้สารเสพติด	36.3	38.5	25.2

* ข้อคำถามมีความหมายเชิงลบ

ตารางที่ 4.15 ความคิดเห็นของนักเรียน ต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา
แต่ละด้านรายชื่อกิจกรรมเรียงลำดับตามความเห็นด้วยมาก (ต่อ)

กิจกรรมการดำเนินงาน	ความคิดเห็น(ร้อยละ)		
	น้อย	ปานกลาง	มาก
8) โรงเรียนรับฟังข้อมูลจากนักเรียนเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของสารเสพติดในโรงเรียน	30.3	45.4	24.3
7) นักเรียนได้ความรู้เรื่องโทษของสารเสพติดจากกิจกรรมหน้าเสาธงและการจัดบอร์ด	34.7	43.7	21.6
21) ปัจจุบันมีสารเสพติดแพร่ระบาดในโรงเรียน*	31.3	47.6	21.1
ด้านการจัดกิจกรรมช่วยเหลือนักเรียน			
23) ครูปล่อยปลดละเลยไม่แก้ปัญหาสารเสพติดอย่างจริงจัง*	76.4	17.0	6.6
2) โรงเรียนให้นักเรียนได้แสดงความสามารถตามความสมัครใจ เช่น ร้องเพลง วาดภาพ ฯลฯ	2.3	41.1	49.6
15) โรงเรียนจัดให้มีการฝึกอาชีพแก่นักเรียน หรือกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนมีรายได้เสริม	19.0	35.3	44.7
16) ถ้านักเรียนมีปัญหาหรือเรื่องไม่สบายใจสามารถปรึกษาครูได้	14.4	42.2	43.4
4) โรงเรียนจัดชมรมต่างๆ ให้นักเรียนเป็นสมาชิกตามความสมัครใจ	23.5	36.8	39.7
17) โรงเรียนมีการสำรวจจำนวนนักเรียนกลุ่มเสี่ยงต่อสารเสพติด	46.0	35.2	18.8
18) โรงเรียนมีการไปเยี่ยมบ้านนักเรียน	42.8	38.5	18.7
9) โรงเรียนจัดเวทีทัศน์เกี่ยวกับโทษของสารเสพติดให้นักเรียนดู	42.6	39.4	18.0

* ข้อคำถามมีความหมายเชิงลบ

ส่วนที่ 6 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของนักเรียนต่อการดำเนินงาน ป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาตามลักษณะโรงเรียนและปัจจัยส่วนบุคคล

6.1 เปรียบเทียบตามลักษณะโรงเรียน

6.1.1 โรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

กิจกรรมการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจำแนกออกเป็น 3 ด้าน ผลการทดสอบความสัมพันธ์มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 4.16)

ด้านพัฒนาศักยภาพนักเรียน พบว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างประเภทโรงเรียนกับความคิดเห็นของนักเรียนต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่ามี การดำเนินงานในระดับปานกลาง คือ นักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีความคิดเห็นระดับปานกลางร้อยละ 66.2 และนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา มีความคิดเห็นระดับปานกลางร้อยละ 73.01

ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมและป้องกัน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานในระดับปานกลาง โดยนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานในระดับปานกลาง (ร้อยละ 73.1) สูงกว่านักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา (ร้อยละ 63.2) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$)

ด้านการจัดกิจกรรมช่วยเหลือนักเรียน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่ามี การดำเนินงานในระดับปานกลาง โดยนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานในระดับปานกลาง (ร้อยละ 80.5) สูงกว่านักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา (ร้อยละ 72.2) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$)

ตารางที่ 4.16 ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการดำเนินงาน กับความคิดเห็นของนักเรียนต่อการ
ป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาจำแนกตามลักษณะโรงเรียน

กิจกรรมการดำเนินงาน	ความคิดเห็น(ร้อยละ)						p-value
	ประถมศึกษา(N=417)			ขยายโอกาสฯ(N=314)			
	น้อย	กลาง	มาก	น้อย	กลาง	มาก	
ด้านพัฒนาศักยภาพนักเรียน	0.3	73.0	26.7	0.3	66.2	33.5	.145
ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมและป้องกัน	23.5	63.2	13.3	6.2	73.1	20.8	<0.001*
ด้านการจัดกิจกรรมช่วยเหลือนักเรียน	25.1	72.2	2.7	12.3	80.5	7.2	<0.001*

* มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $p < 0.05$

6.1.2 ขนาดโรงเรียน โดยแบ่งตามจำนวนนักเรียนและจำนวนครู

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดโรงเรียนกับความคิดเห็นของนักเรียน ต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

จำนวนนักเรียน พบว่า จำนวนนักเรียนมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักเรียนต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) โดยมีความแตกต่างกันของความคิดเห็นนักเรียน ระหว่างจำนวนนักเรียนมากกว่า 200 คน กับจำนวนนักเรียนต่ำกว่าหรือเท่ากับ 200 คน เท่านั้นที่เห็นอย่างชัดเจน ดังจะเห็นได้ว่าจำนวนนักเรียนมากกว่า 200 คนนักเรียนมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากต่อการดำเนินงานมากที่สุด ร้อยละ 30.1 ส่วนจำนวนนักเรียน 100 – 200 คน และจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 100 คน มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากต่อการดำเนินงานใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 10.4 และ ร้อยละ 7.9 ตามลำดับ

จำนวนครู พบว่า จำนวนครูมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักเรียนต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) โดยจะเห็นได้ว่านักเรียนมีความเห็นด้วยมากสูงตามจำนวนครูที่มากขึ้น คือ จำนวนครูมากกว่า 20 คนนักเรียนมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากต่อการดำเนินงานสูงสุด (ร้อยละ 18.2) รองลงมาคือ จำนวนครู 10 – 20 คน และจำนวนครูต่ำกว่า 10 คน (ร้อยละ 13.9 และ ร้อยละ 8.3 ตามลำดับ) (ตารางที่ 4.17)

ตารางที่ 4.17 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างขนาดโรงเรียนกับความคิดเห็นของนักเรียนต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา(N = 731)

ขนาดโรงเรียน	จำนวนรวม	ความคิดเห็น(ร้อยละ)			p-value
		น้อย	ปานกลาง	มาก	
จำนวนนักเรียน					
ต่ำกว่า100 คน	254	11.8	80.3	7.9	< 0.001*
100 – 200 คน	337	9.8	79.8	10.4	
มากกว่า 200 คน	133	1.5	68.4	30.1	
จำนวนครู					
ต่ำกว่า10 คน	228	15.8	75.9	8.3	< 0.001*
10 – 20 คน	290	8.2	77.9	13.9	
มากกว่า 20 คน	165	3.0	78.8	18.2	

* มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $p < 0.05$

6.2 เปรียบเทียบตามลักษณะส่วนบุคคล

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลของนักเรียนกับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

เพศ พบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) โดยเพศชายมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากต่อการดำเนินงาน ร้อยละ 9.2 เพศหญิงมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากต่อการดำเนินงาน ร้อยละ 16.9

อายุ พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มอายุ 12 ปีมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากต่อการดำเนินงานมากที่สุด (ร้อยละ 15.5) รองลงมา คือ อายุมากกว่า 12 ปี 11 ปีและอายุ 10 ปี (ร้อยละ 13.0 ร้อยละ 12.9 และร้อยละ 6.7 ตามลำดับ)

ระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากต่อการดำเนินงาน ร้อยละ 12.7 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากต่อการดำเนินงาน ร้อยละ 13.5

ผลการศึกษา พบว่า ผลการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) โดยจะเห็นได้ว่าความคิดเห็นมากแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ผลการศึกษามากกว่า 3.50 มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากต่อการดำเนินงานสูงที่สุด (ร้อยละ 28.7) รองลงมา คือ ผลการศึกษาน้อยกว่า 2.50 (ร้อยละ 16.0) ส่วนผลการศึกษา 3.01-3.50 และ 2.50-3.00 มีความคิดเห็นใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 8.9 และร้อยละ 7.6 ตามลำดับ)

การมีบุคคลในครอบครัวเกี่ยวข้องกับสารเสพติด พบว่า การที่มีบุคคลในครอบครัวเกี่ยวข้องกับสารเสพติด ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักเรียนที่มีบุคคลในครอบครัวเกี่ยวข้องกับสารเสพติดมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากต่อการดำเนินงาน (ร้อยละ 12.5) นักเรียนที่ไม่มีบุคคลในครอบครัวเกี่ยวข้องกับสารเสพติด มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากต่อการดำเนินงาน (ร้อยละ 15.2)

สถานภาพสมรสของบิดามารดา พบว่า สถานภาพสมรสของบิดามารดาไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยสถานภาพสมรสที่บิดาหรือมารดาเสียชีวิต นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากต่อการดำเนินงานมากที่สุด (ร้อยละ 18.2) และสถานภาพสมรสของบิดามารดาแบบอยู่ด้วยกัน นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากต่อการดำเนินงานน้อยที่สุด (ร้อยละ 12.2)

ความสัมพันธ์ของบิดามารดา พบว่า ความสัมพันธ์ของบิดามารดาไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักเรียนที่ความสัมพันธ์ของบิดามารดาทะเลาะกันเป็นประจำ มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากต่อการดำเนินงานมากที่สุด (ร้อยละ 25.0) นักเรียนที่ความสัมพันธ์ของบิดามารดาทะเลาะกันเป็นบางครั้งมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากต่อการดำเนินงานน้อยที่สุด (ร้อยละ 12.3)

บุคคลที่ดูแลนักเรียน พบว่า บุคคลที่ดูแลนักเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยบุคคลที่ดูแลนักเรียนที่ไม่ได้เป็นบิดามารดาหรือญาติ นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากต่อการดำเนินงานมากที่สุด (ร้อยละ 27.3) และบุคคลที่ดูแลนักเรียนที่เป็นญาติแต่ไม่ใช่บิดามารดา นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากต่อการดำเนินงานน้อยที่สุด (ร้อยละ 11.6)

อาชีพของบุคคลที่ดูแลนักเรียน พบว่า อาชีพของบุคคลที่ดูแลนักเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักเรียนที่มีบุคคลที่ดูแลนักเรียนไม่ได้ทำงาน(มีลูกๆเลี้ยงดู) จะมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากต่อการดำเนินงานมากที่สุด (ร้อยละ 15.0) และบุคคลที่ดูแลนักเรียนมีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากต่อการดำเนินงานน้อยที่สุด(ร้อยละ 9.7) (ตารางที่ 4.18)

ตารางที่ 4.18 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นของนักเรียนต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา(N = 731)

	ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน รวม	ความคิดเห็น(ร้อยละ)			p-value
			น้อย	ปานกลาง	มาก	
เพศ						
	ชาย	358	5.9	84.9	9.2	< 0.001*
	หญิง	366	11.5	71.6	16.9	
อายุ						
	10 ปี	90	6.7	86.6	6.7	.394
	11 ปี	309	9.4	77.7	12.9	
	12 ปี	290	8.6	75.9	15.5	
	มากกว่า12 ปี	23	8.7	78.3	13.0	
ระดับการศึกษา						
	ประถมศึกษาปีที่ 5	347	8.7	78.6	12.7	.946
	ประถมศึกษาปีที่ 6	377	8.8	77.7	13.5	
ผลการศึกษา						
	ต่ำกว่า2.50	82	11.2	72.8	16.0	< 0.001*
	2.50 – 3.00	237	10.1	82.3	7.6	
	3.01 – 3.50	269	7.1	84.0	8.9	
	มากกว่า3.50	129	7.8	63.6	28.7	

* มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $p < 0.05$

ตารางที่ 4.18 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นของนักเรียนต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา(N = 731)(ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวนรวม	ความคิดเห็น(ร้อยละ)			p-value
		น้อย	ปานกลาง	มาก	
บุคคลในครอบครัวเกี่ยวข้องกับสารเสพติด					
มี	545	9.4	78.1	12.5	.406
ไม่มี	178	6.8	78.0	15.2	
สถานะภาพสมรสบิดามารดา					
อยู่ด้วยกัน	477	9.2	78.6	12.2	.539
แยกกันอยู่	115	8.7	77.4	13.9	
บิดาหรือมารดาเสียชีวิต	66	4.5	77.3	18.2	
หย่าร้าง	62	8.1	79.0	12.9	
ความสัมพันธ์ของบิดามารดา					
อยู่ด้วยกันราบรื่น	234	9.0	78.5	12.4	.388
ทะเลาะกันเป็นบางครั้ง	359	10.0	77.7	12.3	
ทะเลาะกันเป็นประจำ	20	5.0	70.0	25.0	
บิดา/มารดาอยู่ฝ่ายเดียว	109	4.6	79.8	15.6	
บุคคลที่ดูแลนักเรียน					
บิดาและมารดา	382	11.3	76.4	12.3	.063
บิดาหรือมารดา	106	7.5	74.5	12.0	
ญาติ	223	5.4	83.0	11.6	
ไม่ได้เป็นบิดามารดา/ญาติ	11	9.1	63.6	27.3	
อาชีพของบุคคลที่ดูแลนักเรียน					
รับจ้าง	424	9.5	77.1	13.4	.983
ค้าขาย	143	7.7	80.4	11.9	
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	31	6.5	83.8	9.7	
เกษตรกร	104	8.7	76.9	14.4	
ไม่ได้ทำงาน	20	5.0	80.0	15.0	

ส่วนที่ 7 ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ และข้อคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา

7.1 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาตามลำดับความสำคัญ

7.1.1 แนวทางการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ

1. สร้างความตระหนักถึงโทษของสารเสพติดให้นักเรียน เช่น การให้ความรู้ (73 คะแนน)
2. ครูดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดและมีความต่อเนื่อง(50 คะแนน)
3. โรงเรียนจัดกิจกรรมหลากหลายให้นักเรียนมีส่วนร่วม เพื่อให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์(29 คะแนน)

7.1.2 องค์ประกอบสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา

1. ความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง คือ ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และส่วนราชการอื่นๆ(43 คะแนน)
2. ครอบครัวของนักเรียนให้ความสนใจดูแลนักเรียนและไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสารเสพติด(38 คะแนน)
3. ครูควรรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และมีการดูแลอย่างใกล้ชิดเหมาะสมตามสภาพปัญหานักเรียน(38 คะแนน)

7.1.3 อุปสรรคสำคัญต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา

1. ผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวข้องกันสารเสพติด / ครอบครัวและผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการต่อต้านยาเสพติด(33 คะแนน)
2. ครูไม่เข้าใจนักเรียนและไม่เข้าใจปัญหาที่แท้จริงทำให้การดูแลเด็กขาดความใกล้ชิดและไม่ต่อเนื่อง(23 คะแนน)
3. ขาดความร่วมมือจากชุมชนและบางแห่งสภาพแวดล้อมรอบๆโรงเรียนมีสารเสพติด(20 คะแนน)

7.1.4 คุ้ต้องการความรู้และทักษะเพื่อกำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของสารเสพติดและผลกระทบต่างๆ (26 คะแนน)
2. ระบบการช่วยเหลือนักเรียนในด้านจิตวิทยาเด็ก จิตวิทยาแนะแนว ทักษะชีวิตและการสังเกตนักเรียนกลุ่มต่างๆ(19 คะแนน)
3. การให้คำปรึกษานักเรียนที่มีปัญหา (18 คะแนน)

7.1.5 โรงเรียนต้องการสิ่งสนับสนุนเพื่อกำเนินงานป้องกันสารเสพติดดังนี้

1. งบประมาณ (30 คะแนน)
2. สื่อและอุปกรณ์เกี่ยวกับการต่อต้านสารเสพติด (22 คะแนน)
3. วิทยากรมาให้ความรู้่นักเรียนเกี่ยวกับสารเสพติดและทักษะชีวิต (18 คะแนน)

7.2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักเรียนตามลำดับความสำคัญ

7.2.1 ถ้ามีเพื่อนหรือคนรู้จักใช้สารเสพติดนักเรียนแสดงความคิดเห็น ดังนี้

1. บอกให้เลิกโดยเตือนให้ถึงอันตรายและอนาคตของตัวเอง(204 คะแนน)
2. ไม่ยุ่งเกี่ยวไม่เข้าไปใกล้(134 คะแนน)
3. บอกผู้ปกครองของคนที่ใช้สารเสพติดให้รู้ (103 คะแนน)

7.2.2 ถ้ามีเพื่อนหรือคนรู้จักมาชวนให้ใช้สารเสพติดนักเรียนแสดงความคิดเห็น ดังนี้

1. ปฏิเสธและเดินหนีไปไกลๆ (439 คะแนน)
2. ไม่คบกับคนที่ชวน(61 คะแนน)
3. เตือนเพื่อนถึงอันตรายและบอกครู (43 คะแนน)

7.2.3 นักเรียนให้เหตุผลที่ทำให้ไม่ใช้สารเสพติด ดังนี้

1. กลัวอันตรายที่จะเกิดต่อร่างกาย (240 คะแนน)
2. กลัวเรียนไม่จบทำให้เสียอนาคต(60 คะแนน)
3. กลัวโดนตำรวจจับ(52 คะแนน)

7.2.4 การดำเนินงานที่นักเรียนคิดว่าจะทำให้โรงเรียนปลอดจากสารเสพติดได้ คือ

1. ทุกคนช่วยกันรณรงค์ต่อต้านการใช้สารเสพติด (177 คะแนน)
2. นักเรียนต้องไม่คบและไม่ยุ่งเกี่ยวกับคนติดยา (130 คะแนน)
3. ผู้ปกครองช่วยกันดูแลและแก้ปัญหา (65 คะแนน)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง (Cross – Sectional Descriptive Study) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครู นักเรียนและปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา ระหว่างเดือน ธันวาคม พ.ศ 2545 ถึง มกราคม พ.ศ 2546 โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเก็บข้อมูลครูและนักเรียนด้วยตนเองในโรงเรียนที่ได้รับการสุ่มตัวอย่างทั้งหมด 35 แห่ง ได้รับการตอบกลับข้อมูลครู จำนวน 324 คน(ร้อยละ 78.6) ข้อมูลนักเรียนตอบกลับ จำนวน 731 คน(ร้อยละ100) นำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่ามัธยฐาน ค่าสูงสุด – ต่ำสุด และ Chi – square test

สรุปผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลโรงเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 22 แห่ง (ร้อยละ 62.9) โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 13 แห่ง (ร้อยละ 37.1) โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่มีนักเรียนจำนวนน้อยกว่า 100 คน(ร้อยละ 68.1) มีครูน้อยกว่า 10 คน (ร้อยละ 68.1) โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาส่วนใหญ่มีนักเรียนจำนวน 100 – 200 คน(ร้อยละ 61.5) มีครูจำนวน 10 – 20 คน (ร้อยละ 84.6)(ตารางที่4.3)

2. ข้อมูลส่วนบุคคลของครูและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มตัวอย่างครู พบว่า ครูส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 68.3) สถานภาพสมรสคู่ (ร้อยละ 83.7) มีอายุอยู่ระหว่าง 41 – 50 ปี (ร้อยละ 65.4) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่(ร้อยละ 89.9) มีตำแหน่งเป็นครูผู้สอน(ร้อยละ61.2) มีอายุราชการ 20 – 29 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 64.4) และส่วนใหญ่เป็นครูที่เคยได้รับการอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับสารเสพติดมาแล้ว (ร้อยละ 70.5) สถานะทางการเงินครูมีหนี้สิน(ร้อยละ 46.8)มากกว่ามีเงินออม(ร้อยละ 41.7) (ตารางที่4.4)

3.ความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา

3.1 ความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาทั้ง 3 ระดับ (การป้องกันระดับที่ 1 ระดับที่ 2 และระดับที่ 3)

ในภาพรวมพบว่า ครูให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาค่อนข้างมาก ส่วนการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดการป้องกันในแต่ละระดับพบว่า ครูส่วนใหญ่ให้ความสำคัญและปฏิบัติเฉพาะในการป้องกันระดับที่ 1 ส่วนการป้องกันระดับที่ 2 และระดับที่ 3 พบว่ามีการดำเนินงานค่อนข้างน้อย ดังจะเห็นได้จากครูให้ความสำคัญ และปฏิบัติจริงมากที่สุดในด้านการลดปัจจัยเสี่ยง (ร้อยละ 82.4 และ ร้อยละ 74.1 ตามลำดับ) และให้ความสำคัญและปฏิบัติจริงน้อยที่สุดในด้านการช่วยเหลือแก้ไข (ร้อยละ 59.8 และร้อยละ 32.0 ตามลำดับ) (ตารางที่ 4.7)

3.2 ความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาตามลักษณะส่วนบุคคล

จากการศึกษาพบว่า เพศ อายุ สถานะทางการเงิน สถานภาพสมรส ตำแหน่งทางอาชีพ และอายุราชการ ไม่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานด้านการปฏิบัติจริง และการได้รับการอบรมเกี่ยวกับสารเสพติด พบว่ามีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้ (ตารางที่ 4.13)

ระดับการศึกษาของครู มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) โดยระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีการปฏิบัติจริงสูงกว่าการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 62.5 56.6 และ 47.6 ตามลำดับ)

การอบรมเกี่ยวกับสารเสพติดของครู มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการให้ความสำคัญแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยครูที่เคยได้รับการอบรมมีความคิดเห็นในระดับมากกว่าครูที่ไม่เคยอบรม (ร้อยละ 68.9 และ 57.9 ตามลำดับ) และการอบรมเกี่ยวกับสารเสพติดของครูมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในด้านการปฏิบัติจริง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) โดยครูที่เคยได้รับการอบรมมีความคิดเห็นในระดับมากกว่าครูที่ไม่เคยอบรม (ร้อยละ 54.4 และ ร้อยละ 32.6 ตามลำดับ)

3.3 ความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาตามลักษณะโรงเรียน

จากการศึกษา พบว่าโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสมีการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านการบริหารจัดการทั้งการให้ความสำคัญและการปฏิบัติจริง ส่วนด้านระบบข้อมูลและด้านการช่วยเหลือแก้ไขไม่มีความแตกต่างกันเฉพาะการให้ความสำคัญเท่านั้น ส่วนด้านกิจกรรมป้องกัน ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านลดปัจจัยเสี่ยงไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 4.11)

การให้ความสำคัญ ครูโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ในด้านการบริหารจัดการ ด้านระบบข้อมูล และด้านการช่วยเหลือแก้ไข

การปฏิบัติจริง ครูโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ในด้านการบริหารจัดการ เพียงด้านเดียว

เมื่อศึกษาจำนวนนักเรียนและจำนวนครู พบว่า มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งด้านการให้ความสำคัญและการปฏิบัติจริง ดังนี้ (ตารางที่ 4.12)

จำนวนนักเรียน มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของครูด้านการให้ความสำคัญ และการปฏิบัติจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) โดยโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมากกว่า 200 คน ครูมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

จำนวนครู มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของครูด้านการให้ความสำคัญและปฏิบัติจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) โดยโรงเรียนที่มีจำนวนครูมากกว่า 20 คน ครูมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

4. ข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียนและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

พบว่า นักเรียนที่ศึกษามีเพศหญิงและเพศชายจำนวนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 50.9 และร้อยละ 49.1ตามลำดับ) ส่วนใหญ่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน (ร้อยละ 65.8) โดยมีความสัมพันธ์ของบิดามารดาแบบทะเลาะกันบ้างเป็นบางครั้งมากที่สุด (ร้อยละ 49.8) บุคคลที่ดูแลนักเรียนส่วนใหญ่เป็นบิดาและมารดา(ร้อยละ 52.9) มีอาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 58.7) มีบุคคลในครอบครัวเกี่ยวข้องกับสารเสพติด (ร้อยละ 75.4) โดยส่วนใหญ่เป็นบุหรี่ยาสูบและสุรา ในโรงเรียนประถมศึกษา

ร้อยละ 57.1 ส่วนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา บุหรี่ ร้อยละ 54.0 โดยมีสุราร้อยละ 46.9 เป็นอันดับรองลงมา และโรงเรียนประถมศึกษายังมีบุคคลในครอบครัวเกี่ยวข้องกับยาบ้าร้อยละ 1.9 กัญชา ร้อยละ 0.2 และสารระเหย ร้อยละ 0.2 ส่วนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีบุคคลในครอบครัวเกี่ยวข้องกับยาบ้าร้อยละ 5.1 สารระเหย ร้อยละ 0.6 ไม่มีเกี่ยวข้องกับกัญชา ส่วนอายุของนักเรียน พบว่านักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่อายุ 11 ปี (ร้อยละ 46.3) นักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีอายุ 12 ปี (ร้อยละ 49.0) ระดับการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่อยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (ร้อยละ 52.3) นักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ร้อยละ 57.9) และผลการศึกษานักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 3.01–3.50 (ร้อยละ 40.8) นักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอยู่ระหว่าง 2.50 – 3.00 (ร้อยละ 36.7) (ตารางที่ 4.5)

5.ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา

5.1 ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา ทั้ง 3 ระดับ (การป้องกันระดับที่ 1 ระดับที่ 2 และระดับที่ 3)

พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เห็นว่ามีการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาในระดับปานกลาง ทั้ง 3 ระดับ ในด้านการพัฒนาศักยภาพนักเรียน (ร้อยละ 70.1) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมและป้องกัน (ร้อยละ 67.5) และด้านการจัดกิจกรรมช่วยเหลือนักเรียน (ร้อยละ 75.8) (ตารางที่ 4.14)

5.2 ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา ตามลักษณะส่วนบุคคล

พบว่า อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรสบิดามารดา บุคคลที่ดูแลนักเรียน อาชีพของบุคคลที่ดูแลนักเรียน ความสัมพันธ์ของบิดามารดา และการมีบุคคลในครอบครัวเกี่ยวข้องกับสารเสพติด ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักเรียนต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนเพศ และผลการศึกษา พบว่ามีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักเรียนต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้ (ตารางที่ 4.14)

เพศ พบว่านักเรียนหญิงมีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานมากกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.001$) (ร้อยละ 16.9 และ ร้อยละ 9.2 ตามลำดับ)

ผลการศึกษา พบว่านักเรียนที่มีผลการศึกษามากกว่า 3.50 มีความเห็นว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานมากสูงสุด รองลงมาคือผลการศึกษาน้อยกว่า 2.50 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.001$) (ร้อยละ 28.7 และ ร้อยละ 16.0 ตามลำดับ)

5.3 ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา ตามลักษณะโรงเรียน

จากการศึกษา พบว่านักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีความเห็นว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาในระดับมาก สูงกว่าโรงเรียนประถมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมและป้องกัน (ร้อยละ 20.8 และร้อยละ 13.3 ตามลำดับ $p < 0.001$) และด้านการจัดกิจกรรมช่วยเหลือนักเรียน (ร้อยละ 7.2 และร้อยละ 2.7 ตามลำดับ $p < 0.001$) ส่วนด้านการพัฒนาศักยภาพนักเรียนไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ร้อยละ 33.5 และ ร้อยละ 26.7 ตามลำดับ, $P > 0.05$) (ตารางที่ 4.16)

เมื่อพิจารณาจำนวนนักเรียนและจำนวนครู พบว่ามีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้ (ตารางที่ 4.17)

จำนวนนักเรียน พบว่านักเรียนในโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมากกว่า 200 คน มีความคิดเห็นว่ามี การดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาสูงกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กกว่า (ร้อยละ 30.1 ร้อยละ 10.4 และร้อยละ 7.9 ตามลำดับ, $P < 0.001$)

จำนวนครู พบว่านักเรียนในโรงเรียนที่มีจำนวนครูมากกว่า 20 คน มีความคิดเห็นว่ามี การดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาสูงกว่านักเรียนในโรงเรียนที่มีครู 10 – 20 คนและมีครูต่ำกว่า 10 คน (ร้อยละ 18.2 ร้อยละ 13.9 และร้อยละ 8.3 ตามลำดับ, $P < 0.001$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อภิปรายผล

การตอบกลับแบบสอบถาม นักเรียนมีการตอบกลับแบบสอบถาม ร้อยละ 100 ส่วนของครูมีการตอบกลับแบบสอบถามร้อยละ 78.6 ซึ่งเป็นการตอบกลับที่ค่อนข้างสูง เนื่องจากผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง แต่โรงเรียนบางแห่งกำลังเตรียมรับการประเมินคุณภาพ ทำให้ครูมีภาระกิจมากและครูบางท่านไปราชการจึงตอบแบบสอบถามไม่ครบทุกคน จากการสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ไม่ได้ตอบแบบสอบถาม พบว่าไม่แตกต่างไปจากข้อมูลครูที่ตอบแบบสอบถามในด้านต่างๆ เช่น เพศ อายุ ตำแหน่ง เป็นต้น ดังนั้นจำนวนครูผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 324 คน ซึ่งมากกว่าขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้จึงสามารถเป็นตัวแทนของประชากรเป้าหมายได้

จากการศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา มีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

1. โรงเรียนมีนโยบายและแผนการดำเนินงานด้านการป้องกันปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษาอย่างชัดเจนค่อนข้างมาก(ร้อยละ 79.6) โดยโรงเรียนให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาและนโยบายของกระทรวงศึกษาที่ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในกิจกรรมการดำเนินงาน และการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานยังช่วยในด้านการพัฒนาศักยภาพนักเรียนด้วย ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ แนน้อง ฤทธิ์ภักดี (2545)⁽²⁸⁾ ที่พบว่าด้านพัฒนาการบริการและจัดการโรงเรียนมีการจัดทำแผนงานและโครงการระยะยาวเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขการแพร่ระบาดของยาบ้าในระดับปานกลางเท่านั้น

2. ครูดำเนินการป้องกันสารเสพติดโดยบูรณาการการเรียนการสอนให้สอดแทรกความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดแก่นักเรียน ซึ่งจะได้ประโยชน์กับนักเรียนมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ วริศรา วราลักษณ์(2538)⁽³¹⁾ ที่พบว่า ครูคือบุคคลที่มีการสนทนาเรื่องสิ่งเสพติดและการป้องกันสารเสพติดให้นักเรียนรับรู้มากที่สุด และการศึกษาของกลุ่มวิจัย ส่วนส่งเสริมพลศึกษา สุขภาพ และนันทนาการ กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2542)⁽²³⁾ ที่พบว่า ปัจจัยเสริมที่มีผลต่อการทำนายพฤติกรรมในการป้องกันยาเสพติดของนักเรียน คือ ครูซึ่งมีบทบาทที่สำคัญในการปลูกฝังทัศนคติ ความรู้แก่นักเรียน

3. ครูเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนโดยการละ เลิก การสูบบุหรี่ และดื่มสุราในโรงเรียน ในระดับที่น่าพอใจ (ร้อยละ 68.9) และครูให้ความสำคัญค่อนข้างมาก(ร้อยละ83.0) ซึ่งเป็นแนวโน้มที่ครูจะไม่มี การดื่มสุรา สูบบุหรี่ ให้นักเรียนเห็น ทั้งนี้เนื่องจากในพัฒนาการของวัยรุ่นจะมีการลอกเรียนแบบบุคคลใกล้ชิดที่ตนเองภาคภูมิใจและครูเป็นบุคคลที่นักเรียนให้ความเคารพนับถือ จึงเป็นแบบอย่างที่นักเรียนจะลอกเรียนพฤติกรรมต่างๆ ดังนั้น หากไม่ยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติดก็จะเป็นแบบอย่างให้นักเรียนไม่ยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติดด้วย

4. ครูผ่านการอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับสารเสพติดมีถึง ร้อยละ70 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมาก แต่เมื่อพิจารณาความคิดเห็นต่อการปฏิบัติจริงมีร้อยละ 54.4 ในขณะที่ครูซึ่งไม่เคยผ่านการอบรมหรือสัมมนามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติจริงร้อยละ 32.6 (ตารางที่ 4.13) ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องมีการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษา และให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ รัศมี วิศทเวทย์ (2545)⁽²⁰⁾ ที่พบว่า การ อบรมเพียง 1 ครั้งสามารถให้ความรู้และสร้างความตระหนักในบทบาทของการให้ความช่วยเหลือ นักเรียนที่เข้ายาบ้าแต่เพียงเบื้องต้นเท่านั้น นอกจากนี้ผู้เข้าอบรมเกือบทั้งหมดระบุว่าไม่มีความ มั่นใจในการพูดคุยหรือให้คำปรึกษานักเรียน ประกอบกับครูส่วนใหญ่มีภาระในการสอนมาก อยู่แล้วทำให้ไม่มีเวลาให้คำปรึกษานักเรียน และมีความรู้สึกไม่มั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน เนื่องจากนักเรียนบางคนอาจเกี่ยวข้องกับเครือข่ายการค้ายาบ้า และที่สำคัญครูมองว่านักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาฯ ยังไม่มีปัญหาหรือมีน้อยมาก จึงทำให้มีการดำเนินงานค่อนข้างน้อยและไม่ต่อเนื่อง และได้รับการสนับสนุนงบประมาณ สื่อ อุปกรณ์จากหน่วยงานภายนอกและผู้บริหารค่อนข้างน้อย (ร้อยละ 53.4) ดังนั้นจึงควรมีการพัฒนาหลักสูตรและรูปแบบการจัดอบรม เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถนำไปปฏิบัติได้มากขึ้น รวมทั้งควรมีการเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับการขยายผลหลังการอบรมของครูผู้เข้าอบรมสู่บุคลากรอื่นที่ไม่ได้รับการอบรมด้วย

5. ด้านระบบข้อมูล พบว่าครูมีการดำเนินงานเกี่ยวกับข้อมูลค่อนข้างน้อย(ร้อยละ 42.2) และที่สำคัญคือมีการรายงานข้อมูลตามความเป็นจริงเพียงร้อยละ 68.5 เท่านั้น (ตารางที่ 4.8) ข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์เป็นสิ่งสำคัญต่อการดำเนินงานในทุกๆด้าน ดังนั้นหากข้อมูลไม่ถูกต้องจะทำให้การดำเนินงานมีโอกาสประสบผลสำเร็จน้อย การที่ครูมีการเก็บรวบรวมข้อมูลน้อย(ร้อยละ 50)อาจเป็นเพราะว่าที่ผ่านมาไม่มีการนำข้อมูลที่เก็บไว้มาใช้ประโยชน์ และข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง อาจเนื่องมาจากระบบการรายงานผลยังไม่มีความชัดเจนว่าต้องรายงานผลการดำเนินงานอย่างไร และผลการดำเนินงานดังกล่าวก็นำไปใช้ประโยชน์อย่างไรบ้าง จึงทำให้

สถานศึกษาไม่ให้ความสำคัญกับการรายงานข้อมูลที่ถูกต้อง และบางครั้งข้อมูลการดำเนินงานเมื่อรายงานไปแล้วมีผลทั้งเป็นคุณและโทษต่อผู้บริหารและสถานศึกษานั้นๆ จึงทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่รายงานตามความเป็นจริงทั้งหมด สอดคล้องกับการศึกษาของเน่งน้อย ฤทธิภักดี(2545)⁽²⁸⁾ ที่พบว่าด้านการจัดทำและพัฒนาระบบข้อมูล - ข่าวสาร ครูระบุว่าโรงเรียนดำเนินการในระดับน้อย และของกองมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2542)⁽³²⁾ ที่พบว่าการจัดระบบข้อมูลและแผนงานในการป้องกันปัญหาเสพติดในระดับโรงเรียนยังไม่ชัดเจนและต่อเนื่อง ทำให้โรงเรียนไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายได้

6. ครูมีความเห็นว่าการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง และชุมชน แต่ในปัจจุบันชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาไม่มากเท่าที่ควร สอดคล้องกับการศึกษาของ กริช เถาว์โท(2545)⁽¹⁹⁾ ที่พบว่าบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการป้องกันการใช้สารเสพติดในโรงเรียนด้านความร่วมมือกับชุมชน อยู่ในระดับน้อย และการศึกษาของ ธีญวรรณ ธนามี (2545)⁽³³⁾ ที่พบว่าด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษานั้นประชาชนในชุมชนให้ความร่วมมือบ้างไม่ให้ความร่วมมือบ้าง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนบางแห่งอยู่ในชุมชนที่ไม่พร้อมในการให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา เพราะประชาชนในชุมชนมีส่วนเกี่ยวข้องกับสารเสพติด จึงทำให้โรงเรียนไม่สามารถประสานขอความร่วมมือได้ แต่การที่ครูเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชนว่ามีผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานนั้น จะทำให้เกิดการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานโดยให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมการดำเนินงานต่างๆ ในโรงเรียนมากขึ้น

7. จากการศึกษาพบว่า การดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นการป้องกันในระดับที่ 1 โดยการให้ความรู้ การปลูกฝังจริยธรรม การส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกอย่างเหมาะสมและการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ฯลฯ มากกว่าการป้องกันระดับที่ 2 และระดับที่ 3 ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่เป็นกลุ่มปกติ และมีกลุ่มเสี่ยงอยู่บ้าง ส่วนกลุ่มที่ต้องให้การช่วยเหลือมีน้อย จึงทำให้ครูจัดกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นการป้องกันระดับที่ 1 มีการป้องกันระดับที่ 2 และระดับที่ 3 น้อย และการป้องกันในระดับที่ 2 และระดับที่ 3 ครูต้องใช้ความรู้ ความชำนาญและทักษะในการปฏิบัติมากขึ้น ต้องมีความต่อเนื่อง ประกอบกับความไม่พร้อมด้านสื่อ อุปกรณ์ การสนับสนุนจากผู้บริหารจึงทำให้มีการดำเนินงานค่อนข้างน้อย สอดคล้องกับการศึกษาของ รัศมี วิศทเวทย์(2545)⁽²⁰⁾ แต่เนื่องจากการดำเนินงานมีความสำคัญและจำเป็นทั้ง 3 ระดับ เพราะถ้า

ไม่มีการดำเนินงานในระดับที่ 2 และระดับที่ 3 แล้วก็จะส่งผลกระทบต่อการทำงานและเป็นสาเหตุก่อให้เกิดปัญหาต่อไป

จากการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา มีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

1. ในภาพรวมแล้ว นักเรียนเห็นว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของครูที่มีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติงานในระดับปานกลางถึงมาก แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ แนน้อย ฤทธิ์ภักดี (2545)⁽²⁸⁾ ที่พบว่านักเรียนมีความเห็นว่าเป็นการดำเนินงานด้านการรณรงค์ป้องกันสารเสพติดในระดับน้อย

2. นักเรียนเห็นว่าโรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนที่ผ่านการอบรมนำความรู้ และประสบการณ์ที่ได้มาทำกิจกรรมในโรงเรียนค่อนข้างน้อย(ร้อยละ 18.4) จึงทำให้นักเรียนที่ไม่ได้เข้าอบรมไม่ได้ประโยชน์จากการอบรมนั้นด้วย ซึ่งขัดแย้งกับการปฏิรูปการศึกษาที่เน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และนโยบายของกระทรวงศึกษาที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา

3. นักเรียนเห็นว่าครูมีการไปเยี่ยมบ้านและสำรวจนักเรียนกลุ่มเสี่ยงค่อนข้างน้อย(ร้อยละ 18.7 และร้อยละ 18.8 ตามลำดับ) ทั้งนี้อาจเนื่องจากครูในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาส่วนใหญ่มีความคุ้นเคย ใกล้ชิดกับนักเรียนและผู้ปกครองอยู่ก่อนแล้ว การรวบรวมข้อมูลบางอย่างจึงกระทำได้โดยไม่ต้องไปเยี่ยมบ้านนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวัชชัย เกษรสุคนธ์ (2542)⁽²¹⁾ ที่พบว่ากรบริการให้คำปรึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดลพบุรี กลุ่มที่ 3 ได้ผลไม่น่าพอใจ เพราะครูมีความใกล้ชิดกับนักเรียนมากจึงใช้การอบรมมากกว่าการให้คำปรึกษา และชุมชนบางแห่งครูมีความไม่มั่นใจในชีวิตและทรัพย์สินที่จะเข้าไปเยี่ยมบ้านนักเรียนหรือสำรวจข้อมูลใดๆ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ รัศมี วิศทเวทย์ (2545)⁽²⁰⁾

จุดเด่นของการศึกษารั้งนี้ คือ ทำการศึกษาความคิดเห็นของทั้งครูและนักเรียน ซึ่งเป็นทั้งผู้ดำเนินงานและเป้าหมายของการดำเนินงาน ทำให้เห็นการดำเนินงานที่น่าจะใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการนำผลการศึกษาไปใช้ในการดำเนินงานต่อไป ดังเช่นผลการศึกษาความคิดเห็นของครูไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับการ

ให้ความรู้แก่นักเรียนให้รู้จักโทษของสารเสพติด และการสำรวจนักเรียนกลุ่มเสี่ยง โดยครูเห็นว่ามีการดำเนินงานในระดับมากแต่นักเรียนเห็นว่ามี การดำเนินงานในระดับปานกลางถึงน้อย ดังนั้นสถานศึกษาจึงควรมีการปรับรูปแบบการดำเนินงานให้มีผลถึงนักเรียนมากที่สุดเพื่อผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

อย่างไรก็ตาม การเก็บข้อมูลด้านการปฏิบัติจริง โดยใช้แบบสอบถามแทนการสังเกตหรือสำรวจเอกสารบันทึกการปฏิบัติจริง อาจทำให้ผลการศึกษาในส่วนนี้สะท้อนสภาพที่เป็นจริงได้เพียงระดับหนึ่งเท่านั้น นอกจากนี้ระยะเวลาการเก็บข้อมูลเป็นช่วงของการเปิดภาคเรียนใหม่หลังจากปิดเทอมและประสพภาวะน้ำท่วมเป็นเวลาประมาณ 2 เดือน จึงทำให้การดำเนินงานด้านการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนที่ประสพภาวะน้ำท่วม มีการหยุดดำเนินการไประยะหนึ่ง จึงอาจมีผลต่อความคิดเห็นทั้งของนักเรียนและครูได้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.ควรมีการพัฒนาหลักสูตร และรูปแบบการอบรมครูเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา ให้ครูมีความมั่นใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้ด้วยตนเอง และมีแนวทางในการขยายเครือข่ายการทำงานหรือมีการจัดหลักสูตรเป็นระยะ ๆ มีการอบรมเพิ่มความรู้และทักษะในภายหลัง

2.โรงเรียนควรให้นักเรียน และ ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการดำเนินงานต่าง ๆ ในสถานศึกษาเพิ่มขึ้น ทั้งเชิงรุกโดย ครู อาจารย์เข้าไปในชุมชน เช่น การให้ความรู้ เยี่ยมบ้านนักเรียน และเชิงรับ โดยเชิญผู้ปกครอง ชุมชนเข้ามาร่วมกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน เช่น การประชุมผู้ปกครอง งานวันพ่อ และวันแม่ งานเปิดภาคเรียน เป็นต้น

3.กิจกรรมการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา ควรมีความหลากหลายทั้งรูปแบบและเนื้อหาเพื่อให้เหมาะสมกับวัย ความสนใจของนักเรียน และควรมีการดำเนินงานป้องกันทั้ง 3 ระดับ เพราะโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาามีนักเรียนหลายระดับชั้นซึ่งมีพัฒนาการต่างกัน ดังนั้นความสนใจและการรับรู้ของนักเรียนจึงต่างกัน ครูจึงควรจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายจึงจะเกิดประโยชน์มากที่สุด

4.ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้การสนับสนุน และสร้างความตระหนักให้กับบุคลากรในสถานศึกษาเห็นประโยชน์และความสำคัญ รวมทั้งมีการปฏิบัติงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
2. ศึกษาความคิดเห็นของครูและนักเรียนต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาสังกัดอื่นๆ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

1. สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด, สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักนายกรัฐมนตรี. เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาโครงการพัฒนาระบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด วันที่ 24-26 เมษายน 2545 ณ. โรงแรมโกลเด้นที่ซี้ดี ราชบุรี, 2545. (อัดสำเนา)
2. สำนักนโยบายและแผน กระทรวงสาธารณสุข. สถิติผู้รับการรักษาแบบผู้ป่วยนอก พ.ศ. 2542 – 2544, นนทบุรี : กระทรวงสาธารณสุข, 2544.
3. จรุง มิลินทร์. คู่มือวิทยากรศูนย์วิชาชีพป้องกัน. กรมการฝึกหัดครู, 2525. หน้า 140 – 141.
4. สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด, สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักนายกรัฐมนตรี. แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา. อรุณการพิมพ์, 2542.
5. กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข และมหาวิทยาลัยมหิดล. เอกสารการประชุมวิชาการเรื่อง การศึกษาวิจัยปัญหาสารเสพติด วันที่ 18-20 พฤษภาคม 2541. สถาบันการสาธารณสุขอาเซียนมหาวิทยาลัยมหิดล, 2541. (อัดสำเนา)
6. สำนักงานกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษามาตรการเชิงรุก. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา, 2545.
7. สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด, สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักนายกรัฐมนตรี. แนวคิดและแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. อรุณการพิมพ์ , 2541.
8. Abarro ,P.A. “Innovation Programmes on Drug Abuse Prevention” , Drug Abuse Prevention Education Workshop Report. Sri Lanka, Colombo Plan Bureau, 1979. P.112
9. Kolesnik, Walter L. Education Psychology. 2nd ed. NewYork: Mc.graw-Hill, 1970, p296.
10. Feldman, J.L. Introductory Psychology. Mass: Prentice Hall, INC. 1982.
11. Webster. New World Dictionary new delhi. (n.p.): Oxford & BM. Publishing. 1974.
12. ราชบัณฑิตสถาน. พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยาไทย – อังกฤษ. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป, 2532.
13. ประภาเพ็ญ สุวรรณ. ทัศนคติ: การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: พีระพินธนา, 2526.

14. สุชา ละสุวรรณค์ จันท์ธอม. หลักการศึกษาคติวิทยาหลักการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : แพร์พิทยา, 2520.
15. อุทัย นีรัญโต. หลักสังคมวิทยา. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโຈร์, 2522.
16. สมชาติ กิจยรรยง. การพัฒนาที่มงานบริการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัท มัลติอินฟอร์เมชั่นเทคโนโลยี จำกัด, 2544.
17. พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. การวัดทัศนคติ. เอกสารเย็บเล่มคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2530.
18. อุทัยศรี แสงคล้าย. “การศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของครูต่อการป้องกันแก้ไขปัญหาเอดส์ตามีน (ยาม่า) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา: ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี” วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2539.
19. กริช เถาว์โท. บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการป้องกันการให้สารเสพติดในโรงเรียน: ศึกษาเฉพาะกรณีในโรงเรียนสังกัดสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี [บทคัดย่อ]. ใน: บทคัดย่องานวิจัยเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2540-2544. สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2545. หน้า 1- 4.
20. รัศมี วิศทเวทย์. การศึกษาค้นคว้าความเป็นไปได้ในการพัฒนาศักยภาพครูให้สามารถบำบัดรักษา นักเรียน นักศึกษาที่ใช้ยาบ้า[บทคัดย่อ]. ใน: บทคัดย่องานวิจัยเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2540-2544. สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2545. หน้า 102-104.
21. ธวัชชัย เกษรสุคนธ์. ปฏิบัติการแนะแนวเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามปัญหาสิ่งเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี กลุ่มที่ 3[บทคัดย่อ]. ใน: บทคัดย่องานวิจัยเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2539-2541. ส่วนวิจัยสำนักและพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2542. หน้า 161-162.
22. เศษฐ์ ปรึชาวัฒน์ และ วชิรี เกตุโสภิต. วารสารเพื่อนสุขภาพ. ปีที่ 10 ฉบับที่ 1. 2541. หน้า 62-68.

23. กลุ่มวิจัย ส่วนส่งเสริมพลศึกษา สุขภาพและนันทนาการ สำนักพัฒนาการพลศึกษา สุขภาพ และนันทนาการ กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมในการป้องกันการติดยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย [บทคัดย่อ]. ใน : บทคัดย่องานวิจัยเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2539-2541. ส่วนวิจัย สำนักและพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2542. หน้า 121-123.
24. ปรีชา วิหคโต และคณะ. การศึกษาสภาพการใช้ยาเสพติดของนักเรียนระดับประถมศึกษา [บทคัดย่อ]. ใน : บทคัดย่องานวิจัยเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2539-2541. ส่วนวิจัย สำนักและพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2542. หน้า 62-64.
25. เกษม จันทศร. ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการต้านทานการเสพยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น(1)(2). ใน: เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องการนำผลงานวิจัยมา แก้ปัญหาเสพติดของชาติ, 2544. หน้า (จ) 1-11.
26. ศรีประกาย ทัดตานนท์. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันปัญหายาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสามัญศึกษา จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาพัฒนาชุมชน คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2543.
27. ไพโรจน์ แบนมาก. บทบาทของครูในการป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา[บทคัดย่อ]. ใน: บทคัดย่องานวิจัยเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2540-2544. สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2545. หน้า 415-416.
28. แฉ่งน้อย ฤทธิ์ภักดี. การดำเนินการป้องกันและแก้ไขการแพร่ระบาดของยาบ้าในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร[บทคัดย่อ]. ใน: บทคัดย่องานวิจัยเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2540-2544. สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2545. หน้า 463-466.
29. เรียงชัย นุรพชนก. วารสารสาธารณสุขมูลฐาน ภาคกลาง. ปีที่ 13 ฉบับที่ 6. 2544. หน้า 52-57.
30. พิพัฒน์ ลักษณะมีจรัลกุล. กระบวนการวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ. กรุงเทพฯ: เจริญดีการพิมพ์, 2542.
31. วริศรา วราลักษณ์. การเปิดรับข่าวสารความรู้เรื่องสิ่งเสพติดและการป้องกันสิ่งเสพติดจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2538.

32. กองมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. การวิเคราะห์ผลการสำรวจเพื่อประเมินผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา[บทคัดย่อ]. ใน: บทคัดย่องานวิจัยเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2539-2541. ส่วนวิจัยสำนักและพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2542. หน้า 48-51.
33. ธัญวรรณ ธนามี. ความคิดเห็นของครูต่องิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา: ศึกษากรณีโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสระบุรี[บทคัดย่อ]. ใน: บทคัดย่องานวิจัยเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2540-2544. สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2545. หน้า 163-166.
34. วรวิทย์ อรรถโกวิทชาติ. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โรงเรียน และชุมชนต่อการป้องกันการเสพยาบ้าของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2542.
35. บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ. ระเบียบวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ:สามเจริญพานิช, 2531.
36. กองป้องกันยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานนายกรัฐมนตรี. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการลดอุปสงค์ในการใช้ยาเสพติด พ.ศ.2532 - 2539. กรุงเทพฯ:2539.
37. คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แกนหลักแนวคิดการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และเกณฑ์การประเมินโรงเรียนปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา, 2544.
38. โสภา จันนพรัตน์. การวิเคราะห์รูปแบบและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานฝ่ายส่งเสริมสุขภาพ โรงพยาบาลชุมชนในเขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาบริหารสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541.
39. เพชรา คุณสันติพงษ์. ความต้องการรับกรนิเทศงานด้านการบริหารจัดการของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาบริหารสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531.
40. อินทิรา พัวสกุลและคณะ. ผลการทดลองใช้เทคโนโลยีสุขภาพจิตโรงเรียน. วารสารสุขภาพจิต

- แห่งประเทศไทย ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 ตุลาคม 2542 – มกราคม 2543, หน้า 26-36.
41. สำหรี จิตตินันท์. ตำรากุมารเวชศาสตร์ เล่ม 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์กรุงเทพเวชสาร, 2539.
 42. อุมพร ตรังคสมบัติ. จิตบำบัดและการให้การปรึกษาครอบครัว. กรุงเทพฯ: บริษัทเพื่อฟ้าพรีนติ้ง จำกัด, 2540.
 43. ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. พฤติกรรมมนุษย์และความผิดปกติทางจิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
 44. ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ. กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. ร่วมใจ ด้านภัยสารเสพติด. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา, 2540.
 45. ภิรมย์ กมลรัตนกุล, มนต์ชัย ชาลาประวรัตน์, ทวีสิน ต้นประยูร. หลักการทําวิจัยให้สำเร็จ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เท็ก แอน เจอร์นัล พับลิเคชัน, 2542.
 46. สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด, สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักนายกรัฐมนตรี. แนวคิดและแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด. อรุณการพิมพ์, 2541.
 47. กองสุขศึกษา กระทรวงสาธารณสุข. วารสารเพื่อนสุขภาพ. ปีที่ 8 ฉบับที่ 1. 2539: หน้า 46– 53.
 48. ยงยุทธ เมธาวิวินิจฉัย. ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ใน: เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องการนำผลงานวิจัยมาแก้ปัญหาเสพติดของชาติ, 2544. หน้า 1-3.
 49. ชอบวิทย์ ลับไพบรี. สาเหตุการแพร่ระบาดของยาบ้าในโรงเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตำบลนาบัว อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก. ใน: เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องการนำผลงานวิจัยมาแก้ปัญหาเสพติดของชาติ, 2544. หน้า 4-5.
 50. นวพร หิรัญวิวัฒน์กุล. ตำราจิตเวชเด็กและวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: บริษัท ปิยอนด์ เอ็นเทอร์ไพรซ์, 2545. หน้า 336 – 354.
 51. อํานาจ สวัสดิวงษ์. นโยบาย แนวทาง/มาตรการ การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ. ใน: เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องการนำผลงานวิจัยมาแก้ปัญหาเสพติดของชาติ, 2544. หน้า(ซ) 1-20.
 52. กัลยา วานิชย์บัญชา. การใช้SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล เวอร์ชัน 7-10. พิมพ์ครั้งที่ 4 . กรุงเทพฯ: ซี เค แอนด์ เอส โฟโต้สตูดิโอ. 2544.
 53. ดำรงค์ ทิพย์โยธา. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS for Windows version 10. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2545.
 54. กัลยา วานิชย์บัญชา. การใช้SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล เวอร์ชัน 7-10.

- พิมพ์ครั้งที่ 6 . กรุงเทพฯ: ซี เค แอนด์ เอส โฟโต้สตุดีโอ. 2546.
55. กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือการช่วยเหลือด้านสุขภาพจิตและป้องกันสารเสพติดในวัยรุ่นสำหรับบุคลากรสาธารณสุข. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก. 2546.
56. ส่วนการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. เรียนรู้เรื่องยาเสพติดที่วิตปลอดภัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์. 2542.
57. นงลักษณ์ วิรัชชัย. พรมแดนความรู้ด้านการวิจัยและสถิติ. บริษัท เอ็นเอ็นคอมพิวออฟเซท จำกัด. 2543.
58. กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือผู้บริหารโครงการการให้การปรึกษาด้านสุขภาพจิตและป้องกันสารเสพติดในวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การทหารผ่านศึก. 2546.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานป้องกันปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษา

คำชี้แจงการตอบแบบสอบถาม

- แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยเนื้อหา 3 ส่วน คือ
 - ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาตามการดำเนินงานจริงในปัจจุบันและ
 - ความคิดเห็นต่อความสำคัญของการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา
 - ปัญหา/อุปสรรคและข้อเสนอแนะ
- คำว่า การดำเนินงานป้องกันปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับสารเสพติด
- คำตอบตามความเป็นจริงของท่านมีความสำคัญยิ่งในการวิจัย และเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา แบบสอบถามนี้ไม่มีคำตอบใดผิดหรือถูก และไม่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของผู้ตอบแบบสอบถาม

แบบฟอร์ม QT เลขที่ ID

โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หรือคำตอบลงในช่องว่างตามความเป็นจริงมากที่สุด

- ส่วนที่ 1.** ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับผู้
วิจัย
- เพศ 1. ชาย 2. หญิง () Sex
 - อายุ.....ปี () Age
 - สถานภาพสมรส
 1. โสด 2. สมรส () Sta
 3. ม่าย/หย่า/แยก 4. อื่นๆ
 - วุฒิการศึกษาสูงสุด
 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี 2. ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า 3. สูงกว่าปริญญาตรี () Edu
 - ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง
 1. ผู้บริหาร 2. ครูผู้สอน () Pos
 3. ครูแนะแนว 4. ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น 5. อื่นๆระบุ.....
 - อายุราชการในการเป็นครู.....ปี () Exp1
 - ประสบการณ์การเป็นครูในจังหวัดสิงห์บุรี.....ปี () Exp2
 - ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านสารเสพติดในสถานศึกษา.....ปี () Exp3
 - รายได้ของท่านต่อเดือนบาท () Inc
รายจ่ายของท่านต่อเดือน.....บาท () Exc

ลำดับ	ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานในสถานศึกษาของท่าน	ความสำคัญ ของการดำเนินงาน					สภาพเป็นจริง ของการดำเนินงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
7	โรงเรียนมีการประสานความร่วมมือกับชุมชนด้านการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา											Op7
8	ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา											Op8
9	โรงเรียนนำผลการติดตามการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดมาพัฒนางานต่อไป											Op9
10	<u>ด้านระบบข้อมูล</u> โรงเรียนจัดให้มีการสำรวจจำนวนนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติด											Op10
11	โรงเรียนมีการคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มต้องช่วยเหลือ											Op11
12	โรงเรียนจัดครูที่ปรึกษาดูแลนักเรียนแต่ละกลุ่ม											Op12
13	อาจารย์ประจำชั้น/ที่ปรึกษา บันทึกพฤติกรรมลงในระเบียบสะสมของนักเรียนเป็นรายบุคคล											Op13
14	โรงเรียนมีการติดตามผลการปรับพฤติกรรมของนักเรียนที่เคยใช้สารเสพติดและได้ ลด ละ เลิก อย่างเป็นระบบ											Op14
15	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนที่เลิกเสพยาเสพติดแล้ว เพื่อไม่ให้หันไปหาสารเสพติดอีก											Op15
16	โรงเรียนมีการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาสารเสพติดตามความเป็นจริง											Op16
17	ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา											Op17
18	<u>ด้านกิจกรรมป้องกัน</u> โรงเรียนจัดอบรมจริยธรรม และหลักธรรมทางศาสนาให้นักเรียน											Op18
19	ครูจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติดให้แก่นักเรียน โดยการสอดแทรกเข้าไปในเนื้อหาวิชาที่สอน											Op19

ลำดับ	ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานในสถานศึกษาของท่าน	ความสำคัญของการดำเนินงาน					สภาพเป็นจริงของการดำเนินงาน					สำหรับผู้วิจัย	
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5		
32	โรงเรียนมีการให้ความรู้ผู้ปกครอง/ชุมชนเกี่ยวกับสารเสพติด												Op32
33	โรงเรียนจัดให้มีการประชุมปรึกษาเพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหานักเรียน												Op33
34	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่น่าสนใจทำให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมที่เหมาะสม												Op34
35	ด้านการลดปัจจัยเสี่ยง โรงเรียนจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบการทำงาน เช่น ปลูกต้นไม้ ทำความสะอาดห้องเรียน ฯลฯ												Op35
36	โรงเรียนจัดกิจกรรมให้นักเรียนบำเพ็ญประโยชน์เพื่อเสริมสร้างคุณค่าในตัวนักเรียน เช่น ทำความสะอาดถนน ปลูกต้นไม้ ฯลฯ												Op36
37	โรงเรียนจัดให้นักเรียนได้แสดงความสามารถ ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในตนเอง												Op37
38	โรงเรียนจะคอยดูแลสถานที่ลับตาที่เอื้อต่อการใช้สารเสพติด												Op38
39	ครูสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่น่าสนใจไม่เครียด												Op39
40	โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมได้เหมาะสมต่อการเรียนการสอน												Op40
41	ครูควร ละ เลิก การสูบบุหรี่ ดื่มสุรา ในโรงเรียนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน												Op41

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็น

คำชี้แจง กรุณาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา โดยเรียงตามลำดับความสำคัญ

1. ท่านคิดว่าการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ(นักเรียนไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับสารเสพติด) ต้องมีวิธีดำเนินการอย่างไร บ้างตามลำดับความสำคัญดังนี้
 - 1.....
 - 2.....
 - 3.....

2. องค์ประกอบใดที่มีความสำคัญในการทำให้การดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาประสบผลสำเร็จสูง ? ตามลำดับความสำคัญดังนี้
 - 1.....
 - 2.....
 - 3.....

3. ปัจจัยใดที่มีความสำคัญในการทำให้การดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาประสบผลสำเร็จน้อย ? ตามลำดับความสำคัญดังนี้
 - 1.....
 - 2.....
 - 3.....

4. ท่านคิดว่าความรู้และทักษะด้านใดที่มีความสำคัญในการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ
 - 1.....
 - 2.....
 - 3.....

5. ท่านต้องการการสนับสนุนด้านใดที่มีความสำคัญในการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ
 - 1.....
 - 2.....
 - 3.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนต่อการดำเนินงานป้องกันปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษา

คำชี้แจงการตอบแบบสอบถาม	
4.	แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยเนื้อหา 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ
5.	คำว่า การดำเนินงานป้องกันปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษา หมายถึงการดำเนินกิจกรรมล่วงหน้า เพื่อให้นักเรียนไม่เกี่ยวข้องกับสารเสพติด
6.	คำตอบตามความเป็นจริงของนักเรียนมีความสำคัญยิ่งในการวิจัย และเป็นประโยชน์ต่อการป้องกัน สารเสพติดในสถานศึกษา แบบสอบถามนี้ไม่มีคำตอบใดผิดหรือถูก และไม่มีผลต่อคะแนนของ นักเรียน

แบบฟอร์ม QS เลขที่
ID

โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หรือคำตอบลงในช่องว่างตามความเป็นจริงมากที่สุด

ส่วนที่ 1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
วิจัย

สำหรับผู้

- เพศของนักเรียนคือ 1. ชาย 2. หญิง () Sex
- อายุของนักเรียนปี () Age
- ขณะนี้นักเรียนเรียนหนังสืออยู่ชั้น 1. ป.5 2. ป.6 () Edu
- ปีการศึกษาที่ผ่านมานักเรียนได้เกรดเฉลี่ยเท่าไร () Gra
 1. ต่ำกว่า 2.50 2. 2.50 – 3.00
 3. 3.01 – 3.50 4. มากกว่า 3.50
- นักเรียนได้รับเงินมาโรงเรียนวันละเท่าไร.....บาท () Inc
- สถานภาพสมรสของบิดา - มารดา () Sta
 1. อยู่ด้วยกัน 2. แยกกันอยู่ 3. มารดาหรือบิดาเสียชีวิต
 4. หย่าร้าง 5. อื่น ๆ ระบุ.....
- ความสัมพันธ์ของบิดามารดา () Rel
 1. อยู่ด้วยกันราบรื่น 2. อยู่ด้วยกันมีทะเลาะหรือขัดแย้งเป็นบางครั้ง
 3. อยู่ด้วยกันแต่ทะเลาะหรือขัดแย้งเป็นประจำ 4. อื่น ๆ ระบุ.....
- นักเรียนอยู่กับใคร () Var
 1. บิดาและมารดา 2. บิดาหรือมารดา
 3. ญาติ (เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า) 4. อื่น ๆ ระบุ.....

ระดับคะแนน 1= เห็นด้วยน้อย 2=เห็นด้วยปานกลาง 3=เห็นด้วยมาก

ลำดับ	ความคิดเห็นต่อการดำเนินการป้องกันสารเสพติด ในสถานศึกษา	ระดับคะแนนความคิดเห็น			สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อย 1 	ปานกลาง 2 	มาก 3 	
8	โรงเรียนรับฟังข้อมูลจากนักเรียนเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของ ของสารเสพติดในโรงเรียน				Op8
9	โรงเรียนจัดวิดิทัศน์เกี่ยวกับโทษของสารเสพติดให้นักเรียนดู				Op9
10	โรงเรียนประชาสัมพันธ์นโยบายการป้องกันสารเสพติดให้นัก เรียนได้รับรู้				Op10
11	โรงเรียนจัดให้นักเรียนแกนนำที่ผ่านการอบรมแล้วกลับมา ทำกิจกรรมการป้องกันสารเสพติด				Op11
12	โรงเรียนจัดส่งนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่อต้านสารเสพติดที่ หน่วยงานอื่นๆ จัดขึ้น				Op12
13	โรงเรียนจัดให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา เช่น ค่าย พุทธบุตร ทำบุญ ฟังพระเทศน์ ฯลฯ				Op13
14	โรงเรียนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านและ ป้องกันสารเสพติดในโรงเรียน				Op14
15	โรงเรียนจัดให้มีการฝึกอาชีพแก่นักเรียน หรือกิจกรรมที่ทำ ให้นักเรียนมีรายได้เสริม				Op15
16	ถ้านักเรียนมีปัญหาหรือเรื่องไม่สบายใจสามารถปรึกษา ครูได้				Op16
17	โรงเรียนมีการสำรวจจำนวนนักเรียนกลุ่มเสี่ยงต่อสารเสพติด				Op17
18	โรงเรียนมีการไปเยี่ยมบ้านนักเรียน				Op18
19	โรงเรียนมีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เสี่ยงต่อการใช้ สารเสพติด				Op29
20	ชุมชนและผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการป้องกันการ แพร่ระบาดของสารเสพติดในโรงเรียน				Op20
21	ปัจจุบันมีสารเสพติดแพร่ระบาดในโรงเรียน				Op21
22	โรงเรียนมีการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ในการดำเนิน งานป้องกันสารเสพติด				Op22

ระดับคะแนน 1= เห็นด้วยน้อย
 2=เห็นด้วยปานกลาง
 3=เห็นด้วยมาก

ลำดับ	ความคิดเห็นต่อการดำเนินการป้องกันสารเสพติด ในสถานศึกษา	ระดับคะแนนความคิดเห็น			สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อย 1 	ปานกลาง 2 	มาก 3 	
23	ครูปล่อยปละละเลยไม่แก้ปัญหาสารเสพติดอย่างจริงจัง				Op23
24	ครูเป็นแบบอย่างการไม่ยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติด เช่น ไม่สูบบุหรี่ ไม่ดื่มสุรา ในโรงเรียน				Op24

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาของนักเรียน โดยเรียงลำดับตามความสำคัญ

1. นักเรียนคิดว่าสารเสพติดเข้ามาแพร่ระบาดในโรงเรียนได้อย่างไร
 - 1.1.
 - 1.2.
 - 1.3.
2. ถ้านักเรียนมีเพื่อนหรือคนรู้จักใช้สารเสพติด นักเรียนจะทำอย่างไรได้บ้าง
 - 2.1.....
 - 2.2.....
 - 2.3.....
3. ถ้าเพื่อนหรือคนรู้จักชวนนักเรียนให้ใช้สารเสพติดนักเรียนจะทำอย่างไร
 - 3.1.....
 - 3.2.....
 - 3.3.....
- 4.นักเรียนคิดว่าโรงเรียนจะปลอดจากสารเสพติดได้อย่างไร
 - 4.1.....
 - 4.2.....
 - 4.3.....
- 5.เหตุผลสำคัญที่นักเรียนไม่ใช้สารเสพติดคืออะไร
 - 5.1.....
 - 5.2.....
 - 5.3.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

ภาคผนวก ข

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 4.19 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของครูระหว่างความสำคัญกับการปฏิบัติจริงต่อ การดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาจำแนกตามรายชื่อที่คะแนนมากเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย

กิจกรรมการดำเนินงาน	เห็นด้วยมาก(ร้อยละ)	
	ความสำคัญ**	การปฏิบัติจริง
ด้านการบริหารและจัดการ		
8) ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา	80.6	68.2
1) โรงเรียนมีนโยบายป้องกันสารเสพติดอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร	79.6	64.9
2) โรงเรียนมีแผนงานป้องกันสารเสพติดอยู่ในแผนพัฒนาสถานศึกษา	77.5	62.7
6) โรงเรียนมีแผนระยะยาวต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา	73.8	57.4
7) โรงเรียนมีการประสานความร่วมมือกับชุมชนด้านการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา	73.5	56.8
3) โรงเรียนมีโครงสร้างการประสานงานและกำหนดบทบาทของผู้ปฏิบัติงานชัดเจน	71.0	54.6
9) โรงเรียนนำผลการติดตามการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดมาพัฒนางานต่อไป	71.0	57.1
4) โรงเรียนมีการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและเอกชนในการปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติด	70.4	55.6
5) ผู้บริหารให้การสนับสนุนทั้งกำลังคนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ขวัญ และกำลังใจ	67.6	53.4
ด้านระบบข้อมูล		
10) โรงเรียนจัดให้มีการสำรวจจำนวนนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติด	81.8	72.2
17) ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา	80.2	69.1
16) โรงเรียนมีการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาสารเสพติดตามความเป็นจริง	79.6	68.5

** เรียงตามลำดับการให้ความสำคัญ

ตาราง 4.19 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของครูระหว่างความสำคัญกับการปฏิบัติจริงต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาจำแนกตามรายชื่อที่คะแนนมากเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย (ต่อ)

กิจกรรมการดำเนินงาน	เห็นด้วยมาก(ร้อยละ)	
	ความสำคัญ**	การปฏิบัติจริง
11) โรงเรียนมีการคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มต้องช่วยเหลือ	71.3	54.6
13) อาจารย์ประจำชั้น/ที่ปรึกษา บันทึกพฤติกรรมลงในระเบียบวาระของนักเรียนเป็นรายบุคคล	66.3	50.0
12) โรงเรียนจัดครูที่ปรึกษาดูแลนักเรียนแต่ละกลุ่ม	65.1	49.4
14) โรงเรียนมีการติดตามผลการปรับพฤติกรรมของนักเรียนที่เคยใช้สารเสพติดและได้ ลด ละ เลิก อย่างเป็นระบบ	59.0	40.7
15) โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนที่เลิกเสพสารเสพติดแล้วเพื่อไม่ให้หันไปหาสารเสพติดอีก	56.5	39.5
ด้านกิจกรรมป้องกัน		
19) ครูจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติดให้แก่นักเรียน โดยการสอดแทรกเข้าไปในเนื้อหาวิชาที่สอน	87.0	78.7
18) โรงเรียนจัดอบรมจริยธรรม และหลักธรรมทางศาสนาให้นักเรียน	84.6	76.2
22) โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมกีฬาอย่างต่อเนื่อง	76.4	66.0
20) โรงเรียนจัดให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดโดยใช้เสียงตามสายและการจัดป้ายนิเทศ	73.5	61.7
21) โรงเรียนเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดแก่ครูและนักเรียน	66.4	50.9
23) โรงเรียนมีการจัดฝึกอาชีพตามภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้นักเรียนมีความรู้และรายได้เสริม	59.0	41.0
ด้านการช่วยเหลือแก้ไข		
29) นักเรียนกลุ่มเสี่ยงเป็นกลุ่มที่ครูให้ความสนใจและคอยให้คำปรึกษาดูแลใกล้ชิด	70.4	56.5
26) โรงเรียนจัดกิจกรรมการให้การปรึกษาและแนะแนว	66.4	51.9
27) เมื่อพบนักเรียนใช้สารเสพติดครูช่วยเหลือนำไปรักษาและติดตามดูแลอย่างต่อเนื่อง	61.7	46.6

** เรียงตามลำดับการให้ความสำคัญ

ตาราง 4.19 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของครูระหว่างความสำคัญกับการปฏิบัติจริงต่อ การดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาจำแนกตามรายชื่อที่คะแนนมากเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย (ต่อ)

กิจกรรมการดำเนินงาน	เห็นด้วยมาก(ร้อยละ)	
	ความสำคัญ**	การปฏิบัติจริง
25) โรงเรียนจัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง เพื่อขอความร่วมมือในการป้องกันสารเสพติด	57.4	42.3
24) โรงเรียนจัดกิจกรรมเข้าค่ายเยาวชนต่างๆ เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาตนเอง	54.6	42.3
28) นักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับสารเสพติดจะไม่ให้เปลี่ยนโรงเรียน	53.4	41.4
ด้านการพัฒนาบุคลากร		
30) โรงเรียนจัดส่งครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา	73.2	58.3
34) โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่น่าสนใจทำให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมที่เหมาะสม	69.5	55.9
31) โรงเรียนส่งนักเรียนร่วมอบรมแกนนำ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติด	66.7	51.2
33) โรงเรียนจัดให้มีการประชุมปรึกษาเพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหานักเรียน	60.2	44.8
32) โรงเรียนให้ความรู้/ชุมชนเกี่ยวกับสารเสพติด	54.3	40.4
ด้านการลดปัจจัยเสี่ยง		
35) โรงเรียนจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบการทำงาน เช่น ทำความสะอาดห้องเรียน	86.5	80.2
41) ครูควร ละ เลิก การสูบบุหรี่ ดื่มสุรา ในโรงเรียนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน	83.0	68.9
36) โรงเรียนจัดกิจกรรมให้นักเรียนบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อเสริมสร้างคุณค่าในตัวนักเรียน เช่น ทำความสะอาดถนน ปลูกต้นไม้	81.8	74.1
40) โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมได้เหมาะสมต่อการเรียนการสอน	80.9	71.3
39) ครูสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่น่าสนใจไม่เครียด	80.8	70.1
37) โรงเรียนให้นักเรียนได้แสดงความสามารถ ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในตนเอง	80.6	72.8
38) โรงเรียนจะคอยดูแลสถานที่ลับตาที่เอื้อต่อการใช้สารเสพติด	77.5	70.4

** เรียงตามลำดับการให้ความสำคัญ

ตาราง 4.20 เปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็น(ร้อยละ)ของนักเรียนต่อการดำเนินงาน
ป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาจำแนกตามลักษณะโรงเรียนรายชื่อ

ความคิดเห็น	ประณศึกษา(ร้อยละ)		ขยายโอกาส(ร้อยละ)		
	มาก	น้อย	มาก	น้อย	p-value
1) โรงเรียนจัดให้นักเรียนทำกิจกรรม เช่น ทำความสะอาดห้องเรียน ปลูกต้นไม้ ฯลฯ	68.8	31.2	63.7	36.3	.150
2) โรงเรียนให้นักเรียนได้แสดงความ สามารถตามความสมัครใจ เช่น ร้องเพลง , วาดภาพ ฯลฯ	47.2	52.8	53.1	46.9	.120
3) โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมรณรงค์ ต่อต้านสารเสพติด	40.9	59.1	59.8	40.2	.000*
4) โรงเรียนจัดชมรมต่างๆ ให้นักเรียนเป็น สมาชิกตามความสมัครใจ	27.6	72.4	55.6	44.4	.000*
5) ในช่วงโมเรียนวิชาต่างๆ ครูมีการให้ ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดแก่นักเรียน	41.6	58.4	32.2	67.8	.009*
6) โรงเรียนเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ นักเรียนเกี่ยวกับสารเสพติด	32.4	67.6	43.7	56.3	.002*
7) นักเรียนได้ความรู้เรื่องโทษของสารเสพติด จากกิจกรรมหน้าเสาธงและการจัด บอร์ด	19.4	80.6	25.1	74.9	.066
8) โรงเรียนรับฟังข้อมูลจากนักเรียนเกี่ยว กับการแพร่ระบาดของสารเสพติดใน โรงเรียน	17.7	82.3	33.1	66.9	.000*
9) โรงเรียนจัดวีดิทัศน์เกี่ยวกับโทษของ สารเสพติดให้นักเรียนดู	17.2	82.8	19.3	80.7	.467
10) โรงเรียนประชาสัมพันธ์นโยบายการ ป้องกันสารเสพติดให้นักเรียนได้รับรู้	26.4	73.6	37.3	63.7	.002*
11) โรงเรียนจัดให้นักเรียนแกนนำที่ผ่าน การอบรมแล้วกลับมาทำกิจกรรมการ ป้องกันสารเสพติด	11.9	88.1	27.3	72.7	.000*
12) โรงเรียนจัดส่งนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม ต่อต้านสารเสพติดที่หน่วยงานอื่นๆ จัดขึ้น	19.9	80.1	26.0	74.0	.048*

- มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $p < 0.05$

ตาราง 4.20 (ร้อยละ)ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาจำแนกตามลักษณะโรงเรียนรายชื่อ(ต่อ)

ความคิดเห็น	ประณตศึกษา(ร้อยละ)		ขยายโอกาส(ร้อยละ)		p-value
	มาก	น้อย	มาก	น้อย	
13) โรงเรียนจัดให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา เช่น ค่ายพุทธบุตร ทำบุญ ฟังพระเทศน์ ฯลฯ	53.3	46.5	49.5	50.5	.287
14) โรงเรียนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านและป้องกันสารเสพติดในโรงเรียน	32.2	67.8	51.1	48.9	.000*
15) โรงเรียนจัดให้มีการฝึกอาชีพแก่นักเรียน หรือกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนมีรายได้เสริม	39.2	60.8	52.1	47.9	.001*
16) ถ้านักเรียนมีปัญหาหรือเรื่องไม่สบายใจสามารถปรึกษาครูได้	39.0	61.0	49.2	50.8	.006*
17) โรงเรียนมีการสำรวจจำนวนนักเรียนกลุ่มเสี่ยงต่อสารเสพติด	16.7	83.3	21.9	78.1	.079
18) โรงเรียนมีการไปเยี่ยมบ้านนักเรียน	15.0	85.0	24.1	75.9	.002*
19)โรงเรียนมีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เสี่ยงต่อการใช้สารเสพติด	20.6	79.4	31.5	68.5	.001*
20) ชุมชนและผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในโรงเรียน	25.9	74.1	34.4	65.6	.013*
21)ปัจจุบันมีสารเสพติดแพร่ระบาดในโรงเรียน	27.4	72.6	37.0	63.0	.006*
22) โรงเรียนมีการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ในการดำเนินงานป้องกันสารเสพติด	88.4	11.6	74.0	26.0	.000*
23) คุรปล่อยปลดละเลยไม่แก้ปัญหาสารเสพติดอย่างจริงจัง	83.3	16.7	65.6	34.4	.000*
24) คุรเป็นแบบอย่างการไม่ยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติด เช่น ไม่สูบบุหรี่ ไม่ดื่มสุราในโรงเรียน	46.0	54.0	41.8	58.2	.260

- ข้อคำถามขีดเส้นใต้เป็นคำถามเชิงลบ

* มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $p < 0.05$

ตารางที่ 4.21 ความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยาย
โอกาสทางการศึกษาจำแนกรายด้านโดยเรียงลำดับตามร้อยละของนักเรียนที่ให้
คะแนนมาก

ความคิดเห็น	เห็นด้วยมาก(ร้อยละ)		ผลต่าง
	ประถมศึกษา**	ขยายโอกาสฯ	
ด้านการพัฒนาศักยภาพนักเรียน			
22) โรงเรียนมีการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ในการ ดำเนินงานป้องกันสารเสพติด	88.4	74.0	14.4
1) โรงเรียนจัดให้นักเรียนทำกิจกรรม เช่น ปลูกต้นไม้ ทำความสะอาดห้องเรียน ฯลฯ	68.8	63.7	5.1
13) โรงเรียนจัดให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา เช่น ค่ายพุทธบุตร ทำบุญ ฟังพระเทศน์ ฯลฯ	53.3	49.5	3.8
24) ครูเป็นแบบอย่างการไม่ยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติด เช่น ไม่สูบบุหรี่ ไม่ดื่มสุรา ในโรงเรียน	46.0	41.8	4.2
5) ในช่วงโม่งเรียนวิชาต่างๆ ครูมีการให้ความรู้เกี่ยวกับ สารเสพติดแก่นักเรียน	41.6	32.2	9.4
3) โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านสารเสพติด	40.9	59.8	-18.9
14) โรงเรียนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมรณรงค์ ต่อต้านและป้องกันสารเสพติดในโรงเรียน	32.2	51.1	-18.9
12) โรงเรียนจัดส่งนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่อต้านสารเสพติด ที่หน่วยงานอื่นๆ จัดขึ้น	19.9	26.0	-6.1
11) โรงเรียนจัดให้นักเรียนแกนนำที่ผ่านการอบรมแล้วกลับ มาทำกิจกรรมการป้องกันสารเสพติด	11.9	27.3	-15.4
ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมและป้องกัน			
6) โรงเรียนเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับ สารเสพติด	32.4	43.7	-11.3
21) ปัจจุบันมีสารเสพติดแพร่ระบาดในโรงเรียน*	27.4	37.0	-9.6
10) โรงเรียนประชาสัมพันธ์นโยบายการป้องกันสารเสพติด ให้นักเรียนได้รับรู้	26.4	37.3	-10.9
20) ชุมชนและผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการป้องกัน การแพร่ระบาดของสารเสพติดในโรงเรียน	25.9	34.4	-8.5
19) โรงเรียนมีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เสี่ยงต่อการใช้ สารเสพติด	20.6	31.5	14.1

ตารางที่ 4.21 ความแตกต่างระหว่างโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจำแนกรายด้านโดยเรียงตามร้อยละของนักเรียนที่ให้คะแนนมาก(ต่อ)

ความคิดเห็น	เห็นด้วยมาก(ร้อยละ)		ผลต่าง
	ประถมศึกษา**	ขยายโอกาสฯ	
7) นักเรียนได้ความรู้เรื่องโทษของสารเสพติดจากกิจกรรมหน้าเสาธงและการจัดบอร์ด	19.4	25.1	-5.7
8) โรงเรียนรับฟังข้อมูลจากนักเรียนเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของสารเสพติดในโรงเรียน	17.7	33.1	-15.4
ด้านการจัดกิจกรรมช่วยเหลือนักเรียน			
23) ครูปล่อยปละละเลยไม่แก้ปัญหาสารเสพติดอย่างจริงจัง*	83.4	65.6	17.8
2) โรงเรียนให้นักเรียนได้แสดงความสามารถตามความสนใจ เช่น ร้องเพลง , วาดภาพ ฯลฯ	47.2	53.1	-5.9
15) โรงเรียนจัดให้มีการฝึกอาชีพแก่นักเรียน หรือกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนมีรายได้เสริม	39.2	52.1	-12.9
16) ถ้านักเรียนมีปัญหาหรือเรื่องไม่สบายใจสามารถปรึกษาครูได้	39.0	49.2	-10.2
4) โรงเรียนจัดชมรมต่างๆ ให้นักเรียนเป็นสมาชิกตามความสนใจ	27.6	55.6	-28
9) โรงเรียนจัดวีดิทัศน์เกี่ยวกับโทษของสารเสพติดให้นักเรียนดู	17.2	19.3	-2.1
18) โรงเรียนมีการไปเยี่ยมบ้านนักเรียน	15.0	24.1	-9.1

** เรียงตามลำดับของโรงเรียนประถมศึกษา

* ข้อคำถามขีดเส้นใต้เป็นคำถามเชิงลบ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.22 ร้อยละและค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาจำแนกตามรายชื่อ (N = 324)

	ความคิดเห็นต่อการดำเนินงาน ป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา	ร้อยละของความสำคัญ					ค่าเฉลี่ย	ร้อยละของการปฏิบัติจริง					ค่าเฉลี่ย
		1	2	3	4	5		1	2	3	4	5	
<u>ด้านการบริหารและการจัดการ</u>													
1	โรงเรียนมีนโยบายป้องกันสารเสพติดอย่างชัดเจนเป็น ลายลักษณ์อักษร	2.5	1.2	17.3	34.3	44.8	4.18	3.1	5.6	26.5	45.7	19.1	3.72
2	โรงเรียนมีแผนงานป้องกันสารเสพติดอยู่ในแผนพัฒนา สถานศึกษา	1.5	2.5	18.5	34.3	43.2	4.1	1.2	6.2	29.7	41.5	21.4	3.76
3	โรงเรียนมีโครงสร้างการประสานงานและกำหนดบท บาทของผู้ปฏิบัติงานชัดเจน	2.5	4.9	21.6	37.3	33.6	3.9	2.8	9.3	33.3	35.8	18.8	3.59
4	โรงเรียนมีการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและเอก ชนในการปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติด	2.2	4.6	22.8	37.0	33.3	3.9	2.2	6.8	35.3	38.7	17.0	3.62
5	ผู้บริหารให้การสนับสนุนทั้งกำลังคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ขวัญ และกำลังใจ	3.4	5.9	23.1	31.5	36.1	3.91	3.7	11.7	31.2	35.5	17.9	3.52
6	โรงเรียนมีแผนระยะยาวต่อการดำเนินงานป้องกันสาร เสพติดในสถานศึกษา	1.5	4.6	20.1	36.1	37.7	4.04	3.1	8.6	30.9	38.0	19.4	3.62
7	โรงเรียนมีการประสานความร่วมมือกับชุมชนด้านการ ป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา	1.9	4.6	20.1	39.8	33.6	3.99	2.8	9.3	31.2	41.0	15.7	3.58
8	ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันสารเสพติด ในสถานศึกษา	0.9	3.4	15.1	34.9	45.7	4.21	2.2	5.6	24.1	37.0	31.2	3.90

หมายเหตุ ระดับคะแนน 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2 = ไม่เห็นด้วย 3 = ปานกลาง 4 = เห็นด้วย 5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตารางที่ 4.22 ร้อยละและค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาจำแนกตามรายชื่อ (N = 324)(ต่อ)

	ความคิดเห็นต่อการดำเนินงาน ป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา	ร้อยละของความสำคัญ					ค่าเฉลี่ย	ร้อยละของการปฏิบัติจริง					ค่าเฉลี่ย
		1	2	3	4	5		1	2	3	4	5	
9	โรงเรียนนำผลการติดตามการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดมาพัฒนางานต่อไป <u>ด้านระบบข้อมูล</u>	0.9	4.6	23.5	40.7	30.2	3.95	1.2	8.6	33.0	39.8	17.3	3.63
10	โรงเรียนจัดให้มีการสำรวจจำนวนนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติด	1.5	3.1	16.3	37.0	44.8	4.20	1.5	6.5	19.8	42.6	29.6	3.92
11	โรงเรียนมีการคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มต้องช่วยเหลือ	6.5	6.2	16.0	34.6	36.7	3.89	9.6	10.2	25.6	33.3	21.3	3.47
12	โรงเรียนจัดครูที่ปรึกษาดูแลนักเรียนแต่ละกลุ่ม	7.7	7.1	20.1	32.1	33.0	3.76	9.3	12.7	28.7	33.0	16.4	3.35
13	อาจารย์ประจำชั้นที่ปรึกษา บันทึกพฤติกรรมลงในระเบียบสะสมของนักเรียนเป็นรายบุคคล	5.6	7.4	20.7	34.0	32.4	3.80	8.4	10.8	30.7	33.1	17.0	3.40
14	โรงเรียนมีการติดตามผลการปรับพฤติกรรมของนักเรียนที่เคยใช้สารเสพติดและได้ ลด ละ เลิก อย่างเป็นระบบ	12.3	6.5	22.2	32.4	26.5	3.54	17.3	11.4	30.6	27.2	13.6	3.08
15	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนที่เลิกเสพสารเสพติดแล้ว เพื่อไม่ให้หันไปหาสารเสพติดอีก	13.3	5.6	24.8	30.3	26.0	3.50	20.4	10.2	29.7	28.8	10.8	2.99
16	โรงเรียนมีการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาสารเสพติดตามความเป็นจริง	3.4	3.4	13.6	38.3	41.4	4.11	4.9	6.5	20.1	39.8	18.7	3.81

หมายเหตุ ระดับคะแนน 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2 = ไม่เห็นด้วย 3 = ปานกลาง 4 = เห็นด้วย 5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตารางที่ 4.22 ร้อยละและค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาจำแนกตามรายชื่อ (N = 324)(ต่อ)

	ความคิดเห็นต่อการดำเนินงาน ป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา	ร้อยละของความสำคัญ					ค่าเฉลี่ย	ร้อยละของการปฏิบัติจริง					ค่าเฉลี่ย
		1	2	3	4	5		1	2	3	4	5	
17	ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน ป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา ด้านกิจกรรมป้องกัน	3.7	2.2	13.9	39.8	40.4	4.11	5.2	5.2	20.4	40.7	28.4	3.82
18	โรงเรียนจัดอบรมจริยธรรม และหลักธรรมทางศาสนาให้ นักเรียน	0.9	2.8	11.7	34.0	50.6	4.31	0.9	4.9	17.9	36.7	39.5	4.09
19	ครูจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติดให้แก่ นักเรียน โดยการสอดแทรกเข้าไปในเนื้อหาวิชาสอน	0.6	1.5	10.8	39.2	47.8	4.32	0.6	1.9	18.8	40.7	38.0	4.14
20	โรงเรียนจัดให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดโดยใช้ เสียงตามสายและการจัดป้ายนิเทศ	2.5	3.7	20.1	39.0	34.7	4.00	3.7	4.3	30.0	37.2	24.8	3.75
21	โรงเรียนเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดแก่ ครูและนักเรียน	4.3	7.4	21.7	35.9	30.7	3.81	6.2	11.1	31.6	34.4	16.7	3.44
22	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมกีฬาอย่างต่อเนื่อง	1.2	3.1	19.2	36.5	39.9	4.11	1.5	7.4	24.8	36.5	29.7	3.85
23	โรงเรียนมีการจัดฝึกอาชีพตามภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้และรายได้เสริม	6.2	9.9	24.8	32.8	26.3	3.63	8.7	17.6	32.5	28.5	12.7	3.19

หมายเหตุ ระดับคะแนน 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2 = ไม่เห็นด้วย 3 = ปานกลาง 4 = เห็นด้วย 5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตารางที่ 4.22 ร้อยละและค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาจำแนกตามรายข้อ (N = 324)(ต่อ)

	ความคิดเห็นต่อการดำเนินงาน ป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา	ร้อยละของความสำคัญ					ค่าเฉลี่ย	ร้อยละของการปฏิบัติจริง					ค่าเฉลี่ย
		1	2	3	4	5		1	2	3	4	5	
ด้านการช่วยเหลือแก้ไข													
24	โรงเรียนจัดกิจกรรมเข้าค่ายเยาวชนคนต่างๆ เพื่อให้ให้นักเรียนได้พัฒนาตนเอง	8.0	9.9	27.2	26.6	28.2	3.57	11.1	16.7	29.7	28.2	14.2	3.18
25	โรงเรียนจัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง เพื่อขอความร่วมมือในการป้องกันสารเสพติด	5.9	12.4	24.1	28.8	28.8	3.62	9.3	17.3	31.0	28.2	14.2	3.21
26	โรงเรียนจัดกิจกรรมการให้การปรึกษาและแนะแนว	3.4	5.0	25.1	31.9	34.7	3.89	4.7	10.2	32.9	31.7	20.5	3.53
27	เมื่อพบนักเรียนใช้สารเสพติดครูช่วยเหลือนำไปรักษาและติดตามดูแลอย่างต่อเนื่อง	11.8	6.5	19.8	30.0	31.9	3.64	18.3	10.8	24.1	29.7	17.0	3.116
28	นักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับสารเสพติดจะไม่ให้เปลี่ยนโรงเรียน	13.6	5.9	26.9	24.1	29.4	3.50	18.0	8.4	32.2	22.9	18.6	3.16
29	นักเรียนกลุ่มเสี่ยงเป็นกลุ่มที่ครูให้ความสนใจและคอยให้คำปรึกษาดูแลใกล้ชิด	7.4	4.3	17.6	35.0	35.6	3.87	9.9	8.0	25.4	35.0	21.7	3.50
ด้านการพัฒนาบุคลากร													
30	โรงเรียนจัดส่งครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา	0.6	4.3	21.7	32.2	41.2	4.09	2.2	8.0	31.3	31.0	27.6	3.74

หมายเหตุ ระดับคะแนน 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2 = ไม่เห็นด้วย 3 = ปานกลาง 4 = เห็นด้วย 5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตารางที่ 4.22 ร้อยละและค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาจำแนกตามรายชื่อ (N = 324)(ต่อ)

	ความคิดเห็นต่อการดำเนินงาน ป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา	ร้อยละของความสำคัญ					ค่าเฉลี่ย	ร้อยละของการปฏิบัติจริง					ค่าเฉลี่ย
		1	2	3	4	5		1	2	3	4	5	
31	โรงเรียนส่งนักเรียนร่วมอบรมแกนนำ เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องสารเสพติด	3.4	6.5	23.5	32.1	34.6	3.88	5.6	9.9	33.3	31.2	20.1	3.50
32	โรงเรียนให้ความรู้/ชุมชนเกี่ยวกับสารเสพติด	5.0	8.7	31.7	26.4	28.3	3.64	8.1	14.0	37.3	28.6	12.1	3.23
33	โรงเรียนจัดให้มีการประชุมปรึกษาเพื่อร่วมกันกำหนด แนวทางการแก้ไขปัญหานักเรียน	3.1	5.9	30.7	34.4	26.0	3.74	6.5	12.1	36.5	31.6	13.3	3.33
34	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่น่าสนใจทำ ให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมที่เหมาะสม	2.2	1.9	26.3	35.3	35.9	3.97	2.8	5.6	35.6	35.0	21.1	3.66
	<u>ด้านการลดปัจจัยเสี่ยง</u>												
35	โรงเรียนจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบ ทำงาน เช่น ปลูกต้นไม้ ทำความสะอาดห้องเรียน	0.6	1.2	11.5	32.5	54.2	4.38	0.6	2.5	16.4	35.0	45.5	4.22
36	โรงเรียนจัดกิจกรรมให้นักเรียนบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อ เสริมสร้างคุณค่าในตัวนักเรียน เช่น ทำความสะอาด ถนน ปลูกต้นไม้ ฯลฯ	0.9	2.2	14.9	37.2	44.9	4.25	0.9	2.8	22.0	40.6	33.7	4.03
37	โรงเรียนจัดให้นักเรียนได้แสดงความสามารถ ทำให้นัก เรียนเกิดความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในตนเอง	0.9	2.8	15.5	38.7	42.1	4.18	1.2	4.3	21.4	42.7	30.3	3.97
38	โรงเรียนจะคอยดูแลสถานที่ลับตาที่เอื้อต่อการใช้สาร เสพติด	2.2	1.9	18.3	35.6	42.1	4.14	3.4	4.6	21.4	39.9	30.7	3.90

หมายเหตุ ระดับคะแนน 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2 = ไม่เห็นด้วย 3 = ปานกลาง 4 = เห็นด้วย 5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตารางที่ 4.22 ร้อยละและค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาจำแนกตามรายชื่อ (N = 324)(ต่อ)

	ความคิดเห็นต่อการดำเนินงาน ป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา	ร้อยละของความสำคัญ					ค่าเฉลี่ย	ร้อยละของการปฏิบัติจริง					ค่าเฉลี่ย
		1	2	3	4	5		1	2	3	4	5	
39	ครูสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนได้น่าสนใจไม่ เครียด	0.6	0.9	17.3	44.3	36.8	4.16	0.6	2.8	26.3	45.2	25.1	3.91
40	โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมได้เหมาะสมต่อการเรียนการ สอน	0.6	1.9	16.4	39.6	41.5	4.20	0.6	2.2	25.7	40.3	28.2	3.96
41	ครูควร ละ เลิก การสูบบุหรี่ ดื่มสุรา ในโรงเรียนเพื่อ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน	0.9	2.5	13.3	26.3	57.0	4.36	2.2	6.2	22.6	29.7	39.3	3.98

หมายเหตุ ระดับคะแนน 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2 = ไม่เห็นด้วย 3 = ปานกลาง 4 = เห็นด้วย 5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ภาคผนวก ค

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. แพทย์หญิงพรรณพิมล หล่อตระกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข
2. แพทย์หญิงเบญจพร ปัญญาียง ผู้อำนวยการโรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์
3. นายแพทย์ยุคล กาญจนรักษ์ หัวหน้ากลุ่มงานจิตเวช โรงพยาบาลอินทร์บุรี
4. อาจารย์รุจิเรข แสงจิตต์พันธ์ุ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
5. อาจารย์ครรชิต กษมากรณ์ หัวหน้าฝ่ายวิจัยและประเมินผลการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวบุษริน เพ็งบุญ เกิดวันที่ 17 ธันวาคม พ.ศ. 2509 ที่จังหวัดสิงห์บุรี สำเร็จการศึกษาประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์และผดุงครรภ์ชั้นสูง จากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2532 สำเร็จการศึกษาปริญญาสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต (บริหารสาธารณสุข และ อาชีวอนามัยและความปลอดภัย) จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ปีการศึกษา 2535 และ 2539 ตามลำดับ ศึกษาต่อในหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเวชศาสตร์ชุมชน ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2544 ปัจจุบันดำรงตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ 7 กลุ่มงานจิตเวช โรงพยาบาลอินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย